DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ a POLITICULUI

CONSTANTIN IORGULESCU

CONSTANTIN IORGULESCU

DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ A POLITICULUI

I.S.B.N. 973-95932-3-2

CONSTANTIN IORGULESCU

DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ A POLITICULUI

Editura PUNCTE CARDINALE
Sibiu, 1997

CUPRINS

Prefață

Cartea da fața, scrisă de un fost deținut politic, e firesc să se prezinte fără ocolişuri, să nu umble cu prea multe menajamente. Autorul e de acord că observațiile, punctele de vedere, concluziile nu-i aparțin decât în parte, ba recunoaşte chiar că nici nedumeririle exprimate sau stângăciile comise nu-i sunt, în întregime, proprii. Singurul lucru pe care-l revendică integral e teama că repetă greşeala comisă de atâția înaintaşi, aceea că încearcă să explice altora ceea ce el însuşi, încă n-a înțeles.

Semnatarul acestor rânduri se consideră un om norocos pentru că anii de închisoare i-a făcut când era foarte tânăr. Avantajul a fost dublu: tinerețea îi dădea o bună capacitate de receptare şi asimilare şi, pe de altă parte, nu-i îngăduia să se bage în vorbă; trebuia să tacă şi să asculte. Şi profita de asta cu aviditate. Avea şi de la cine. Toată fosta conducere a României, tot ce reprezentase ceva ca poziție socială, ca valoare de minte, de inimă, de conştiință (şi nu reuşise să fugă peste graniță) era acolo, în temniță. De dimineața până seara şi multe nopți la rând, asculta. Foştii demnitari, fie că îşi expuneau părerile sau depănau amintiri, fie că discutau în contradictoriu, se justificau sau se învinuiau reciproc, cele exprimate de ei, nu puteau fi decât interesante, demne de a fi urmărite cu maximă atenție. Foşti miniştri, generali, diplomați, profesori universitari, amestecați de-a valma cu țărani şi meseriaşi, elevi şi studenți, viețuind claie peste grămadă, în

condiții de iad ce desființau persoanele lăsând doar omul, gol-goluț, în promiscuitate, teroare, foame și frig, trebuia să supraviețuiască; și ei încercau. Astfel, excitat, intelectual și senzorial, în acele condiții limită, individul readus în instincte, se străduia să parcurgă drumul; și o făcea, cât rezista. Cei ce au apucat să treacă și să iasă, după ani petrecuți în acele condiții, pot fi considerați absolvenții celei mai dure și totuși cele mai abstracte universități a tuturor timpurilor: pușcăria, gulagul comunist.

Într-o astfel de lume, un elev sârguincios putea căpăta un mare volum de cunoștințe din multele domenii ale științei și artei, dar mai ales ale vieții, aduse la condițiile limită ale lui "a fi sau a nu fi". Ascultând mult, unii au reușit să înțeleagă ceva ce e mai important și decât sunetul și decât înțelesul vorbelor: tâlcul. De la aceasta plecând, destui sunt cei care au început să distingă și ce se află dincolo, nu numai de vorbe ci și de fapte. Atenții, urmărind atâtea păreri, multe divergente sau contradictorii, toate pasionant susținute, au putut, în cele din urmă, să ajungă la concluzia că neclaritatea sau limpezimea, cinstea sau necinstea judecăților nu vine din dificultatea problemelor ci, din păcate, din însăși mintea și sufletul celor ce și-au luat libertatea (îndrăzneala) să judece.

Pentru individ, dar și pentru societate, viața se reduce la o sumă de aspecte: unele prinse, altele scăpate, fața de care, oricum ne-am considera, împăcați, îndurerați sau neîndreptățiți, concluzia e una, aparent paradoxală: **datori suntem**.

Autorul

Capitolul 1.

I

Luând cuvenita distanță și privind cu detașare, către secolul în care am trăit, al cărui sfârșit, ca și al nostru, se apropie, ne putem îngădui, pe seama lui, unele remarci amicale ca întru cei îmbătrâniți împreună. Dacă vorbele spuse vor conține și mici urme de ranchiună, câte un cuvânt nu tocmai potrivit, o judecată nu îndeajuns de nepărtinitoare, datorată multelor noastre neîndepliniri trecute, îi rog pe cititorii mai tineri să mă ierte pentru că acestea sunt, vor vedea ei la vremea lor, din "câștigurile" nedorite ale înaintării în vârstă.

Mulți sunt cei ce, din vechime, s-au scuzat dând vina pe vremuri. "O tempora! O mores!" sună retorica exclamație ciceroniană; și e mai veche decât era noastră. La noi, obiceiul de-a face răspunzătoare vremurile, s-a statornicit, temeinic, de la cronicari, așa încât astăzi, când relele ne copleșesc, pare cât se poate de natural să se pună pe seama defunctei ere comuniste toate nenorocirile trecute, prezente și chiar viitoare. De ce maniera asta? Pentru că sunt excluse persoanele, e învinuită numai "iepoca". Răspunderea devine generală și deci vinovăția se împarte, statistic, pe cap de locuitor. N-o fi corect, dar e comod.

Ce nu putem nicicum reproșa veacului nostru e c-ar fi existat și ar fi trecut ca un secol anodin. Putem spune dimpotrivă. Putem afirma că din punct de vedere al mulțimii evenimentelor, al senzațiilor tari, ne-a și răsfățat: lovituri de

stat, revoluții, dictaturi, asasinate spectaculoase, două războaie mondiale recunoscute ca atare, și un al treilea, încă nedeclarat dar aflat în plină desfășurare, căci, oriunde te-ai uita atent, dacă nu arde, ceva mocnește. O sumă de războaie locale, mici dar virulente, alimentate de uri ancestrale dar și, în special, de interese străine (cum se putea altfel) prezentate beligeranților ca "inițiative de pace", produc, așa cum se vede, moarte, distrugeri, "purificări etnice". Aceste confruntări, începute civil, dar continuate din ce în ce mai militar, par să confirme varianta pusă în circulație de pesimiști că totul se va transforma, curând, într-un război generalizat, atomico-chimic, bacteriologico-psihotronic, în care fiecare se va bate cu fiecare până nu se va mai vedea om cu om, nici la propriu nici la figurat. Să sperăm că nu se va întâmpla așa. Situația, oricum, obligă la veghere, la păstrarea deplinei lucidități, la echilibru interior.

Avem motive să-i acordăm secolului nostru și oarecare considerație, în principal pentru realizările-i tehnologice. Multe bune, folositoare, dar... Utilizarea acestor reușite ridică probleme pe măsură ce efectele în timp se fac simțite. Multe dintre ele cu consecințe nefaste. Cum am spus însă, să judecăm lucid, să cumpănim cu grija zilei de mâine, dar nici să nu ne pierdem în fața neprevăzutului, să ne păstrăm un strop de umor, dacă nu suntem în stare să facem, ca înaintașii noștri, haz de necaz.

Cât de mare comandant de oști a fost Alexandru cel Mare, cât de autocrat a fost Petru cel Mare, cât de vrednic în apărarea hotarelor și-n consolarea văduvelor a fost Ștefan cel Mare, nici unul dintre ei n-a avut televizor color. Noi însă avem. Și asta datorită secolului în care trăim. Poți zilnic să vezi toate evenimentele de pe mapamond la telejurnalul de seară, poți să-i urmărești, și dacă asta te distrează, să râzi de figurile rigide ale conducătorilor de state, care înțepenesc la parăzi sau amorțesc în interminabile întâlniri internaționale în timp ce tu, relaxat poți să-ți bei liniștit păhărelul, să ronțăi "bomboane agricole", sau să-ți mângâi pisica preferată.

Astăzi, cine vrea, poate să-și procure casete cu înregistrări de arhivă, să-i vadă oricând pe cei considerați a fi marii realizatori de istorie, evident contemporană, ca: Stalin, Roosevelt, Hitler, Churchill, Mao etc. Cum gusturile nu se discută, oricine poate admira, pe ecranul televizorului său, de câte ori îi face plăcere, "savanți de renume mondial", ca Elena Ceaușescu, sau "capete încornorate", ca al împăratului canibal Bokassa, cel ce-și conserva adversarii politici în congelatoare ca să le poată mânca, la zile festive, ficăteii. Ce oameni! Ce secol!

Dar dacă aceștia ne-au fost conducătorii, și există serioase motive să credem că i-am meritat, noi, supușii lor, cum am fost? Să fie asta o întrebare ce și-o mai pot pune, astăzi, doar naivii? Vreți să spuneți că zicala:"Cum e stăpânul, așa e și sluga", e un proverb cu valabilitate expirată încă în secolul trecut?

*

Cele imputabile secolului sunt, evident, multe. Din toate eu i-aș reproșa, în principal, obișnuința suspiciunii. Secolul în care am trăit e cel care ne-a deprins cu ea, ne-a impregnat cu ea, ne-a băgat-o în sânge. În vremea noastră, mereu una s-a spus și alta s-a făcut, de n-ai mai știut, cinstit fiind, ce să crezi. Multe din cele învățate la școală, acceptate ca incontestabile, ne-am trezit la un moment dat că nu sunt adevărate, oricum altfel, sau cu totul altfel decât le-am crezut multă vreme. Oamenii greșesc, și nu de puține ori cu intenție. Dar între o prezentare personală, implicit părtinitoare, a adevărului și minciuna intenționată, sfruntată, sfidătoare, e o distanță, după cum este una, încă și mai mare între aceasta și minciuna industrializată, realizare de vârf a secolului nostru.

Totdeauna s-a mințit. Nu e o invenție nouă. Dar în ultimele decenii am asistat la o amplificare a minciunii cu ajutorul tehnologiei moderne, la dezvoltarea și perfecționarea

dincolo de limite, a tehnicii producerii și diseminării neadevărului, dându-i-se acestuia proporții înspăimântătoare. Căci nu mai e vorba de o singură minciună, oricât de gogonată, ci de un sistem elaborat științific, dozat, dirijat, îmbunătățit pe parcurs, capabil să-și atingă scopul final care e: prostirea cât mai multor indivizi, grupuri, dacă se poate a lumii întregi. Sigur că o astfel de acțiune nu rezistă la infinit. Durează până ce minciuna se descoperă. Urmează o alta, din timp pregătită, beneficiind de tehnologie mai performantă ca precedenta, una care transformă zgomotul în vacarm; important e să se meargă mai departe fără să se înțeleagă nimic. Cum se descurcă mai apoi coriștii, participanții mărunți ce s-au dovedit mincinoși, îi privește. Cei mari, cu câștigurile aferente, sunt puși la adăpost. Exemplul tipic e "reușita" jocului de întrajutorare, Caritas. Mă întrebam, privindu-i pe miile de amărâți (necinstiți în sufletul lor, căci sperau să capete și să folosească bani nemunciți) care stăteau la coadă ca să-și depună mult-puțina strânsătură, adunată cu trudă, în mâinile escrocilor, de unde atâta prostie? Cum s-a putut ajunge la o astfel de stare, decât prin împâclirea minții cu ajutorul minciunii repetate, prin radierea, cu ajutorul sistemului organizat de dezinformare și înșelare, din capul oamenilor, a oricărei urme de judecată cinstită. Era pentru mine, ceva groaznic și hilar, în același timp, să văd cum săracii se înghesuie, așteaptă ore întregi la coadă, ca să-și dea banii, să-i îmbogățească, și mai mult, pe bogați, pe tâlhari. Cum ar fi fost așa ceva posibil fără serviciile unei instituții specializate în fabricarea și distribuirea, tehnic-industrială, de vorbe goale, de strivire a omului sub minciună?

Din această cauză, a amplificării, dincolo de orice limite a neadevărului, am ajuns să ne îndoim de toate, să nu mai avem încredere în nimic. Auzim, dar nu credem că e așa, citim și punem la îndoială cele citite, supunem toate informațiile ce ne parvin la mai multe controale și chiar atunci când rezistă, când se confirmă, tot ne mai rămâne o umbră, un dubiu. Suspiciunea se respiră cu aerul. Poluarea

atmosferei cu noxe industriale e nimic în comparație cu poluarea sufletelor și direct, prin starea de permanență a acceptării lucrului necinstit, dar și prin distorsionarea minților cauzată de continua repetare a neadevărurilor, până la îndobitocire. Și nimeni nu se revoltă, nimeni nu protestează. Pe alte meleaguri, și la noi, au apărut partide ecologiste, cu numeroși partizani ce-și spun verzi, militând pentru păstrarea, pentru oprirea degradării, în continuare a mediului ambiant. Dar de ecologia sufletului uman nu se vorbește, căci o astfel de preocupare nici nu există. Verzii adevărului, când au apărut, au fost tratați ca delicvenți periculoși, au fost urmăriți, condamnați, exterminați prin toate mijloacele, inclusiv prin trecerea sub tăcere până și a numelui lor. De ce oare? O știm și se știe!

Cu vârsta, în locul seninătății, am acumulat neîncredere. Nu e deloc o iluzie că universul în care trăim e unul al înșelăciunii. Trișați, zilnic, de un număr oarecare de ori, mereu la pândă să descoperim sub ce nouă formă se ascunde ultima minciună, avem și putem oferi fiecare din noi, scuze și argumente. Dar în lipsa asta de dragoste de adevăr, în seceta asta de încredere în frate, poate cineva să creadă că de justificări, de explicații au nevoie sufletele avide de certitudine și de credință neclătinată.

Oamenilor, e drept, li s-au dat bunuri de larg consum, înlesniri de trai, dar li s-a luat perspectiva, nu mai au un țel, li s-a furat o lume; lumea cea dreaptă, moștenită de la bătrâni, din moși-strămoși, lumea la care, fără excepție, împărații și săracii, ajung deopotrivă, la scadență. Cu ce sentimente poți deci să-i privești, la televizor, pe conducătorii de ultimă oră, diriguitorii țărilor dar și ai mijloacelor de informație, cei ce au ultimul cuvânt în stabilirea celor ce sunt drepte și nedrepte în zona lor de influență, când îi vezi preocupați de grija valorilor materiale (comori pe pământ), de păstrarea puterii, prin înmulțirea și sofisticarea armelor, când în lume este nevoie, ca de aer, de bună învoire între oameni, de vorbă dreaptă, nepusă la îndoială, când sufletul omului, uscat,

tânjeşte după un strop de candoare?

Producătorii industriali de dubii se pare că au reuşit să macine sau măcar să roadă în parte, sufletele, căci toţi ne îndoim de orice. Dacă ne îndoim, nu credem. Şi, dacă nu credem, nu suntem.

Printr-o îndelungată, diavolească, măiestrită înşelăciune, omului modern i s-a furat credinţa, i s-a luat planul secund, dimensiunea de referinţă, i s-a răpit chipul lui Dumnezeu văzut în ceilalţi, în semeni, în cei zidiţi după chipul şi asemănarea Lui.

Copleşit de gălăgia mijloacelor de informare în masă sau de grijile zilnice pentru supravieţuire, prea ades furat de sclipiciul ambalajelor multicolore, omul este distras, pus în imposibilitate să reflecteze, să observe, să se reculeagă, dar asta nu modifică în nici un fel realitatea lumii transcedente din care venim, în care ne ducem şi pe care, dacă suntem atenţi, o vedem reflectată în fiecare act, în fiecare gest, în fiecare gând al nostru.

În realitatea acestei lumi mari, în care materialitatea noastră e o parte, sau poate doar un aspect, se includ nu numai oraşele, mările şi munţii ci şi faptele, actele, strădiunţa, opţiunea noastră pentru Bine, care, am văzut, înseamnă, prea ades, acceptarea suferinţei; măcar pe ea s-o credem.

Totdeauna la capătul tunelului e lumina; de dincolo.

II

Trăindu-ne viaţa, cea care ni s-a dat, mereu şocaţi de evenimente ce nu depindeau, parcă, niciodată de noi, bruscaţi de oameni necunoscuţi, cărora nu le-am spus nici:"du-te mai încolo", dar persistând ideea că putem, totuşi, învăţa şi ceva de folos de la trecut, că nu se poate să nu reuşim, până la urmă, să scoatem înţelesul din istorie, măcar că mereu ne-am izbit cu capul din nedumerire-n uluială şi invers, iată-ne siliţi, acum în amurg, sau să tragem concluzii paradoxale sau

să declarăm, cinstit, că nu mai înţelegem nimic. Avem scuze: Faptele ce se aduc la cunoştinţa noastră, a marelui public, sunt, de la început, contrafăcute, apoi sunt mereu aranjate pe parcurs până nu mai seamănă deloc cu ce au fost iniţial. Dar ce mai contează faptele când, oricare ar fi adevărul, el poate fi modificat, chiar până la invers, dacă se dispune de acea "calitate" pe care domnii o numesc aplomb şi căreia bătrânii noştri îi spuneau neobrăzare. Spre exemplu, într-una din emisiunile de la începutul lunii iulie anul 1994, istoricul Ion Alexandrescu, la postul de radio Europa Liberă, spunea fără urmă de jenă, "...când Germania a atacat Franţa în 1939..." Pentru dânsul nu conta că la 3 septembrie Franţa şi Anglia declaraseră război Germaniei şi nu invers.

Informaţiile ce ajung la noi sunt sau false, sau trunchiate, sau ne parvin cu mare întârziere. Atunci cum poate fi imaginea despre lume? Are cineva interesul ca marea masă a cetăţenilor să aibă o idee corectă? Dimpotrivă! Copleşiţi sub mulţimea minciunilor şi, mai ales, sub ierarhica, instituţionalizata lor organizare, ne vedem în situaţia să ne îndoim, de noi sau, mai rău, de realitatea lumii în care trăim.

Dacă cele ce le-am văzut şi trăit trebuie să fie, periodic, reconsiderate, fiindcă aflăm, după un timp, că nu s-au petrecut aşa, dacă principiile pe care multă vreme le-am crezut juste, şi în funcţie de care ne-am reglat viaţa, gândind că aşa e cinstit, se dovedesc a fi false, înseamnă că multe, oricum bună parte din actele noastre trecute, apar ca discutabile: devin nejuste, nedrepte, poate chiar, ferească Dumnezeu, criminale.

Pe unde s-o ia omul, când nu mai ştie încotro? Eu trag cu coada ochiului la oamenii de rând; le urmăresc cutele grijilor zilnice cum li se adâncesc pe feţe, le ascult rarele vorbe. Muncitorul de rând, simţind strâmtoarea din casa lui, după atâta trudă, şi aflând, de la televizor, că pe alte meleaguri e şi mai rău, că pe alocuri se moare de foame, ştiind că Dumnezeu dă atâtea bunătăţi ca toţi să poată trăi în îndestulare, văzând cum în lume se întâmplă atâtea silnicii, războaie şi

nedreptăţi, în capul lui îşi face loc gândul că o putere satanică a ajuns să stăpânească, să hotărască soarta lumii, lucrând împotriva dreptăţii, a aşezămintelor lui Dumnezeu. Dacă aşa încep să gândească cei ce muncesc din greu şi tac cu asprime, ce putem gândi noi cei ce ştim mult mai multe şi avem argumente în plus să fim îngrijoraţi?

Văduva ultimului preşedinte asasinat al Americii, J.F.Kennedy, la 20 mai 1994, a cerut să rămână singură în apartamentul său din Central Park, şi a explicat, pe bandă de magnetofon, în detaliu, cine a comandat asasinarea soţului său, numele complicilor din înaltele sfere ale puterii americane şi a încredinţat înregistrarea unui om de cea mai mare încredere. Conţinutul acestei benzi urmează să devină public abia după moartea celor doi copii ai fostului preşedinte, Caroline şi John-John. Bolnavă de un cancer al căilor limfatice, Jacqeline, cea care s-a aflat alături de preşedintele asasinat în noiembrie 1963, a doua zi după ce a făcut amintitele declaraţii, a încetat din viaţă. Mare e teama de puterea nevăzută ce stăpâneşte lumea!

Richard Nixon a fost silit să-şi dea demisia. Mulţi oameni, cărora dreptatea le e scumpă, au avut atunci un prilej de satisfacţie. Preşedintele făcuse un lucru incorect: fusese de acord cu introducerea de microfoane în sediul partidului advers. Pe motivul acesta s-a stârnit o adevărată furtună de presă, care l-a costat funcţia: Richard Nixon a fost silit să părăsească, în mod ruşinos, Casa Albă. Dar au trecut anii şi, în ultima decadă a lunii mai 1994, au apărut, postum, (cum se putea altfel), memoriile lui H.R.Haldeman, mâna dreaptă a lui R. Nixon, fost şef al personalului Casei Albe, consilier prezidenţial. Acesta, vorbind despre preocupările preşedintelui, din acea perioadă, notează: "...erau discuţii considerabile despre teribila problemă ridicată de totala dominare a mass-mediei de către evrei şi exista un acord că această problemă trebuie tratată". În lumina celor relatate de fostul consilier prezidenţial, începe să se vadă limpede care a fost motivul schimbării din funcţie a preşedintelui.

Microfoanele n-au fost decât un pretext. Cei ce nu aveau nici un chef să-şi piardă dominaţia, trebuia, într-un fel, să scape de cel ce ridica chestiunea. Şi l-au schimbat. Într-un mod mai puţin tragic decât a fost "schimbat" J.F.Kennedy, probabil de aceeaşi imensă putere secretă, al cărei nume nimeni nu îndrăzneşte să-l pronunţe, decât după moarte.

*

Ideea că există şi alte lumi, ascunse vederii comune, unele paralele, tangente, sau întrepătrunse, sesizate de anumite conştiinţe, pe anume spaţii de timp, mi-a venit reflectând la universul concentraţionar prin care am trecut şi pe care, vrând-nevrând, l-am adus de acolo cu mine. Lumea închisorilor comuniste, cu toată promiscuitatea, cu toată mizeria fiziologică, cu toată schingiuirea fizică şi morală perpetuă, cu toată inumanitatea - poate tocmai pentru că a scos viaţa din firesc, făcând din ea o parodie a absurdului - a putut oferi unora, şi în bezna celor mai întunecate beciuri, iluminări ce răpeau din real pe alesul acelei clipe, transportându-l într-un spaţiu cu alte coordonate, din care, la întoarcere nu se păstrau decât vagi idei, imagini şi stări sufleteşti, din păcate, cu neputinţă de a fi transpuse în cuvinte.

Multe s-au pierdut din amintire, din intensitatea trăirilor, dar din insolitul, din stranietatea acelor alte universuri a rămas destul pentru ca să adauge prezentului spaţiu curbele adânci ale altor volume, liniile nebănuite ale altor perspective. Neschimbată rămâne doar dificultatea de a le comunica, de a le face cunoscute, de a găsi în limbajul curent cuvintele care să sugereze, fie şi parţial, noţiunile de dincolo.

Închisoarea e o lume aparte. Cum să transpui în vorbe obişnuite acel mod de existenţă, astfel ca cei ce n-au trecut pe acolo să simtă un fior măcar cât se bate o pleoapă? Cum să faci cunoscute celor ce n-au avut "norocul" să intre pe mâna securităţii şi a slujitorilor ei stările sufleteşti ale

celor ce au parcurs această experiență? Cum să-i facem pe alții să înțeleagă când noi înșine ne încurcăm în înțelesuri, ne împotmolim în cuvinte? Spunem: "...mâncarea era..." înțelegând prin asta zeama de praz sau de morcovi, cu miros de pământ, sorbită direct din gamelă. Mâncare?! Sau starea când trupurile întinse direct pe beton sau pe scândura goală, în continuă tensiune, teamă, veghea simțurilor, poate fi numită somn? Viața din închisoare, identică prin nespălare și pestilență cu putreziciunea, era o moarte continuă. A avut poate și alte rosturi pe care nu le-am pătruns încă, sigur este că ne-a făcut să înțelegem că vieți sunt mai multe și coexistă. În privința lor avem semne, și scripturi. Și sunt la vedere pentru toți cei ce iau suficientă înălțime prin smerenie.

Se întâmpla la Aiud. Eram de două zile în greva foamei. Mă găseam singur într-o celulă complet goală, subțire îmbrăcat și era luna noiembrie. O rogojină și o pătură mi-o dădeau numai seara, la stingere. Mărșăluiam tot timpul, în puținul spațiu pe care îl aveam, ca să nu înghet. De la un timp a început să-mi curgă nasul și eram tare supărat pentru asta. La percheziția ce mi-o făcuseră când m-au băgat acolo, mi-au luat din buzunar și cârpa pe care o foloseam ca batistă. Eram enervat că trebuia să mă tot șterg, fie cu mâneca, fie cu pulpana hainei. Era neplăcut, un amănunt doar, dar adăugat la celelalte, foame, frig, extenuare, le sporea pe toate, le făcea mai dure. Toate mă rodeau, dar că-mi luaseră "batista", parcă mă durea la inimă, îmi venea să plâng; poate și plângeam tot ștergându-mi nasul. În starea asta fiind, m-am lăsat pe călcâie și cuprinzându-mi picioarele cu brațele, am pus capul pe genunchi să mă odihnesc; la cele 35-40 de kilograme, câte le aveam atunci, nu era deloc dificil să stau, ore întregi, în această poziție.

Nu știu cât timp a trecut, nu cred că mai mult de câteva minute. În starea asta de ciudă, de amărăciune sufletească, am ațipit, măcar că era ziua-n amiaza mare. Când am ridicat capul, nu-mi venea să cred, alături de mine se afla o bucată de pânză albă, mare cam cât patru batiste puse

alături. Pânza era puțin mototolită dar era curată, nouă, mirosind a proaspăt, a lucru atunci adus de acasă. Nici unul din lucrurile ce au stat un timp în pușcărie nu puteau mirosi astfel. Mă uitam, o examinam pe toate părțile și nu-mi venea să cred că o am în mână. De unde apăruse? Cum putuse să ajungă la mine? Să fi fost în celula goală și până atunci și timp de două zile și două nopți să n-o fi observat? Exclus! Să fi deschis gardianul ușa și s-o fi adus s-o pună lângă mine? Întâi era imposibil, că deschiderea ușii însemna zăngănit de chei, tras de zăvoare, zgomote la care deținuții sar și din moarte. Admițând, totuși, că aș fi căzut într-un somn adânc, pentru cine cunoaște Aiudul anilor '55, când devenise închisoare pentru legionari și era condusă de evreul Coller, ideea că un gardian ar fi dat unui deținut o cârpă, după ce ofițerul politic i-o luase, e de-a dreptul absurdă. Atunci de unde a apărut? Să fi fugit eu, eliberat în somn, să fi trecut prin ziduri, și afară, de la prima casă s-o fi luat și adus cu mine? Mi s-au mai întâmplat lucruri stranii. Și azi stau și mă întreb, cum o fi ajuns cârpa aceea la mine? Era absolut reală. Am avut-o, am păstrat-o, am folosit-o bună bucată de vreme.

Asemeni unei pofte care atrage o alta și nedumeririle sunt legate, se trag, parcă, una pe alta. Și nelămuririle înseamnă întrebări, unele rezistente în timp, inconfortabile, incomode.

Că sunt mai multe lumi, pentru mine e sigur. Dar cum poți trece dintr-una într-alta, altfel decât prin moarte, e o întrebare ce continuă și azi să mă tulbure. Și nu-s singurul. Poate mă înșel, am impresia că transcedentul face pași către noi, ne vine în întâmpinare. Noi însă...

III

Probabil ele se produc mult mai des, dar noi, destul de rar, sesizăm când ni se întâmplă lucruri de neînțeles. Câteodată ne mirăm, de multe ori ne facem că nu le luăm în

seamă. Cum nu avem nici timpul, nici priceperea ca să le explicăm, le amânăm, trecem de ele, ne ocupăm de cele ce sunt mai presante, mai recente. Dar cum nu e comod nici pentru conştiinţele delăsătoare ca ceva neclar să rămână în urmă (în suspensie) şi să pună în primejdie, cândva, cine ştie când, labilul nostru echilibru interior, preferăm să le pierdem pe parcurs. De aceea le ignorăm un timp, cât putem, apoi le abandonăm pur şi simplu, ca şi când nu ne-ar fi trecut niciodată prin câmpul atenţiei. Ne debarasăm de ele cu teamă. Ciudat e că deşi uităm întâmplările neexplicate şi ciudăţenile lor, neînţelesul, nelămuritul, rămâne şi se acumulează sporind straneitatea lumii, dificultatea noastră de a ne-o însuşi, de-a o cuprinde.

Principalul nostru păcat e neatenţia. Prea mult ne căutăm şi ne reflectăm pe noi ca să putem lua bine seama la ce se petrece în jurul nostru, prea le ştim pe toate pe dinafară ca să şi înţelegem evenimentele la care asistăm, de care luăm cunoştinţă. Fiecare acţiune, fiecare faptă, fiecare gest chiar, are un sens al lui, o raţiune. Atât doar că noi cunoaştem doar una singură, pe-a noastră, dar ele sunt multe. Lumea în care trăim, în care ne mişcăm cu mintea, cu sufletul şi cu trupul, are forme şi aspecte, opacităţi şi transparenţe, scopuri şi sensuri dar, mai ales, înţelesuri care ne scapă pentru că fiecare, cu universul lui, e opus celorlalte. Se vorbeşte de lumi paralele, pe care nu le ştim, le bănuim doar. Prezenţa lor însă o simţim: în unele manifestări târzii, în întrebările noastre rămase fără răspuns. Trăim într-o lume, dar lumea noastră are şi un dincolo. De acolo primim semnale, atenţionări, făcute discret. Ar trebui să ţinem cont de ele, dar noi le ignorăm imitându-i pe cei din jur, conspiraţia oficială a tăcerii; e mai comod să nu dăm atenţie avertismentelor mărunte. Când vin celelalte: uragane, incendii, cutremure, inundaţii, molime, războaie pustiitoare, nu avem cum să nu le băgăm în seamă, dar refuzăm să facem o legătură, ca să nu fim catalogaţi ca superstiţioşi, retrograzi.

Prea multe din aprecierile, din valorile, din raţiunile

noastre se dovedesc false dar încă nu avem puterea să le abandonăm. Păcatele minciunii, laşităţii, comodităţii bântuie lumea: şi pe noi. Ar trebui să facem ceva, să ne revoltăm contra noastră, dar nici nu ne clintim, înlănţuiţi fiind de deprinderi. Ar trebui să ne grăbim, căci sunt semne.

Un exemplu. Minor dar semnificativ şi recent. În Franţa justiţia a hotărât, prompt, să retragă de pe piaţă cartea lui Claude Gubler, medicul personal al lui François Mitterrand, intitulată "Marele secret", în care se vorbeşte despre starea de sănătate a recent decedatului fost preşedinte al Franţei. Aici se dezvăluie că acesta a ştiut, încă de la începutul primului său mandat, din 1981, că e bolnav de cancer. A ascuns însă acest lucru cu mare grijă, şi-a depus candidatura pentru un nou mandat, pe care l-a dus la îndeplinire. Dar cum? Justiţia a dispus retragerea cărţii ca să nu se afle că "marele om", condus pe ultimul drum de peste 1500 de personalităţi politice ale momentului, dintre care şi 60 de şefi de state, a fost de fapt un incorect, un ins care a pus vanitatea sa mai presus de interesele ţării, ocupând ani de zile un post ale cărui datorii nu le putea îndeplini integral din cauza bolii, funcţia supremă cerând un om întreg, la trup şi la suflet.

Dar dacă lumea în care a trăit François Mitterrand l-a acceptat din motive de similitudine, ba l-a şi omagiat, cea care se află dincolo şi al cărei prag tocmai l-a trecut, se pare că a ţinut să facă, dintr-un-ceput, o punere la punct.

S-a întâmplat în localitatea Jarnac. Înainte ca fostul preşedinte al Franţei să fie coborât în pământul natal, coşciugul cu rămăşiţele pământeşti a fost depus în faţa bisericii pentru câteva ultime minute de reculegere, de rămas bun. În acele solemne clipe o pală de vânt a smuls drapelul naţional de pe sicriul defunctului de-a fost nevoie ca fiii lui Mitterand să alerge să-l recupereze. De dincolo, din etrn, Franţa, cea permanentă, a ţinut să arate că are alte valori, că "marele dispărut", pentru care crocodilii politici au vărsat chiar şi lacrimi, va trebui să se supună, acolo, unei alte, adevărate, judecăţi. Sunt semne, se cuvine să luăm aminte.

Starea cea rea a lumii de azi nu poate fi explicată doar prin egoismul și obtuzitatea conduătorilor, nici prin uzura, desuetitudinea instituțiilor. Ce nu se ia în calcul? Ce este ocolit sau ascuns după perdelele de fum ale vorbelor și ale multicolorelor tehnici de dezinformare în masă ? "Ceva" ce e limpede, vizibil pentru oricine are judecată normală, ceva ce sare în ochi și e trecut cu vederea: Organi-zația internațională a răului, oculta disimulată în organizație de binefacere care însă macină inteligențe și conștiințe.

De ce oare ni se înfățișează așa de secătuită dragostea de adevăr și dreptate în sufletele oamenilor? Cu toată prăbușirea comunismului, cu toate că știm că în singurătatea sihăstriilor necunoscuții sfinți se roagă neîncetat pentru mântuirea lumii, aceasta ni se înfățișează înecată în ură și nepăsare. De ce noi înșine....

Formelor organizate ale răului trebuie să li se opună formele organizate ale binelui. Și li se opun. Poate nu destul de sistematic, de coerent, dar între ele nu trebuie luat în considerare "raportul de forțe", nemăsurabil, pentru că se desfășoară în lumi diferite: realul și transcedentalul. Când Arhanghelul Mihail a ridicat în țara românilor oaste, nu și-a ales oștenii nici după putere nici după ardoare războinică, ci după credință. Și de se va mai ridica vreodată fulger de dreptate pe aceste meleaguri nu din sfera politicii se va isca, ci tot din cea a credinței.

Capitolul 2.

I

O întrebare stăruie; rămâne de multă vreme neridicată, deși pare a se afla pe buzele multora, gata în orice clipă să fie rostită. Totuși nimeni n-o pune. Timpul trece și tăcerea devine stânjenitoare. Sunt mulți cei care, atunci când se privesc, și-o citesc în ochi unii altora, o simt aproape fizic, mereu prezentă.

De ce este atâta tăcere în jurul acestei probleme? Ce pecete, pusă pe gură, sau ce resort din interior apasă atât de tare încât împiedică rostirea? Ce teamă veche paralizează limbile, îngheață cuvintele? Și asta de bună bucată de vreme!

După ezitări și reticențe, punerea problemei n-ar mai trebui amânată, căci prelungirea acestei situații naște, la rându-i, alte nedumeriri; suspiciuni. Care să fie cauza acestei lungi și suspecte rețineri? Nu s-a ajuns încă la o formulare satisfăcătoare? Nu poate fi ridicată decât de un anume om și încă nu s-a ivit acesta? Sau, după atâta întârziere și așteptare, lucrul a devenit dificil, imposibil, poate?

Călătoream într-un tren de navetiști, cu vagoane fără compartimente. Cum cei mai mulți dintre călători se cunoșteau între ei, discuția era aproape generală, se vorbea tare. Ascultam remarcile, ironiile, vorbele în doi peri referitoare la cele ce-i preocupau: salariile, inflația, șomajul, politica: cea văzută la televizor. Îmi rețineau atenția, cu limbajul lor colorat, observațiile pertinente, adesea surprinzătoare, dar, mai ales, cu cele ce se povesteau: întâmplări, fapte din întreprinderi,

de la locurile de muncă, ce dovedeau că situația nu s-a schimbat prea mult: aceeași incompetență, hoție și nepotism ca în epoca precedentă, practicate doar mai pe față, mai fără nici o frică: de rușine nici nu poate fi vorba.

Trenul oprea în stații. Unii coborau, ceilalți, antrenați în discuții, continuau până le venea rândul să coboare. La una din opriri s-a ridicat și cel ce stătuse pe bancă în fața mea, un muncitor îmbrăcat într-o salopetă veche, dar bine spălată, curată. Până atunci tăcuse și ascultase, într-un fel de dezacord cu cei ce discutau politică și glumeau. În picioare fiind, a fost întrebat ceva. N-am auzit întrebarea. Răspunsul, da, pentru că l-a dat tare, să audă toți: "Debandada cea mare e-n capul vostru! Nu există astăzi decât trei posibilități ca să scoți România din mlaștină: Armata, Regele sau Legiunea. Alegeți!" Și fără altă vorbă s-a îndreptat spre ușă unde începuseră să coboare.

M-am uitat după el încercând, abia acum, să-l văd mai bine. Să fi avut către cinzeci de ani, nu mai mult. Nu putea fi unul din foștii legionari: pe vremea lor nici nu era născut. Mi-am întors privirea către cei rămași, așteptând un comentariu. Nimeni n-a mai spus nimic, n-au mai reluat discuția întreruptă. De ce oare când cineva se referă la legionari se face liniște? E știut că de mai bine de șaizeci de ani toate regimurile care s-au succedat, fie că erau "burgheze", militare sau "proletare", toate i-au arestat, i-au scos în afara legii, i-au condamnat, i-au împușcat fără judecată, cât le-a stat în putință, i-au exterminat.

Cum să explici acest consens, această sinistră înțelegere în urmărirea și distrugerea legionarilor? Au fost ei niște delicvenți, niște declasați, oameni fără căpătâi, vagabonzi care au săvârșit fapte infamante, crime? Nicidecum! Erau elevi, studenți, profesori universitari, intelectualii satelor, dar și țărani și muncitori de frunte, mulți dintre ei răniți și decorați pentru vitejie în cele două războaie mondiale. Atunci de ce au fost urmăriți cu atâta înverșunare, și exterminați, moral sau fizic, cu atâta metodică necruțare?

De ce, de la apariția lor și până astăzi, toate guvernările s-au silit să facă să dispară și ultima rămășiță a acestei organizații prin lichidarea membrilor ei? E aproape de neînțeles. Toată ura care se revărsa asupra lor venea din sfera puterii. De ce-i era frică acesteia de ei? Avea de partea ei armata, poliția, băncile, industria, proprietățile și restul partidelor. Atunci de ce se puteau teme? De întruniri și cântece?

Eu cred că guvernanții, toți, s-au temut de comparație. Legionarii nu trebuia să existe pentru ca lumea să nu-i pună alături de ceilalți politicieni. Omul de rând are ochiul ager și sigur. Repede a și făcut diferența căci unii, cu mâinile lor, construiau diguri, cămine, biserici în timp ce ceilalți dădeau recepții bogate pentru străini, din sărăcia țării. La ultimele alegeri libere, ținute la 20 decembrie 1937, legionarii lui Corneliu Codreanu au ieșit pe locul trei, după liberali și țărăniști. Țara începea să înțeleagă dar era târziu, trupul țării a început să fie sfârtecat. Au urmat trupele lui Hitler, tancurile sovietice, și apoi lunga perioadă de beznă care, ca un superlativ al minciunii ce era, s-a numit "epoca lumină". În tot acest timp legionarii au fost urmăriți în orașe, sate, pe munți. Cei care n-au fost împușcați au fost aruncați în temnițe, au fost trecuți prin reeducările de la Pitești, Gherla, Aiud și n-au fost lăsați decât atunci când, fizic, erau niște epave. Și după aceea, pe cei considerați încă periculoși pentru "siguranța statului", cu o injecție, cu o pastilă, sau câțiva pumni științific plasați îi reduceau la eternă tăcere.

Dar a trecut vremea și plăcile tectonicii politice s-au mai mișcat.

Ce-a mai rămas azi, din Mișcarea Legionară? E întrebarea de atâta vreme ocolită, amânată, dar care se ridică asemeni unui val mare, gata să se spargă și să inunde; din tensiuni acumulate își adună puterea.

Dacă n-a dispărut cu totul, dacă astăzi Mișcarea Legionară este mai mult decât o sumă de amintiri, dacă ideile enunțate de Comandanții Bunei Vestiri și devenite, în trei sferturi de veac de luptă, doctrină, mai au azi un suport în

realitate, dacă puterea de jertfă şi credinţa legionară nu au secat cu totul, atunci Legiunea trebuie să se ridice, să iasă în arenă. Faptul că în România "democratică" de astăzi e interzisă, pe motiv că ar fi de "tip fascist", când profasciştii sunt în guvern şi nepoata lui Mussolini în parlamentul Italiei, e o exagerare la fel de rizibilă ca surâsul perpetuu al preşedintelui Iliescu, ce se dovedeşte caraghios până şi în prostie.

Scăderea nivelului de viaţă, simţită de marea mulţime a cetăţenilor pe propria piele, creşterea alarmantă a infracţionalităţii, dispariţia nu numai a practicilor cinstite dar şi a oricărei urme de simţ moral face ca reapariţia Mişcării Legionare, cu nedezminţita-i linie românească, cu comandamentele ei strict etice, cu neabaterea, sub jurământ, de la "înalta linie morală", să fie de stringentă necesitate. Şi, lumea simplă, nepolitică, începe s-o simtă.

Sunt păreri că ar fi timpul ca legionarii să ridice ei înşişi, problema legionară; s-o pună în public, să coboare în areopag, să se supună judecăţii tuturor cu date şi fapte. De zeci de ani, o imensă cantitate de neadevăr e vehiculată: strecurat din minciună şi bârfă în literatură şi film, trecut apoi tiptil în manualele de "istorie", în speranţa că ceva tot o să rămână. Decăderea morală a ţării e comparabilă, ţine pasul, cu decăderea morală a lumii. E sectorul unde avem nivel mondial: măcinarea principiilor merge mână-n mână, cu răstălmăcirea faptelor şi falsificarea valorilor. E timpul să spunem şi lucrurilor şi oamenilor pe nume. E timpul, cât mai e, să distingem între viteaz şi laş, între sârguincios şi puturos, între om şi caricatura de om. Este scris: "Îi veţi cunoaşte după roadele lor"(MATEI 7,16). Astăzi, după trecerea timpului, putem judeca pe fiecare după adeveritul spuselor, după faptele, după roadele lui.

Mişcarea Legionară, e timpul să-şi expună ea însăşi punctele de vedere. Se vorbeşte, neautorizat, în numele ei. Unii afirmă public că, în situaţia actuală, numai legionarii mai pot face ordine, curăţenie. Dintre cei ce fac astfel de

afirmaţii unii s-ar putea să fie cinstiţi, aşa să şi creadă. Dar sunt destui ticăloşi cu vechime care, începând cam tot aşa, strecoară în continuare că legionarii i-ar împuşca pe toţi cei pătaţi cu zeama roşie a comunismului. Şi cum puţini sunt cei ce se ştiu fără pată, deşi majoritatea lor doreşte redresarea şi prosperitatea ţării, nu îndrăznesc să facă pasul spre necomunism, mai amână, mai aşteaptă. Şi astfel confuzia continuă, incertitudinea persistă, şi cu ea bunăstarea pescuitorilor în noroioasa apă a politicii.

În faţa imensei cantităţi de neadevăr aflat în circulaţie, în faţa copleşitoarei doze de rea-credinţă, limpezirea nu poate fi decât dificilă, de durată şi nici nu poate veni singură. De aceea, Mişcarea Legionară, câtă mai există, e chemată să-şi spună cuvântul în multele şi actualele probleme ale ţării. Luptând din prima zi a constituirii sale împotriva comunismului, neîncetând să-l denunţe ca pe ceea ce cu prisosinţă s-a dovedit a fi: organizaţie criminală autolegalizată, un banditism de stat, atrăgându-şi prin asta greul loviturilor, reuşind cu amarnice suferinţe şi cu suprem efort să supravieţuiască fără "compromitere şi compromisuri", Mişcarea Legionară este astăzi, dintre trecutele formaţiuni politice, poate cea mai îndreptăţită moral, cea mai aptă să aprecieze corect starea actuală a ţării, să-i indice drumul de urmat pentru recăpătarea demnităţii, normalităţii. Şi totuşi, încă se păstrează tăcerea. Ce fac bătrânii legionari? Ce fac înţelepţii supravieţuitori ai atâtor prigoane, temniţe, plutoane de execuţie? Tăcerea lor stârneşte îngrijorare. E, deci, cât se poate de firească întrebarea ce şi-o pun mulţi: Ce-a mai rămas din Mişcarea Legionară?

Mult sau puţin, indiferent care ar fi răspunsul, un fapt este incontestabil: după şase ani de la răsturnarea de regim din decembrie '89, legionarii care se situau la alegerile din 1937 (ultimele recunoscute ca democratice) pe locul trei, după liberali şi ţărănişti, nu au reuşit încă să-şi înjghebeze partidul care să-i reprezinte, prin care să-şi exprime punctele de vedere, respectiv să reintre în viaţa politică. Era atâta

nevoie de ei, nu numai pentru ferma și consecventa lor atitudine anticomunistă, cât pentru delimitările ce s-ar fi produs blocând, în parte măcar, locul foștilor internaționaliști transformați, peste noapte, în extremiști de dreapta.

De ce stau legionarii, încă, în expectativă?

Explicații sunt destule: de la luarea în serios a interzicerii oficiale și nevindecarea încă a rănilor pricinuite de ferocile și succesivele reeducări la care au fost supuși, până la dezgustul de a participa la un joc politic alături de specimene de cea mai abjectă extracție cum sunt fostul poet de curte cu înfățișare porcină, sau cel ce nu-și poate dovedi apartenența la specia umană decât adresându-se celorlalți cu:"măi animalule!"

În țară există multă nehotărâre. Există confuzie, dar ce se vădește mai mult, ceea ce le depășește pe toate celelalte, e anorexia, este lipsa de orice poftă: lehamitea. O cumplită oboseală sufletească bântuie. Dacă ar fi numai a oamenilor luați fiecare în parte, n-ar fi așa de alarmant, am spune că se mai întâmplă, la anumite perioade. Se pare însă că avem de-a face cu o oboseală a întregului, că e vorba de o istovire a societății de o sleire a organismului națiunii întregi: și asta e rău!

Reflex, ne uităm în jurul nostru; ne întrebăm de cauze. Le căutăm departe deși ele se află, cele mai multe, în răul ce-l purtăm fiecare dintre noi, bineînțeles trecânduni-l cu vederea. Ne ascundem slăbiciunile, puținătatea mintală, uscăciunea sufletească. Ne ascundem lipsa de dragoste de frate, virtutea subordonării; ascultarea, ce ne lipsește. De unde izvorau toate astea în timpul Căpitanului de făceau atât de strălucitor spiritul legionar? Din puterea exemplului ce-l oferea: un om pentru eternitate. Eu n-am avut cum și când să-l cunosc, dar strălucirea acestui mare spirit am văzut-o, la mulți ani după ce crezuseră că au stins-o, cu ștreangul și glonțul, pe fețele celor ce-l cunoscuseră și-i mai păstrau lumina. Pentru Ghiță Pele, amintirea că, pe când lucra la Casa Verde, a cărat mortar la aceeași targă cu

Corneliu Codreanu (erau cam de aceeași statură) era mai prețioasă decât toate averile pământului. Ce conta viața de proscris pe care a dus-o de atunci: schingiuit în anchete, ținut în lanțuri, hăituit, apărându-se cu arma în mână? Ce conta tortura prin foame și sete când el băuse din aceeași sticlă de bere cu Căpitanul? O astfel de cinste, o așa fericire, merita să fie plătită cu orice, și cu viața. Și a plătit-o. Fără să fie condamnat la moarte, comuniștii l-au scos din închisoare și l-au împușcat.

De multe ori m-am întrebat cântărind, comparând, marile spirite contemporane lui Codreanu, cum au putut acestea să i se subordoneze, să-i slujească atât de necondiționat? Prin ce le-ar fi putut impune dacă nu ar fi fost înzestrat cu o putere ce venea de dincolo, din transcendent? Oare nu asta lipsește mai mult oamenilor de azi, capacitatea de a sluji, darul de a recunoaște cele ce vin de dincolo?

Să fi uitat legionarii că unitatea este primul atribut al lui Dumnezeu, fără de care nu poți rămâne cu El? Să fi uitat că "spiritul de jertfă este esențialul"?

II

Mișcarea Legionară n-a reușit, nici după șase ani, să reintre în arena politică; și asta a fost rău. În haosul și confuzia de după decembrie '89, simpla sa prezență ar fi însemnat mult. Nu că ar fi putut impune și altora sobrietatea și disciplina care-i sunt caracteristice, dar în dezordonata maimuțăreală ce se voia activitate politică, prezența unor oameni fermi și demni ar fi impus măcar un început de reținere, o minimă decență. Cine, îngrijorat și îndurerat, trăiește continua degradare a țării, pe toate planurile, are explicația urmărind dezbaterile din parlament. Aici totul, de la măscări, până la trădări, a devenit ordinar.

Eu cred că normal ar fi fost, ca de la început, din ianuarie 1990, când se puneau bazele noii orientări, când se

încerca revenirea la normal, să se caute punctul de la care să se plece, un moment de referință din trecut. Pare să nici nu le fi trecut prin cap. Dacă cei ce s-au îmbulzit să ocupe un loc pe podiumul politic ar fi avut înțelepciunea minimă, cinstea elementară și dorința sinceră ca noul drum să fie unul de respect pentru adevăr, unul de loialitate, atunci s-ar fi luat ca punct de referință decembrie 1937, când în țară existase, ultima dată, o activitate politică liberă și avuseseră loc alegeri, ultimele, recunoscute ca democratice. Dar nu s-a făcut nimic din ce trebuia. O lege laxă a îngăduit apariția puzderiei de partide fără trecut, fără doctrină, fără măcar un număr decent de membri. Proaspeții beneficiari ai democrației au înțeles, instantaneu, ce mari posibilități li se oferă: posibilitatea de a-și ascunde păcatele vechi și ocazia de a face altele noi, rentabile. Politica? Perdea de fum, după care se pot face jocurile, oricât de murdare, și se pot adăposti, temporar, marii vinovați, marii escroci și marii imbecili ai momentului. Porțile politicii, ca și când aceasta ar fi fost a nimănui, au fost larg deschise. Orice individ, oricât de comun, oricât de necinstit, oricât de veleitar, oricât de descalificat moral putea să-și înființeze propriul partid căruia, firește, să-i fie președinte. Și în această democrație suspect de largă, toate partidele erau admise cu o singură excepție: Mișcarea Legionară.

Paradoxal dar adevărat. Răstorni comunismul, dar comuniștii rămân. Opozanții comunismului, toți, capătă statut legal, afară de legionari. Cum e posibil? Simplu: cu concursul tacit al "democraților" s-a menținut excluderea Mișcării din viața politică. Lucrul nu era nou, nici de neașteptat. Cei ce urmăreau propria înavuțire, prin orice mijloace, dorind să-și atribuie o parte cât mai mare din averea comună, din "bunurile întregului popor" nu își puneau nici probleme morale și nici nu se gândeau prea departe, preocupați doar să nu scape momentul. În aceste condiții, eliminarea ca fascistă, sau sub orice alt pretext, a unei formații cunoscute pentru intransigența ei privind cinstea și

morala în viața publică era cât se poate de bine venită. Era firesc deci să se bareze calea spre conștiința publică a acestei formații de "extremiști" ai dreptății căci ar fi incomodat, în realizarea planurilor lor de "privatizare", atât pe vechii comuniști cât și pe noii democrați, dacă ar fi fost lăsați liberi s-o facă. Comuniștii, având acordul tacit al celorlalte partide, nu puteau să rateze ocazia. Lenin îi învățase: "Burghezia este lașă, trădătoare și ne vom folosi de ea."

Cum s-a putut întâmpla ca partide vechi, cu un trecut ce merita să fie apărat, să se preteze la acest joc, să uite imensele suferințe pricinuite, lor și întregii țări de către comunism și să se alieze cu el pentru interzicerea Mișcării? Nu-și dau seama că dau ocazia să se reia vechi întrebări, că reînvie suspiciunile, că asemeni lui I.G.Duca și Titulescu, în politica asta, sunt ghidați de masoneria apuseană? De ce tac, îndârjit, bătrânii legionari? S-au prăbușit striviți de atâta mișelie?

Sunt voci autorizate printre "politologi", care susțin că legionarii nu-și mai manifestă prezența pentru că și-au dat seama că au pierdut definitiv partida. Sunt și alte glasuri, din aceeași categorie, dar mai circumspecte, care, dezbătând problema, nuanțează, lasă portițe. Acestea povestesc, cu amănunte, cum în pofida enormei cantități de literatură denigratoare antilegionară, spusă, scrisă, difuzată, insinuată, deversată în circulație prin toate mijloacele, cu scopul de a strivi sub oprobriul public ce-a mai rămas din Mișcare, după exterminarea fizică a membrilor ei, ea a rezistat totuși în plan ideal, câștigându-și un loc în istorie. E, de fapt, aceeași idee, puțin îndulcită, prin care se spune că legionarismul mai are, azi, doar o valoare muzeistică. Îmi permit să am o altă părere. Oamenii își iau prea des, dorințele drept realități.

Nu-mi propun, nici n-ar avea rost, fie și să enumăr, părerile exprimate în această privință. Sunt nevoit, totuși, să semnalez, la cealaltă extremitate a spectrului, opiniile celor ce afirmă că se tem de "pericolul legionar" și asta nu pentru că ar dovedi un plus de inteligență, ci doar pentru că aparțin

unor personalităţi prestigioase ca: Doina Cornea. Ion Ilici Iliescu...(iertată fie-mi hilara alăturare. Nu e vina mea ci a rizibilei lor celebrităţi).

Dacă sentimente de jenă în faţa puţinităţii harului, mă împiedică să mă ocup de părerile politice ale distinsei "disidente" de la Cluj. nu acelaşi e şi cazul preşedintelui "ales" al României. om a cărui luciditate a fost. în ultimul timp. şi internaţional recunoscută. Drept este că. în anumite momente. când strada se mai întâmplă să dea în fierbere. gratulându-l pe "ales" cu suculentele-i epitete. domnia sa să aibă ciudate distorsionări ale realităţii. pe care nu ezită să le facă publice. prin mijloacele mass-media ce-i stau la dispoziţie. În astfel de momente preşedintele vede coloane întregi de "cămăşi verzi". Nu ştiu dacă psihanaliştii Freud sau Jung ar fi fost în stare să descopere ce ascunde "inconştientul ancestral" al unui om care are viziuni cu mulţimi îmbrăcate în verde. dar ştiu ce voiau să spună bătrânii noştri când spuneau de cineva că vede "cai verzi pe pereţi". Alţii poate o fac. dar eu nu am motive să cred că dl. Iliescu ar trişa şi la psihanaliză. Pentru un preşedinte înzestrat cu simţul umorului (cantitatea de zâmbete produse pe oră o confirmă) periodicele ieşiri verzi ale domniei sale încerc să le iau ca nevinovate păcăleli colegiale. Pentru că nu mi-au plăcut niciodată poveştile cu nebuni. prefer să fac apropierea între dl. Iliescu şi ciobanul glumeţ care-şi făcea o distracţie din a speria satul cu: "Uite lupul mă!" Ştiţi. satul a sărit o dată. de două ori. să-l scape. Când însă. de-adevăratelea. lupul a venit să-l caute la locul de muncă. satul şi-a văzut de treabă: dar a rămas fără cioban.

Departe de mine prefăcătoria că m-ar preocupa soarta domnului Iliescu. Când va redeveni simplu cetăţean. va vedea dânsul. va dormi. conform proverbului. cum şi-a aşternut. Acum însă. ca preşedinte al ţării. cu studii înalte în URSS. unde. se vede. a deprins şi respectul moscovit pentru istorie. face afirmaţii necontrolate despre lucruri uşor controlabile. E jenant să-l auzim că ne spune că Horia Sima,

care la data de care e vorba. era un ins căutat intens de poliţie. a asistat la depunerea jurământului de către Mihai I. ca rege. Trec peste neadevărul flagrant socotind că face parte din exercitarea prerogativelor prezidenţiale. reţin însă maniera. dezinvoltura. cu care dl. Iliescu se mişcă în spaţii istorice. identică celei a predecesorului său în ale politicii. Conu Leonida. Atâta doar. că preşedintele povesteşte la televiziune şi în rolul Coanei Eftimiţa. ca ascultător. e toată ţara. de la care foarte greu va mai putea obţine acel: "Ei. bobocule.apăi cum le ştii dumneata toate. mai rar cineva!"

M-am întrebat adesea. şi singur şi împreună cu alţii. şi în momente de furie. şi în ceasuri liniştite de reflecţie. de ce doctrina şi practica legionară au părut atâtora atât de străine. de insolite. de singulare în comparaţie cu doctrinele şi practicile celorlalte partide când. de fapt. nu spuneau nimic nou. Ideile şi metodele erau preluate de la Biserică. Erau o formă laică. o transpunere omenească a principiilor. normelor. dogmelor. credinţelor creştine ortodoxe. Mişcarea recunoştea că linia ei e paralelă cu cea a bisericii. dar mai joasă. mai terestră. de pregătire a drumului. de netezire a căilor spre suflet. Corneliu Codreanu afirma că vrea să ducă neamul la Biserică. Atunci de unde acea adversitate. acea crâncenă opoziţie. acea ură oarbă împotriva Legiunii. nu numai din partea politicienilor dar şi. nu de puţine ori. din partea unor feţe bisericeşti. Ce aveau oamenii aceştia altfel. de au reuşit să-şi ridice toţi politicienii în cap: guvernanţi şi opoziţie? Cred. mai întâi. că este ceva ce ţine de purtarea în societate. ceva de aspect. dar esenţial: sunt prea serioşi. Nici urmă de băşcălie şi şmecherie. Cu astfel de oameni nu se poate trata. nu se poate glumi. Era normal ca preşedinţii consiliilor de administraţie. miniştrii corupţi (erau cu duiumul şi în vechea democraţie). camarila. să-i urască. Vorbeau puţin. "ce trebuie şi când trebuie". făptuiau. Şi lucru rar pentru lumea noastră. extraordinar pentru zona balcanică în care ne aflăm. la ei nu era nici o diferenţă între vorbă şi faptă. O astfel de comportare deschisă. simplă. cinstită. excludea.

din capul locului, şi contorsionata politică şi subtila diplomaţie. Văzând această tendinţă, pătura suspusă, a cărei apanaj erau numitele ocupaţii, se simţea frustrată, periclitată. Chiar dacă, în eventualitatea că ar fi venit la putere, ar fi lăsat-o să-şi consume liniştită mulţimea mijloacelor materiale acumulate, răpindu-i aristocraţiei înalt burgheze doar posibilitatea de a trafica cu cunoştinţe, ar fi însemnat să-i ia raţiunea de a fi, ar fi însemnat s-o condamne la inaniţie spirituală, căci ea, pentru ca să trăiască, avea nevoie nu numai de caviar, şampanie şi giuvaericale, ci şi de intrigă. S-o laşi fără această hrană specifică însemna mai mult decât să-i iei locul de muncă, însemna să-i distrugi biotipul, s-o ucizi lăsând-o să se înece în propria-i obezitate. Este evident că "verzii" aveau, încă de pe atunci, strânse legături cu ecologia. Apoi, legionarii, când au fost lăsaţi liberi, aveau un stil al lor, "agresiv", de a-şi face propaganda, un mod greu de înţeles pentru ceilalţi politicieni, dar uşor accesibil mulţimilor, tocmai pentru că nimeni nu vorbea, nu dădea explicaţii. Exact invers ca în povestea cu Moş Ion Roată şi cu lozinca activistă: "Să facem tovarăşi", prin care peceriştii înţelegeau ca ceilalţi să lucreze în timp ce ei stăteau cu mâinile în buzunar, legionarii se apucau şi munceau ei. Săpau pământul, frământau lutul, făceau şi ardeau cărămizile, înălţau cămine, biserici, diguri şi culmea, înfruntând jandarmii şi batjocura, cu voioşie şi cântece. Asta n-ar fi deranjat pe nimeni dacă ar fi rămas neobservată de lume. Dar oamenii de rând, cei pe care politicienii obişnuiesc să-i numească prostime, trăgeau de departe cu ochiul. Apropiindu-se ei mai întâi cu prudenţă, ba aducându-le celor ce munceau o cană de apă proaspătă, ba o fructă, ba punând şi ei mâna să ajute la câte ceva, azi aşa, mâine aşa, nici ei nu ştiau când se trezeau cântând şi muncind cot la cot cu ceilalţi. Toate ca toate, dar asta nu le-o putea ierta celelalte partide legionarilor. Ce-ar fi rămas din ele dacă şi-ar fi pierdut toată "prostimea"?

Şi mai aveau legionarii aştia, şi-or mai fi având încă, un fel de putere greu de explicat, ceva ce i-a ţinut în toţi aceşti ani de prigoane şi chinuri: Credinţa. De unde le venea oare?

Cât a trăit Corneliu Codreanu şi ceilalţi întemeietori, să zicem că de la ei. Dar după aceea? Ucide-voi păstorul şi se va împrăştia turma! Dar n-a fost aşa. După moartea Căpitanului, abia după aceea au venit marile încercări, a început marea rătăcire, de patruzeci de ani, prin pustiul comunismului. Lipsiţi de pâine şi uscaţi de setea de dreptate, cum au putut supravieţui cei ce mai trăiesc? Puterea nu putea să le vină numai de la ei, oricât ar fi fost de uniţi; şi nu erau, că dracul reuşise să-şi vâre între ei coada. Nu e posibil ca numai cu puteri omeneşti să înfrunţi oştirile satanice. De undeva de sus, de la izvorul tuturor darurilor, le-a venit puterea de credinţă şi poate şi de la cei trecuţi la cele veşnice, căzuţi şi morţi în credinţa legionară, din rugăciunile lor le-a venit întărirea: aripa celeilalte lumi s-a întins peste ei şi i-a umbrit cu lumină.

III

Cine vrea să cunoască fenomenul legionar, în toată amploarea lui de până acum, (eventual şi pe mai departe) n-o poate face fără o riguroasă verificare a surselor de informaţie, căci nu cunosc un alt subiect pe seama căruia să se fi minţit mai mult şi mai fără nici o ruşine ca despre acesta. Din materialul aflat în circulaţie, cele spuse pro, oricât de decente, sunt copleşite de numărul şi, în special, de insolenţa celor spuse contra: exagerate, absurde, denigratoare cu orice preţ. Când minciunile se adună prea multe devin, fatal, necongruente, adică-şi dau la iveală, singure, nepotrivirile; dar asta nu deranjează, se fabrică şi se pun în circulaţie altele. E de-a dreptul uimitoare atâta aglomerare de neadevăruri chiar şi pentru lumea politică, unde, se ştie, se minte mai firesc decât se respiră.

Dacă utilizarea surselor prezintă dificultate, nici metodele de cercetare ale fenomenului nu se dovedesc mai bune. Oricât şi-ar zice ele că-s ştiinţifice, sau tocmai pentru asta, nu sunt adecvate, suficiente. O dovedesc analizele

făcute pe baza lor, respectiv prognozele elaborate care s-au dovedit, invariabil, greşite. Oricâtă rigoare au încercat să-şi impună cercetătorii, oricâte aspecte s-au străduit să surprindă, ca să înţeleagă întregul, ceva important le-a scăpat mereu. Totdeauna e dificil să pui problema de bună-credinţă. Mi-e greu însă să cred că nimeni n-a observat, oricum nimeni n-a îndrăznit să abordeze acel ceva care-i era atât de evident: preocuparea obstinată pentru ideal, legătura, aproape materială, cu educaţia şi morala, acea parte constitutivă a Mişcării Legionare pe care m-am deprins s-o numesc: **dimensiunea ei transcendentă**. E drept că lucrul nu e nici uşor sesizabil, nici comod de exprimat: dar e fundamental, ţine de esenţă. În cei şaptezeci de ani ce s-au scurs de la înfiinţare, această formaţie politică ce a făcut atâta risipă de efort, a dat dovadă de atâta abnegaţie, a consumat credinţă cât să muţi şi munţii din loc şi nu s-a dat înapoi de la nici o jertfă nu are azi nici bunuri în patrimoniu, nici membri cotizanţi, nici măcar recunoaştere juridică. Aşa că tot ce i-a rămas, scoasă în evidenţă de sărăcia materială, e valoarea ei nemăsurabilă, metafizică.

Pentru cel ce vrea să se iniţieze, să o cunoască şi să se apropie de Mişcarea Legionară, e aproape obligatoriu să renunţe la ajutorul politologilor. Cea mai sigură cale e cea pe care poate s-o străbată singur. Cine vrea, trebuie să înceapă prin a studia, cu răbdare, doctrina şi istoria, lucru uşor astăzi când îi stau la dispoziţie cărţile de bază, scrise de întemeietori, memoriile celor ce au participat la lupte şi evenimente, precum şi lucrările de echilibrată sinteză ale comandantului Horia Sima:"Doctrina..." şi "Istoria Mişcării Legionare". Dar acesta, studiul izvoarelor, nu poate fi decât introducerea. Cunoaşterea Mişcării e un proces de durată, de acumulare, de reflecţie şi, la anumite ceasuri, rare, de revelaţie. La acest proces, de migăloasă stăruinţă, ce presupune entuziastm dar şi jertfă continuă, se referea Căpitanul când cerea imperios legionarului: "Cunoaşte bine Legiunea"; pentru că nu totul e la vedere sau nu totul se înţelege dintr-odată.

Deci, dintru-nceput, cei doritori să se apropie de fenomenul legionar trebuie preveniţi că, pe lângă efort şi sacrificiu, li se cere dragoste de adevăr, fără de care nu există cunoaştere. Mişcarea Legionară s-a născut inspirat; fără congrese, fără fâlfâiri de drapele, fără revărsări retorice. A fost suficientă o şedinţă ce a durat un minut: "Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână afară cel ce are îndoieli". A fost o reacţie de apărare a neamului împotriva valului de comunism ce se apropia şi care nu peste mult s-a prăvălit peste ţară, acoperind-o cu apele-i noroioase timp de cincizeci de ani şi lăsându-şi depunerile pestilenţiale pentru cine ştie câte secole încă. Dar n-a fost numai atât. Mişcarea a fost dintru-nceput, şi mai este şi astăzi, o revoluţie morală, o răzvrătire împotriva minciunii, vicleniei, mişeliei, deprinderilor ce au fost aduse şi încetăţenite de "politică" şi "diplomaţie" şi care au devenit practicile curente şi ale păturii noastre conducătoare, "europenizate". În altă parte vom vorbi, poate, despre această viciere treptată a tuturor elitelor aflate în fruntea mai tuturor ţărilor lumii; o vom face mai pe larg. Deocamdată, semnalăm doar, momentul când boierimea autohtonă a cedat puterea unei burghezii ce, pe cât de lipsită era de morală tot atât de străină era şi de ţară. Dar schimbarea, resimţită în chip dureros, a dat o tresărire. Mişcarea Legionară este expresia acestei dureri.

Secolul nostru, cu marile-i zdruncinări şi răsturnări, nu le-a creat deloc legionarilor un regim preferenţial ocrotindu-i sau măcar ocolindu-i. Dimpotrivă. Fără să le lase timp să-şi îngroape morţii, să-şi lege rănile sau măcar să-şi tragă sufletul, i-a lovit continuu, fără nici o cruţare, şi i-a hăituit cu o insistenţă suspectă chiar şi pentru această epocă a depăşirii tuturor performanţelor în ferocitate şi nedreptate. Pe unii i-a alungat împrăştiindu-i prin lume, pe ceilalţi i-a îngropat în abisalele gulaguri comuniste, în care, ciudat, nici după zeci de ani de temniţă, n-au murit toţi; unii au mai apucat să vadă cu ochii lor, prăbuşirea "sistemului mondial socialist", cea mai mare minciună a tuturor timpurilor.

Legiunea, ce-a mai rămas, cât s-a mai putut aduna din mucegaiul temnițelor și colbul diasporei, menținută în stare de neligitimitate de către conivența politicianistă, comunist-democratică, nu mai este, nu mai seamănă deloc cu ce a fost cândva, nici când atinsese apogeul sub numele de "Totul pentru țară", când a devenit, prin scrutin, al treilea partid, nici când, în timpul virulentei comunizări a țării, împărțită în zeci de grupulețe, unele luptând în munți, altele, numindu-se organizații subversive, frății de cruce, etc. se opuneau regimului instaurat, ciupind, cât se putea, talpa sovietică așezată peste țară, încercând să mențină aprinsă o flacără din ce se chemase, pe vremea când era, conștiința de sine a neamului.

Dar a trecut vreme. Și, cu timpul, se îndoaie totul, până și spațiul. În trecut n-a fost așa. Supunerea cuminte, acceptarea lașă, prăbușirea de istovire, resemnarea, neîncrederea, lehamitea, ce au năpădit și stăpânesc viața oamenilor de astăzi, nu sunt deloc caracteristici legionare. Să fim la capătul resurselor? Să fi secat izvorul de energie ce, altădată, îi ținea în vigoare pe cei vârstnici și făcea să înfrunzească noi lăstari, generație de generație, din această aprigă viță? Să ne fie dat nouă să asistăm la ultimele pâlpâiri de demnitate ale unui neam care, înfrânt, nu mai are nu numai bărbăția să lupte, dar nici măcar puterea să protesteze când străinii și vânduții legiferează, în numele lui, pruncuciderea și sodomia? Cum să ne explicăm că amoralii și corupții până-n măduva oaselor ne conduc destinele, reprezintă națiunea? Dacă și bătrânii legionari nu dau nici un semn, dacă au ajuns să se cufunde, ca toți ceilalți, în nesimțire, dacă nici lor nu le mai pasă ce se întâmplă cu țara, atunci înseamnă că e sfârșitul. Sau ne-a adus Dumnezeu până-n buza prăpastiei ca să înțelegem, în deznădejde, că nu e speranță în afară de EL. Mari sunt tainele căilor Lui.

În ziua de 14 septembrie 1994, sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, la Aiud, în apropierea celebrei închisori, pe un deal unde fuseseră îngropați, "Fără mumă, fără popă, fără cruce", de-a lungul anilor, deținuții politici, s-a sfințit un

monument ridicat în memoria celor ce odihnesc acolo; știuți și neștiuți.

Ca să participe la festivitate, s-au adunat din toată țara, supraviețuitorii, cei ce și-au petrecut anii tinereții sau maturității între acele ziduri. Cum ziua era însorită, mulți localnici curioși să cunoască ceva din ceea ce a făcut celebritatea orașului lor, erau și ei de față. Lume multă, forfotă. În mulțime se zăreau, atrăgeau atenția, câțiva tineri în cămăși verzi. Dacă te uitai la ei, nu culoarea îți reținea ochiul ci tinerețea: niște fețe copilărești, vag temătoare, dar strălucind de bucuria că au îndrăznit. Aproape de închisoarea, între zidurile căreia comuniștii adunaseră ca să extermine, să șteargă orice urmă de legionar, iată că răsăreau, ca din pământ, noi vlăstare: tinere, verzi. Ce-or fi simțit bătrânii legionari văzându-i? Să fi tresărit de durere amintindu-și viața lor, ce-i aștepta acum și pe copiii aceștia hotărâți, la rândul lor, să urce Golgota? Sau să se fi rușinat de îndoială, de momentele de slăbiciune, amintindu-și ce e scris la Luca, 9 cu 40: "Vă spun că dacă vor tăcea ei, pietrele vor striga"?

Îi priveam pe acești copilandri, în cămășile lor de culoarea ierbii fragede cum înfruntau, printr-un singur gest, trecutul și viitorul, polițiile și guvernele, politica și corupția și, dintr-o dată, mi s-a părut că-i recunosc: erau colegii mei de liceu, din grupul FDC 19, din Tulcea, erau colegii de temniță, elevii de la închisoarea Târgușor, erau cei ce fără să știe că în țara asta a existat o Legiune care, pentru învierea neamului, a stat gata de moarte, în decembrie '89, au strigat, sfidându-i pe ucigașii de copii din toate timpurile: "Vom muri și vom fi liberi". Priveam spre celularul Aiudului, unde eu însumi "am locuit" trei ani și mă întrebam, cum poate trece suflul unei credințe din generație în generație? Trebuie să existe o substanță ce comunică, poartă vibrația. Cum se transportă, și se pune în lumină, măreția sau nimicnicia, unei lumi într-o alta? Iată Zarca Aiudului unde a fost chinuit de moarte neamul românesc însuși! Dar poate exista înviere fără moarte? Sau moarte spre înviere fără curățire prin umilință?

Ce era Isus în fața lui Ponțiu Pilat? Un biet om pe care poți să-l pălmuiești, să-l batjocorești, să-l ucizi, căci viața lui nu mai valora nimic când mulțimea ațâțată striga: "Răstignește-l, răstignește-l". Și el le răbda pe toate deși era Dumnezeu. Mai mult, ca să fie OM până la capăt, ca să fie împăcat cu conștiința lui, i-a spus dregătorului roman marea taină: "Împărăția mea nu e din lumea aceasta". Romanul, deși soldat de meserie, a înțeles că cel din fața lui, deschizând această perspectivă, schimbă de fapt toată lumea. Atâta i-a fost deajuns ca să se spele pe mâini, să-și decline răspunderea. Vai de cei ce și-au asumat-o!

La Aiud, privind la "cămășile verzi", la acești copilandri neștiutori, încă netrecuți prin fălcile de fier și dogoarea cazanelor, prin înghețul de singurătate al hrubelor, urmărindu-i cum în naivitatea lor se sumețeau să sfideze istoria, fără să știe că ea începe și se sfârșește nu aici, ci dincolo, mă întrebam asupra căruia dintre ei, va coborî harul marei mirungeri?

IV

În fața Aiudului, în ziua de Înălțare a Sfintei Cruci, am privit în oglinda trecutului și m-am rușinat de îndoielile mele. Că, închisorile încep și se termină, diaspora se întinde și se risipește, noi înșine ne ridicăm și trecem; dar Legiunea rămâne, pentru că substanța ei nu e numai din lumea aceasta, și, dacă cineva o chezășuiește în fața Celui Preaînalt, acela e Arhanghelul Biruinței.

Sau mintea noastră, încetinită de oboseala scurgerii timpului, rămâne în urmă, sau informațiile ce-o asaltează, mereu mai multe, mai insolite, mai greu de ordonat, înfundă sorbul priceperii. Pe măsură ce înaintăm în vârstă, constatăm că înțelegem tot mai puțin, din viața pe care am trăit-o, și că efortul ce-l facem, ca să ne lămurim, în loc să ne limpezească mintea mai rău ne-o împâclește. De unde să cerem ajutor

când, privind în jur, dăm de alții mai neajutorați ca noi? Viitorul nostru al fiecăruia, al tuturor, al lumii întregi, începe să semene tot mai mult cu soarta acelui tren ce a intrat în tunel și n-a mai ieșit la celălalt capăt.

S-a întâmplat lângă Neapole, acum câțiva ani. Un tren întreg, 17 vagoane cu 127 de călători, a dispărut pur și simplu. Au venit la fața locului feroviarii alertați, au dat fuga inginerii de la centru, cu felurite aparate, s-au înghesuit specialiștii de diferite tipuri, de la mecanicii de macaze la parapsihologi și toți, împreună, au scotocit tunelul centimetru cu centimetru. Nici urmă. Au trebuit să părăsească locul ca să se redea linia în circulație. Unii dintre ei erau numai nelămuriți, alții însă, aveau și sentimentul că au ieșit din tunel mai stupizi decât au intrat. În final, ca să se spună totuși ceva, s-a riscat explicația producerii unei "găuri în timp" și...

În epoca minciunii multilateral dezvoltate am văzut atâtea adevăruri înghițite de timp, dar trenuri întregi!... Ce fel de timp e acesta în care trăim, dacă avionul plecat, la 16 aprilie 1939 de la Rio spre Havana, a aterizat, după cincizeci și cinci de ani pe aeroportul din Bogota, în Columbia? Când personalul de serviciu, în frunte cu controlorii de zbor, s-au repezit să-i muștruluiască pe iresponsabilii ce intraseră fără să ceară permisiunea de aterizare, când au deschis ușa avionului, au găsit înăuntru 36 de schelete așezate în scaune și o mulțime de ciudățenii: dacă hainele ce îmbrăcau scheletele erau vechi, ziarele din ziua plecării avionului erau proaspete, ca atunci tipărite. Pilotul era, și el, ca ceilalți, un schelet. Dar cum a reușit să aducă, să pună avionul pe pistă?

În ziua de 14 februarie 1993, la ora 23.57, în orășelul St.Justin, de pe coasta franceză, a explodat o bombă. S-a auzit mai întâi fluieratul sinistru apoi deflagrația. Noroc că a căzut în curtea unei ferme și nu a rănit pe nimeni. Au fost uciși cincisprezece pui și șapte porci. O bombă căzută din senin e un lucru foarte ciudat. Autoritățile au alertat armata, aceasta și-a adus specialiștii la fața locului, au luat probe, au

făcut teste şi au stabilit, fără nici un dubiu, că explozia s-a datorat unei bombe germane fabricate în cel de-al doilea război mondial. Cine s-o fi aruncat? Iată ce povesteşte un bătrân, Crispin Laurent: "În 1943 eram doar un băieţel, dar îmi amintesc perfect spaima pe care mi-a provocat-o Messerschmidt-ul ucigaş. M-am ascuns sub pat şi m-am rugat pentru viaţa mea şi a părinţilor... Toţi am încremenit şi aşteptam cu groază moartea. Şuieratul făcut de căderea proiectilului devenea tot mai puternic, pe măsură ce se apropia. Dintr-o dată s-a făcut linişte. Totul parcă încremenise. Spre surprinderea noastră, bomba nu a mai atins solul." În 1993, bătrânul Laurent a auzit, dintr-o dată, acelaşi şuierat prevestitor de moarte. Iată ce povesteşte în continuare: "De această dată norocul nu ne-a mai surâs. Proiectilul a atins pământul şi a distrus ferma vecină. Toate geamurile casei mele au fost spulberate. Mi-am verificat jurnalul din copilărie şi am constatat că incidentul din cel de-al doilea război mondial se petrecuse exact în aceeaşi zi."

Exploziei petrecute nu i s-a putut găsi nici o explicaţie. A fost o bombă fantomă, dar urmele lăsate de ea erau foarte vizibile. Unde a putut să stea suspendată de o jumătate de secol? Ce-a putut s-o ţină în loc, să-i amâne explozia? Nu cumva rugăciunea unui copil?

*

Eram la închisoarea Târguşor. Într-o seară, înainte de stingere, toţi erau întinşi pe priciuri; unii deja dormeau, alţii se rugau, se gândeau sau povesteau. Lângă mine era un mic grup de elevi din Sibiu şi între ei, cel care povestea era Mircea Mârza, un copil frumos de era o plăcere să-l priveşti, avea un ten roz, ca de piersică şi o voce în schimbare pe care mereu şi-o dregea să pară mai dură, să aducă măcar cu una de "lup de mare"; Mircea era elev în şcoala de marină. Ce povestea era interesant şi îl ascultam atent pentru că eu însumi trecusem prin frământări asemănătoare numai că nu

aş fi avut curajul să le povestesc şi altora. Mircea însă spunea deschis cum în ultimii ani de liceu se îndepărtase de credinţă. Absorbit de studiile pozitive, influenţat de şcoală şi educaţia ei, s-a îndepărtat nu numai de practicile religioase dar şi de însăşi ideea de Dumnezeu.

A fost arestat la Constanţa şi adus la Sibiu pentru anchetă. Cum se trăgea dintr-o familie de militari de carieră şi avusese legături cu Frăţiile de cruce, considerat periculos, a fost ţinut izolat, într-o celulă strâmtă, fără lumină, având ca aşternut un braţ de paie umede şi putrede. Maltratat la anchete, insultat, torturat de frig, de foame şi de urletele de durere ce se auzeau zi şi noapte, după o lună şi ceva de singurătate a simţit că îl părăsesc puterile, că nu mai poate. În această stare fiind, i-a trecut prin cap să se roage. Era pentru prima dată, după mulţi ani, nici nu mai ştia dacă îşi mai aminteşte rugăciunea Tatăl nostru. Cum stătea pe paiele lui, s-a aşezat în genunchi, şi-a împreunat mâinile cum îl învăţaseră când fusese mic şi a început să spună rar, atent să nu greşească. Pe măsură ce rostea cuvintele ceva ca o căldură îl invada. Era ca o blândeţe, o înduioşare îl cuprindea umezindu-i ochii, scăldându-i în lacrimi. Mircea povestea că nu ştie dacă ce spunea în gând era rugăciune dar era într-o astfel de stare că nu mai ştia ce-i cu el. Nici n-a auzit când s-a apropiat gardianul, când a deschis uşa şi i-a spus ironic să-şi ia tot bagajul, ştia că n-are nimic decât ce era pe el. L-a scos de acolo şi l-a mutat într-o cameră mai mare, unde erau şi colegii lui. Când l-au văzut aceştia în ce hal era, au sărit cu toţii, care mai de care, să-l ajute. Restul ştiau că de atunci fuseseră mereu împreună, dar Mircea le povestea pentru prima dată această experienţă întrebându-i ce cred despre această coincidenţă? N-a apucat nimeni să-i răspundă, că a sunat stingerea.

Au trecut câţiva ani, alte închisori. Am aflat în timpul ăsta că Mircea Mârza a murit la Canal; electrocutat. Eram în Aiud. În urma unei "coliziuni" cu ofiţerul politic, mă găseam izolat într-o celulă la parter. Era frig, sfârşit de noiembrie şi

eram de trei zile în greva foamei. Trebuia să mă mişc tot timpul ca să nu îngheţ. Mă mai opream să mă odihnesc. Şedeam pe călcâie cu genunchii la gură până mi se făcea frig în spate, atunci mă sculam şi îmi reluam mersul. De la o vreme, oboseala se făcea simţită. Odată aşezat îmi era foarte greu să mă scol. Într-un astfel de moment, când picioarele nu mai voiau să mă asculte, când şalele mă dureau şi umerii parcă se încovoiau şi mă trăgeau spre pământ, îmi venea să mă întind pe podea, să nu-mi mai pese dacă am să anchilozez acolo sau am să îngheţ de tot. Voiam şi nu mă mai puteam ridica. Mă simţeam epuizat dar şi părăsit. Ceva, ca o deznădejde, ca o disperare, îmi bântuia sufletul. În închisoare învăţasem să mă rog şi mă rugam mereu, dar în clipele acelea vorbele mele nu mai erau rugăciune, erau reproş: vorbeam cu EL. Îmi dăduseră lacrimile de umilinţă şi neputinţă şi în gând strigam tare: "Doamne, mă vezi, de ce nu mă ajuţi?"

Puteţi să mă credeţi sau nu, în clipa aceea am auzit gardianul băgând cheia în broască. M-am ridicat, mi-am şters faţa cu mâneca, am rămas drept în mijlocul celulei. Uşa s-a deschis şi a intrat un ofiţer tânăr, figură nouă. Hainele lui mi-au atras imediat atenţia. Erau de un kaki mai deschis, uşor verzui, o nuanţă ce n-o mai văzusem. A tras uşa, închizându-i-o gardianului în nas, deşi acesta se proţăpise-n prag. A făcut doi paşi şi am rămas faţă-n faţă uitându-ne unul la altul. Eu, curios că nu mai văzusem aşa uniformă, şi, mai ales aşa comportare, el, probabil, pentru că vedea în faţa lui un puşti pricăjit, oricum ceva cu totul diferit de legionarul fioros ce ar fi trebuit să fiu, după descrierea propagandei de partid. Câteva clipe s-au scurs în tăcere. În cele din urmă spuse:

- Sunt procurorul de serviciu. Ce ai de reclamat? Ca şi când n-aş fi auzit am continuat să-l examinez atent. Omul a dat să spună ceva, a înghiţit, s-o fi răzgândit, oricum, a schimbat tonul:

- Dumneata faci greva foamei?

- Da.

- De câte zile?

- De trei. M-am întors şi m-am uitat spre fereastră pe pervazul căreia se aflau, lângă gamela cu ultima masă, cele trei sferturi de pâine.

- De ce nu ai dat o declaraţie scrisă? N-am schiţat nici un gest. Am continuat să-l examinez iar, ca şi când n-aş fi auzit. Ofiţerul a aşteptat câteva clipe; când a înţeles că atitudinea mea înseamnă: "Nu răspund la întrebări idioate", l-am văzut înroşindu-se la faţă.

- V-am întrebat ceva! Nu v-au dat hârtie?

- Hârtie? Hârtie n-am mai văzut de cinci ani!

Omul era o fire colerică şi mai ales deloc obişnuit să suporte starea de inferioritate în relaţiile cu "banditii". După ce se înroşise s-a făcut alb la faţă. De furie îl apucase un fel de tic, tot ridica dintr-un umăr.

- Domnule, ce pretinzi dumneata ca să încetezi greva foamei?

- Nimic special. Să fiu scos, să nu mai fiu acuzat pe nedrept că aş fi avut nu ştiu ce în buzunar, deşi la mine nu s-a găsit nimic, şi să mă scoateţi la raportul dumneavoastră, să-mi daţi posibilitatea să reclam, în scris, cum am fost bătut, aici în celulă, de colonelul Coller şi de ofiţerul politic Şerban.

A pufnit, a făcut stânga-mprejur şi a ieşit trântind uşa. Nu ştiu până unde s-a dus, dar s-a întors aproape imediat.

- Mâine îţi dau hârtie să-ţi scrii plângerea. Hai, ia-ţi pâinea.

M-am dus fără mare grabă la fereastră, le-am luat şi cu cele trei sferturi de pâine în braţe am trecut pe lângă el fără să mă opresc. Nu-l mai priveam ca să nu se uite nici el la mine. Nu voiam să vadă că îmi clănţănesc dinţii. De încordare? De frig?

- Du-te şi adu-i bagajele de la cameră, se adresă gardianului. Şi către mine: Nu te pot băga în aceeaşi celulă. N-am zis nimic. Au urmat câteva fluierături, a coborât gardianul de la etajul unu şi m-a luat în primire. Am urcat cu el şi m-a băgat într-o celulă pe coada teului. Nu cunoşteam pe nimeni din cei ce se aflau acolo. Le-am spus cine sunt şi

imediat ne-am găsit cunoştinţe comune. Învăţătorul Silaghi m-a luat să dorm cu el într-un pat de sus. Din ceilalţi îi mai ţin minte pe nea Fane Cârjan, celebrul antrenor de fotbal, pe unul Banduci, şofer de meserie, care spunea că a stat cu fratele meu în aceeaşi celulă la Ministerul de Interne şi pe Tănase Cezar. Cred că mai erau doi, dar nu mai ştiu cine erau. După trei zile de foame şi frig ce bine era în acea celulă cu oameni flămânzi de ani de zile, zdrenţuroşi, dar oameni.

Procurorul s-a ţinut de cuvânt. M-a scos a doua zi şi într-o cameră de la capul coridorului, unde ţineau măturile şi celelalte ustensile de curăţenie, pe o măsuţă, m-a lăsat să-mi scriu plângerea. Deşi am făcut-o scurtă şi în termeni moderaţi, a ieşit cam tăioasă că procurorul citind-o iar s-a înroşit la faţă, n-a rezistat s-o parcurgă până la capăt. A spus "bine" şi m-a trimis în cameră. Asta a fost tot.

Am mai stat la Aiud un an şi ceva. N-am mai văzut procuror de serviciu care să viziteze puşcăria. Poate vor fi fost dar nu i-am văzut eu. Oricum ca să apară, pentru prima dată, tocmai când mă găseam într-o stare limită, e, s-o recunoaştem, o întâmplare rarisimă. Dar dacă nu e coincidenţă, ci altceva? Poate fi o lege rânduită în legătură cu rugăciunea, cu atingerea unui anume prag al umilinţei? Poate că e lacrima. Puţinul preţ pe care ni-l cere Dumnezeu ca să ne arate că, de fapt, a fost tot timpul cu noi, puţin credincioşii.

V

În ultimul timp, în lume, se petrec prea multe lucruri ciudate, unele de-a dreptul stranii; de la calamităţile naturale mult prea frecvent catastrofale şi până la manifestări ale oamenilor, străine de orice omenesc. Dispute teritoriale, neînţelegeri politice, sinucideri colective, cutremure, inundaţii, tensiuni sociale se acumulează, uluiesc. Oamenii şi-au luat soarta în propriile mâini. Suportăm consecinţele.

În pofida exasperantelor discuţii purtate, la toate

nivelele, în întâlniri internaţionale, cu un mereu sporit număr de participanţi, aplanarea conflictelor nu pare nici măcar să se zărească. Tot ce se obţine sunt promisiuni, condiţii pentru negocieri. Emisarii circulă, perfectează noi întâlniri, prilejuri pentru dejunuri, dineuri, cocteiluri "de lucru".

De la Descartes încoace tot învăţăm să gândim raţional. Dar urmărind evoluţia lumii, fie şi numai cea din secolul nostru, atât cât am putut-o face cu proprii ochi, după cele două mari traumatisme ale războaielor mondiale şi după multele conflicte locale, tot mai numeroase, mai virulente, constatăm că singura noutate notabilă a secolului nostru este promovarea inapţilor la conducerea statelor. În trecut mai parveneau, printre prinţi, regi şi împăraţi şi câte un om, câte un erou. Acum vârfurile par a fi acaparate exclusiv de diferite specii de demenţi sau handicapaţi. Care conducător ar fi deschis drumul hoardelor asiatice, lăsându-le pradă jumătate de Europa, dacă n-ar fi avut şi sufletul de paralitic, de om care urăşte lumea? Să nu fi ştiut Franklin Delano Roosevelt că aranjamentul de la Teheran va avea drept consecinţă zeci de milioane de morţi, sute de milioane de chinuiţi în zecii de ani de sclavie? Să nu fi ştiut "marele om politic" Nicolae Titulescu, care a încheiat înţelegerea prin care se accepta trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României, ce înseamnă ocupaţie rusească? Îmi vine să cred că nu există om informat, cu judecată solidă şi cinstită care să nu ajungă să se îndoiască de însăşi raţionalitatea lumii.

Dar în ce să ne punem nădejdea când drumul urmat se dovedeşte greşit? Nu devine oare necesar să căutăm puncte de sprijin dincolo de realul imediat, în grădina de alături, unde este loc luminat şi cu verdeaţă, unde se intră în puterea unei legi de la care nu s-a putut sustrage nimeni?

Dacă nici noi, românii, un "popor miracol", dacă nici noi cei ce am privit moartea în avans, străbătând, un timp, împărăţia gulagurilor şi am apucat să ajungem la un ţărm, nu ne ridicăm glasul să denunţăm "urâciunea pustiirii", mă tem că la judecata din urmă mulţi se vor ridica ca să ne acuze că

ei nu au avut de unde să știe, dar noi am știut. Și învinuirea lor va fi dreaptă.

Dacă noi, cei ce am cunoscut pușcăriile comuniste pe dinăuntru, adică în toată drăceasca lor alcătuire, dacă cei ce n-am apucat ziua de astăzi decât cu ajutorul Celui de Sus, dacă cei ce au fost, și unii încă au mai rămas într-o tainică legătură cu cealaltă dimensiune, dacă noi nu vom ridica glasul să spunem cu tărie Adevărul, cine s-o facă?

Că avem și noi dubii? Mulțimea îndoielilor ne confirmă lucrul ce-l știam de la înaintași, și acum îl simțim noi înșine, că lumea, și cu ea țara noastră, golită de credință, bate căile răului; și nu de ieri, de azi. Există rău pricinuit cu bunăștiință și oameni ai pierzării. Nu e suficient că nu ne numărăm printre ei. Mereu suntem tentați să ne luăm după cei ce dau vina pe "cauze complexe", când totul este uluitor de simplu. Am să-mi permit să-l parafrazez pe H.Bergson. Cele două surse ale degradării și decăderii sunt: prostia noastră și nebunia celorlalți. Răul, din păcate, e-n noi. Și nu sunt singurul care spun asta. "Și astăzi, ca întotdeauna, adevăratul dușman al omului se află în el însuși. Numai că, dacă altădată dușman era ignoranța, astăzi el este minciuna." (Jean.Francois Revel, Cunoașterea inutilă, Humanitas 1993, pag.21).

Căderea spectaculoasă a comunismului, prăbușit în imensitatea minciunii sale, ar trebui să fie, pentru mulți, prilej de reflecție. Efortul construirii și menținerii lui în stare de funcționare, s-a dovedit epuizant. Este proba irefutabilă că nimic nu se poate construi pe neadevăr, și să dureze. În ultimă instanță, minciuna, infinită în forme, încearcă să înșele adevărul; unic. Noi știm că Adevărul e, în același timp, Calea de urmat și însăși Viața, dar asta nu ne împiedică, văzându-i pe ceilalți cum se încurcă, cum cedează, să fim, adeseori, tentați să-i urmăm.

În ce lume am trăit și trăim? A slăbiciunilor și concesiilor morale, a compromisului cu neadevărul. A trebuit să devenim noi înșine maturi ca să înțelegem că părinții

noștri în dorința de a ne ocroti, ne-au ascuns dureroasele eforturi ce le-au făcut, umilințele ce le-au îndurat, ca să ne poată crește, că educatorii, din neglijență, și învățătorii, din ignoranță, nu ne-au învățat cele într-adevăr folositoare pentru viața de aici și de dincolo. Mai multe am înțeles singuri. Dar cu ce efort? Cu ce pierdere? Ce-a mai rămas din copilăreasca noastră candoare? Cum să mai ajungem în Împărăție dacă ne-am pierdut sufletul de copil?

A trebuit să trecem prin viață, să îmbătrânim, ca să înțelegem că universitarii, judecători și preoți ai științei, pe care i-am ascultat cu atâta atenție, se slujeau pe ei în loc să slujească Sfânta Dreptate, că șefii pe care i-am avut, pe diferite trepte ierarhice, erau prea preocupați ca să-și păstreze scaunul pentru a ne mai putea oferi un exemplu de corectitudine. Cât îi privește pe preoți, duhovnicii noștri, erau prea timorați, prea plecați stăpânirii ca să poată, cum s-ar fi cuvenit, să-L slujească pe Dumnezeu în inimile noastre. A trebuit să trecem prin temnițele unde se afla, la ora aceea, toată fosta cremă politică a țării, ca să aflăm de la ei, și în condițiile de acolo, cum s-au desfășurat evenimentele în lumea politică românească, și astfel să avem explicația decăderii, rgresului suferit. A trebuit să treacă ani, în acele condiții, în acel mediu subuman, ca să pricepem într-un târziu, de ce a trebuit să stăm în temnițe, noi copiii, să plătim cu candoarea noastră, păcatele, cele multe și grele? Câți din cei de-atunci, bătrâni astăzi, mai pot să-și reamintească, să mediteze și să mărturisească?

George Brătianu scria că poporul român e "un miracol istoric". De la apariție, la devenirea în sine, la persistența lui pe aceste meleaguri, eu văd un șir de miracole; rezistente în timp, uluitoare în forme. Nu cunosc alt popor, în epoca modernă, cu o existență atât de periclitată, amenințată în însăși ființa lui de niște monștri numiți: Ribbentrop-Molotov, Yalta, Malta etc., și căruia să i se nască o generație de titani care cu suferința și sacrificiul lor, cu efortul și geniul lor au salvat neamul de la moarte fizică și spirituală și i-au dus

numele departe, în cele patru colțuri ale lumii. Nicicând n-a fost o țară, aflată în marginea prăpastiei, mai miraculos oprită de la prăbușire de sacrificiul unei generații, de jertfa unor tineri ce au oferit ceva mai scump decât viața: copilăreasca lor nevinovăție. Dacă n-aș fi trecut prin cumplitele temnițe începând de la nouăsprezece ani, n-aș fi înțeles asta.

*

Principala grijă a slujitorilor răului e să ne răpească speranța. Ei nu vor să știm că există un **dincolo**. Fac tot ce pot ca oamenii să fie reținuți în cotidian, continuu preocupați cu satisfacerea unei pofte, pricinuită de foame, ca-n "societatea socialistă", de ghiftuială sau orgoliu ca-n "societatea de consum". De aceea apariția unei mișcări orientate către spiritual care-și propune nu sațietatea ci frugalul, nu comoditatea ci asprimea spartană, nu acumularea ahtiată de bunuri ci viața "în sărăcie cu alungarea luxului și a îmbuibării", este o adevărată revoluție spirituală, o deturnare de la direcția materialistă, o abandonare a derizoriului pentru esență.

Un partid, o formație politică poate fi interzisă, poate fi scoasă în afara legii de orice pseudo-justiție sau dizolvată printr-un "Jurnal al Consiliului de Miniștri", ca cel semnat de I.G.Duca, din decembrie 1933 dar lucrarea unui înger nu poate fi anulată prin nici un decret căci e știut că cel mai mare dintre oameni e mult mai mic decât cel mai neînsemnat slujitor din casa lui Dumnezeu.

În 1940, generalul Ion Antonescu a instituit, în România, "Statul Național Legionar", a îmbrăcat cămașa verde și a așteptat să fie proclamat șef al legiunii, lucru ce i se părea firesc din moment ce a făcut-o părtașă la guvernare. Atât doar că Mișcarea Legionară nu era un partid ca celelalte. Aprecierea greșită a generalului a dus la conflictul ce a urmat. Mai recent, dl. Măgureanu, șeful Serviciului Român

de Informații, în rapoartele pe care le prezintă periodic parlamentului, dovedește o surprinzătoare lipsă de informație, cu consecința, firească, a unor aprecieri greșite. Care a fost consecința erorii de apreciere a generalului Antonescu se știe: plutoane de execuție, pușcării și lagăre, trimiteri pe front pentru "reabilitare", prin moarte. Dar acestea aparțin trecutului. Întrebarea de acum este ce consecințe va avea noua eroare de informare a actualului șef SRI? N-aș vrea să las impresia că încerc o apropiere, evident forțată, între generalul Antonescu și generalul Măgureanu, atât doar, țin să amintesc că erorile militarilor au, vai, urmări în viața civililor, niciodată plăcute. Mă veți înțelege de ce mă abțin de la comentarii și prefer să-i dau cuvântul lui Horia Sima: "Dacă aș fi acceptat pe Antonescu șef al Legiunii, punând legionarii să strige "Trăiască Legiunea și Generalul!" nu s-ar fi întâmplat lovitura de Stat a generalului Antonescu, cu implicațiile ei sângeroase, deși persecuția ar fi izbucnit totuși sub o altă înfățișare; dacă m-aș fi conformat dorinței germane de a schimba numele mișcării legionare în mișcare național-socialistă, nu numai că nu intram în lagăr dar poate stăteam și la putere; dacă nu m-aș fi angajat în lupta pentru eliberarea țării, după 23 August, viața atâtor legionari ar fi fost cruțată. Dar mai eram atuncea legionari? Mai reprezentam spiritul de la Dobrina?"[1]

*

Nu știu cât de reală sau stimulată este teama șefului SRI că legionarii ar putea deveni "singura modalitate de scoatere a României din haosul politic, economic și social în care se află", dar sunt sigur că sunt unii care se tem. Frica înavuțiților prin mijloace necinstite, a celor ce au comis inimaginabilele atrocități și s-au bucurat de nedreptate, iar astăzi pozează în bătrânei cumsecade, este reală. Pentru că,

---

1 *ȚARA ȘI EXILUL*, Anul VIII, nr. 7-8, Mai-Iunie 1972, "La un an de la moartea lui Ilie Gârneață", pag. 41.

oricât de tare ar fi trâmbițate, pe toate canalele, vorbele producătorilor și beneficiarilor de politică și oricare ar fi directivele secrete ale diferiților Moses care se succed la conducerea ocultă a României, frica revenirii miraculoase în arenă a Legiunii s-a insinuat și crește cu fiecare nouă hoție, înșelătorie, tâlhărie și crimă, cu fiecare insultă adusă neamului românesc, cel atât de răbdător.

Desființată și interzisă, cu toți foștii aderenți morți sau sfârșiți, Legiunea pare să renască, în chip ciudat, din chiar teama de ea a dușmanilor ei. În realitate ea se reînchează, în alte forme, din imensa nevoie a lumii de adevăr. S-au străduit, timp de mai bine de o jumătate de secol, slujitorii nedreptății să-i șteargă din amintire, până și numele. Așa încât, existența astăzi a Mișcării Legionare, fie și doar într-un raport SRI, ține de miracol.

Dar ce nu devine miracol când Duhul Domnului coboară asupră-i?

VI

Televiziunea ne oferă, seară de seară, știrile cele mai importante. Într-una din zile putem vedea, pe micile ecrane, ruinele palatului prezidențial de la Groznîi, într-alta trupuri sfârtecate de explozii în Algeria sau Cisiordania, după cum, nu cu mult înainte, am urmărit înmormântările, făcute cu buldozerul, ale victimelor războiului hutu-tutsi, din Ruanda. Banalizarea ororii e un fapt. În goana după nou, senzaționalul însuși își pierde din acuitate. După atâtea imagini șoc, mulți au privit, de-a dreptul blazați, cum cutremurul a șifonat, de parcă ar fi fost făcute din hârtie creponată, celebrele autostrăzi suspendate, mândria inginerilor japonezi. Privind cu indiferență ruinele, unii n-au găsit altceva să spună decât că: "Ceva nu e-n ordine"; alții n-au spus nici atât.

Dar la știri se mai transmit și imagini pașnice, chiar dacă n-au darul să liniștească pe toată lumea. În categoria aceasta se numără relatările de la întâlnirile internaționale,

totdeauna decente, ca aspect. Aci însă, multora, care își amintesc de Yalta, în mod reflex, li se face pielea ca de găină. Tratativele, indiferent de sentimentele ce le stârnesc, continuă să se poarte: la Strasbourg, Geneva, Davos, sau în orice loc de pe Terra, totdeauna în condiții ambientale sensibil diferite de cele de pe câmpul de luptă. Până la privitor, evident, se mai interpune și arta operatorului, dar și, cu deosebire, cea a montatorilor, adică a celor ce cred că ei știu mai bine ce ar vrea oamenii să vadă, cei ce taie și aranjează înfățișarea lumii. Sonorul, la rându-i, e cu măiestrie reglat astfel ca șoaptele diplomaților să nu difere mult, ca tonalitate, de bubuitul tunurilor sau de urletele finale ale muribunzilor. Lumea, văzută la telejurnalul de seară, pare acceptabilă.

Pare, dar și este?

*

Cum să răspundă afirmativ la această întrebare cineva care a văzut "sfâșietoarele" scene petrecute la înmormântarea "marelui conducător" al poporului nordcoreean? Pentru europeni, manifestările de isterie colectivă sunt lucruri de mult uitate. De români ce să mai vorbim? Sătui, până peste cap, de mofturile noastre, nici nu vrem să ne uităm spre ale altora, oricât de artistic ar fi executate. Prea am avut noi "carpatul" nostru, pe care-l știm bine, ca să mai luăm în serios, multă vreme de aici încolo, pe vreunul. De aceea întrebarea "Cum ar fi arătat înmormântarea lui Kim Ir Sen dacă ar fi sfârșit ca Ceaușescu?" nici nu mi-o pun. Am apucat să văd câteva imagini de la înmormântarea lui Khomeini. Marele aiatolah, creatorul revoluției islamice, era condus pe ultimul drum de o mulțime imensă. Un furnicar de oameni ce se înghesuiau în încercarea de a atinge, fie și doar cu vârful degetului, racla "sfântului". (Pe care, de altfel, au și răsturnat-o). Un milion de ființe îmbulzindu-se e ceva terifiant. Terifiant, dar nu numai...

La noi, nu cu multă vreme în urmă, cineva, mare de

tot în televiziune, producea, la fiecare sfârşit de săptămână, o tabletă, pe care milioanele de telespectatori erau obligaţi s-o înghită. Scopul urmărit era acela de a deprinde publicul cu ideea pretinsei echidistanţe TV faţă de politică. Practic, ca să compenseze prea desele apariţii ale guvernabililor, din când în când îl dădeau pe post şi pe dl. Constantin Ticu Dumitrescu. Atâta doar că pe acesta nu l-au arătat niciodată când lansa vreunul din multele sale obuze antiprezidenţiale, dar i-au pus, cu multă generozitate, spaţiul la dispoziţie când, în parlament, şi-a dat votul la confirmarea în funcţie a d-lui Măgureanu. Sigur că, în clipa aceea, mulţi telespectatori s-au întrebat: cum e posibil? Cum să-şi explice un astfel de gest? Adică îl blestemi pe Dracu, dar votezi cu Talpa Iadului? Ceva miroase. Mie explicaţia mi se pare simplă: curajul fiecăruia se ridică, s-o recunoaştem, până la un anumit nivel. Respectiv, în cazul citat, deşi pare că atinge nivelul prezidenţial, îndrăzneala d-lui senator Ticu Dumitrescu nu merge mai departe. Din asta ar rezulta că dl. Măgureanu ar fi mai sus ca dl. Iliescu. Şi este. Pentru foarte multă lume, având o gâză pe căciulă, primul om din ţară e cel ce este mai mare peste dosare, căci în socialismul nostru remanent dosarul e, încă, mult mai mare decât omul. Cel ce stăpâneşte dosarele îi are în mâna lui pe toţi, poate orice. Poate scoate la iveală când vrea, şi poate face publice, cele mai interesante lucruri, ca de exemplu pentru ce fel de muncă se acorda, în timpul regimului ceauşist, "medalia muncii"...

Îmi amintesc că Alexandru cel Mare, capturând un număr de nobili persani, oameni care, în opulentul imperiu al lui Darius, se dedau, fără restricţii, la plăcerile gastronomiei şi sedentarităţii, i-a dezbrăcat şi, purtându-i pe nişte tărgi, i-a plimbat printre rândurile armatei sale. Pentru trupele de care era însoţit, formate în majoritate din greci, prin educaţie frugali, şi prin antrenament atletici, aceşti oameni ce li se arătau, cu musculatură flaxată, cu burţi şi guşi revărsate, erau demni de tot dispreţul. Alexandru îşi întreba soldaţii: "Vă poate fi frică de unii ca ăştia?".

Mi-am adus aminte de această poveste văzându-i la televizor, pe reprezentanţii noştri întorcându-se de la forul european de la Strasbourg. Dl. senator Adrian Păunescu, obosit de la pista de aterizare până în clădirea aerogării, îşi revărsase bogatul surplus de cărnuri peste marginile unui fotoliu, construit normal, ca pentru oameni de nesimţire medie; îl aştepta pe dl. Valentin Gabrielescu, care păşea mai încet, cu eleganţa unei raţe îndopate. Într-o ţară în care jumătate din populaţie se află la limita de subzistenţă, să trimiţi peste hotare, ca să te "reprezinte", astfel de specimene, e o sfidare; dar nu e nici prima, nici ultima.

Nu. Sfidarea nu vine numai din partea televiziunii. Mai e, slavă Domnului, şi presa care, la chioşcuri şi tarabe, în văzul copiilor şi adulţilor, îşi etalează scârboşeniile, care mai de care mai "sexy". Apreciind pozitiv situaţia, nu ştiu care oficialitate americană, în trecere pe la noi, a opinat că avem o presă liberă. Noi care-o ştim, zicem ca Pristanda, "curat liberă". Este, pentru publicaţiile "serioase", prin care puterea face educaţie cetăţenilor în spiritul economiei de piaţă şi "democraţiei parlamentare", cum sunt: "Infractorul", "Infractoarea", "Pirat magazin", "Academia infractorilor", "Poliţia sibiană", "Poliţia..." şi etc, etc. Puteţi să căutaţi la toate chioşcurile din ţară "Puncte Cardinale" sau "Gazeta de Vest"; nu le veţi găsi. Nu sunt interzise, dar nimeni nu le primeşte la difuzare. Şeful SRI le citează în raportul său prezentat parlamentului şi vânzătorii de ziare, în cei patruzeci de ani de comunism, au învăţat lecţia. Există libertatea presei? Bineînţeles, răspund în cor potentaţii politici; dacă există dificultăţi cu hârtia, cu preţul tiparului, cu modul de difuzare, sunt minore, nesemnificative. În România oricine are dreptul să-şi exprime părerea, dacă are curajul.

Starea de mizerie, de haos, de poluare multilateral dezvoltată, de dezorientare este reală, se află sub ochii fiecăruia, nu mai trebuie explicată sau demonstrată. Ea e rezultatul "fructuasei" colaborări între conducerile politice şi mass-media, care de-a lungul timpului s-au străduit să

ascundă și să mistifice până și evidența. De la evenimente la actori, totul se dovedește fals. Acestea, "personalitățile", după căderea drapajelor și ornamentelor, se văd astăzi în toată penibila lor goliciune: eroi confecționați, înțelepți decrepiți, prooroci delatori și, între ei, marea pletoră de "intelectuali" despre care senatorul, poet de curte (prăbușită), spunea într-unul din poemele sale că sunt: "pătrunși de lașitate până-n oase": adăuga ca să completeze imaginea și cu un autoprtret (evident pentru posteritate, că cei de azi mai au încă ochi!): "Sînt un porc". Aceștia ne reprezintă, și nu numai la Strasbourg. Ne reprezintă în politică, în cultură, în morală. Ei, suntem noi! Prin tăcere.

*

Calea pe care a fost condusă țara este una rea. În șase ani de postcomunism s-au pus în evidență racile de o sută de ani. Nu există, azi, om cu dragoste de țară să nu caute, disperat, în dreapta și-n stânga, în speranța că va găsi un punct de sprijin. Nu există om care să-și fi păstrat o parte din minte nealterată și care, îngrijorat, să nu-i caute pe cei ce pot pune stavilă răului. După cum nu există om bine informat, și cu simț de dreptate, care să nu se întoarcă astăzi în spre cei ce fără să-și precupețească eforturile, sângele, viața, au făcut tot ce au putut ca să înlăture, sau măcar să atenueze, decăderea morală reprezentată, în egală măsură, de comunism și de politicianism. În țara în care astăzi conducătorii își bazează puterea pe corupție și pe disprețul suferinței majorității, e firesc ca tot mai mulți să se întoarcă și să-i caute pe cei ce sfidând bogăția, îmbuibarea și chiar viața, au spus:

"Ne legăm prin jurământ...

1. -Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogățire materială.
2. -Să trăim o viață aspră și severă, cu alungarea

luxului și a îmbuibării.
3. -Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.
4. -Să jertfim permanent pentru țară.
5. -Să apărăm mișcarea legionară, cu toată puterea noastră, împotriva a tot ce ar putea s-o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, înalta linie morală."

Iată motivul pentru care politicienii, indiferent de timp, indiferent de orientare, i-au urât pe legionari. După ce le-au interzis organizațiile, i-au aruncat în temnițe, i-au schingiuit și asasinat; după ce i-au acoperit cu un ocean de insulte, după ce i-au scos mereu în afara legii și au sperat că astfel vor dispărea în uitare, iată că legionarii apar încă, în ochii mai multora ca singurii în stare să apere dreptatea acestui neam. A acestuia și, poate, nu numai.

Capitolul 3.

I

În paradoxala noastră epocă, marile distanţe dintre conştiinţe, ceea ce-i desparte pe oameni după felul cum îşi înţeleg şi duc viaţa, după felul cum îşi consideră şi tratează semenii, după felul cum găsesc, sau nu, un sens existenţei lor, deşi sunt mari, cei mai mulţi preferă să nu le ia în seamă. Când totuşi se vădesc, fie întâmplător, fie după o intenţionată cercetare, ele ne apar doar în nuanţe, niciodată în adevărata lor culoare. De ce există această reţinere în spunerea lucrurilor pe nume în probleme de conştiinţă? Să fie doar dintr-o excesivă pudoare? Sau este vorba de altceva?

Suntem doar uimiţi de fiecare dată când, sub aparenţa unor vagi diferenţe, descoperim prăpăstii ascunse, de netrecut, dureri mai bine sau mai prost anesteziate, altfel de nesuportat, idei de neacceptat, trecute sub tăcere. Ne cuprinde stupoarea când, răscolind mai în profunzime, găsim că nu există adevăr neafectat de subînţeles, neviciat de aluzie, necariat de atotprezenta minciună. Credinţele şi părerile despre credinţă nu sunt, ca altădată, expuse şi susţinute deschis în piaţa publică, ci numai sugerate, şoptite, date pe sub tejghea ca mărfurile, sau ca ceva de ruşine, începute, neduse până la capăt, din prudenţă. Mereu avem senzaţia că ni se ascunde ceva, că oamenii pe care nici nu-i ştim se ocupă de lucruri care ne privesc, iau hotărâri determinând viaţa noastră fără să ne întrebe măcar, că prea des suntem trataţi ca materialele-n

vrac, dacă nu mai rău. Rezervele ce le avem față de societatea în care trăim sunt din ce în ce mai multe. Și nu numai rezerve, și nu numai noi. Tehnologia informațională modernă e cea care a măcinat și surpat comunismul. Ce ironie! Minciunile sunt date azi la iveală la scară globală și cu viteza luminii. Cu toate acestea neadevărurile, nedreptățile, suferințele, crimele refulate se acumulează în subconștientul social și stau și să erupă. Înmulțirea atentatelor sinucigașe ar trebui să pună pe gânduri.

Nimeni nu cercetează mai adânc această stare a lucrurilor de teamă de neprevăzut, de teamă de adevăr. Când acesta ni se descoperă, suntem uluiți să constatăm că lumea are o față, cel puțin una, complet necunoscută nouă, că este un iceberg din care noi observăm doar partea ce ni se lasă la vedere. Conspirație a tăcerii sau o înțelegere asupra păstrării neînțelesului? Ca și când confuzia nu ar fi de ajuns prin necunoaștere, pentru că oamenii sunt flecari și se exteriorizează prin vorbe, și vorbele circulă, CINEVA organizează și o degradare concomitentă a limbajului, atacând unele noțiuni în ce au ele esențial, golindu-le conținutul și înlocuindu-l cu altceva, împingându-l spre alte sensuri în evidenta defavoare a celor ce gândesc pe cont propriu și a celor ce-și fac iluzia unui oarecare acces la adevăr.

Multe sunt cuvintele ce au de suferit de pe urma celor ce umblă la înțelesuri. În timpul lui Ceaușescu se crease o adevărată manufactură de umflat vorbe, pentru uzul personal al megalomanului. Acum aceşti artizani, logofaberi, se adaptează. Dacă pe piață se cere dezumflare, se dezumflă. Și una din noțiunile supuse unui astfel de tratament de nimicire, de discreditare, este naționalismul. Fireasca înclinare, sentimentală, către ce ține de propria obârșie, de tradiție, este veștejită acum după o nouă rețetă. Campania are menirea să convingă, că a fi naționalist a fost, și mai ales este, ceva degradant. Metoda este simplă: se ia un troglodit oarecare (nu e vorba de Corneliu Vadim Tudor), e declarat naționalist, apoi este expus: "Ecce homo"; și evident, creatura este orice altceva.

În timpul comunismului se folosea doctrina marxistă, cea fără replică. Naționalismul era definit ca o "concepție politică reacționară...instigând la ură și asuprire menită să împiedice proletariatul să se unească împotriva exploatării". Să fi îndrăznit cineva să spună că nu-i așa. Dar schimbându-se vremurile s-au schimbat și metodele: dacă logoreenii defunctului au rămas fără lucru, li s-a dat. E încă una din ironiile istoriei să-i vezi pe foștii comuniști ascuzându-se după naționalism ca și când formularea comunism-național sau național-comunism, n-ar fi o contradicție în termeni, iar prin senzația de greață pe care o stârnește, insuportabilă, și ca figură de stil.

De jumătate de veac ne-am învățat să ascultăm. De tot atâta timp, oameni care afirmă că nimic nu-i preocupă mai mult decât fericirea noastră, ne învață cum să ne comportăm ca să ne meargă și nouă bine, dar ne merge din ce în ce mai rău. Rând pe rând țara a fost golită de bunuri, de demnitate și de suflet. Și, pentru toate, dacă ar fi să-i ascultăm în continuare pe Monica Lovinescu, Vladimir Tismăneanu, sau Moses Rosen, vina o poartă naționaliștii, adică aceia care n-au fugit din țară ci au rămas, dezarmați, cu fața la dușman, apărându-și, fie și simbolic, pământul, limba, tradițiile și puțina demnitate. De la distanța la care se află este explicabil. Domniile lor nu fac nici o diferență între cei ce au căzut cu arma în mână în munți, cei ce și-au dat sufletul în chinuri în beciurile securității, cei răposați în hrubele temnițelor, cei ce poartă în inimă, de jumătate de veac, speranța că România va dăinui totuși și foștii comuniști, care de frică, asemeni înecatului, se agață de lozinci patriotice. Pentru ei și unii și alții sunt: "naționaliști". Să fie la mijloc numai o confuzie?

După ce farurile luminii marxiste s-au stins, pentru ca neînțelegerea să fie și mai desăvârșită, se scot din cărți, și din context, fragmente, se apelează la nume de prestigiu și se citează:"...naționalismul, departe de a fi dragoste, este un egocentrism colectiv, dictat de prezumție, de voința de putere și violență exercitată asupra altora". (N.A.Berdiaev,

De l'esclavage et de la liberte de l'homme, Paris, 1946). Dar pentru astfel de trăsături comportamentale există cuvântul șovinism. De ce se încearcă substituirea termenilor? Nu cumva nu naționalismul este cel vizat ci sentimentul care stă la baza lui? Cel ce trebuie reprimat, sentimentul național, cel care, și Berdiaev, recunoaște că este "natural și lăudabil", nu cumva e vinovat doar pentru că există?

Pentru noi cei ce nu ne jenăm de urgisita noastră țară, mutilată cum este, și de chinuitul ei popor, slab de minte, cum se arată, pentru noi cei "sclerozați" de statornicie, nu e o rușine să ne mărturisim dragostea pentru pământul acesta, așa secătuit de comuniști, cum se află. Ne cerem deci iertare, nu suntem de acord cu gânditorul creștin rus, trăit la Paris. Naționalismul nostru de popor mic, a cărui speranță e să-și poată apăra "sărăcia și nevoile și neamul", diferă esențial de cel descris de Berdiaev. Nici nu-l contrazicem, fiecare își cunoaște ograda. Născut din panslavism, din ambițiile imperiale și purtând amprenta originii sale asiatice, naționalismul rusesc, abținându-ne, spunem doar că diferă de al nostru. Regretăm lipsa de experiență în materie de rusism a celor ce insistă să ne dea sfaturi. Noi îndrăznim să spunem că între cei ce lovesc și cei ce rabdă cnutul este o diferență ce ar trebui făcută.

La noi, încă de la începutul secolului, Nicolae Iorga lansa lozinca: "România a românilor, numai a românilor și a tuturor românilor", dar o făcea pentru încurajarea elementului autohton abia ridicat după secole de dominație străină, de încercări sistematice de deznaționalizare (maghiarizare, grecizare, slavizare), de întărire a sentimentului de unitate națională, de căpătare a încrederii în sine. Într-o țară, unde secole de-a rândul, străinii au ocupat pozițiile de frunte în stat și în societate, constituind pătura avută, deci și conducătoare, pretenția băștinașilor de a se ridica la un nivel egal cu al veneticilor a fost tratată drept: "naționalism". Între cei pe care lumea pare să nu-i mai încapă și cei ce nu doresc mai mult decât bună învoire și respect între semeni, este o

diferență ce s-ar cuveni arătată.

Naționalismul se reclamă de la tradiții și e circumspect față de inovațiile pripite. Este o formă de manifestare a instinctului de conservare la nivel de etnie, de păstrare a specificului, de dezvoltare în cadrul lui a ceea ce-i este propriu, spre forme superioare de frumos și adevăr. Astăzi, după dispariția sceleratei "doctrine", autonumită, într-un superlativ de dispreț și insolență, "visul de aur al omenirii", după neglijențele criminale ale altor "progresiști", care au dus, în alte părți ale globului, la distrugerea echilibrului ecologic și au minat, în mai multe feluri, sănătatea fizică, mintală și morală a lumii, viitorul nu ni se mai pare incert, ci, hotărât, sumbru. De aceea în aceste vremuri ce se cer de întoarcere, de regăsire a echilibrului prin revenirea la tradițiile de hărnicie și trăinicie, la tot ce o națiune posedă cinstit, curat și demn să fie transmis generațiilor viitoare, o campanie dusă împotriva firescului sentiment național mi se pare mai mult decât o josnicie, este o crimă.

Naționalismul, înainte de orice, este un sentiment: de comuniune, de încredere, de dragoste, de credință și de speranță. O astfel de legătură se stabilește firesc între oameni de același sânge, dar nu este obligatoriu. Comuniunea de suflet are legile ei de afinitate, fire care se leagă de pământ, dar care trec din cultură dincolo de lumea materială. De puțini oameni, ascultându-i sau citindu-i, m-am simțit atât de apropiat, în simțirea mea (naționalistă), ca de evreul Nicolae Steinhardt.

Naționalismul fiecărui popor reflectă sufletul acelui popor. Cel românesc a fost și va rămâne curat. De tradiție și inspirație creștină, hulit, batjocorit și martirizat, el nu va apare violent și inuman decât în sfruntatele minciuni ale celor ce crucificându-l pe Dumnezeu însuși se cred moștenitorii lumii. Este eroarea, destinul, poate blestemul lor.

Pe lume, de când există, au viețuit și au trecut, mulțimi de popoare. Multe neamuri s-au săvârșit lăsând

urme, altele au trecut nescrise în istorie, dar toate sunt undeva și nu se știe ce loc vor avea, la picioarele tronului lui Dumnezeu, când acesta va chema la marea judecată. Dacii, aprii locuitori ai acestor meleaguri, în vechime, mergeau la luptă și la moarte râzând. Credința lor în existența unei lumi dincolo, ce răsplătește purtarea de aici, era neclintită. Toată viața lor se desfășura la umbra sau în lumina acestei conștiințe. Și credința lor s-a imprimat în natură, în ape și în văzduh, de se transmite de atunci din generație în generație locuitorilor acestui pământ. De aceea românii au adoptat atât de firesc și creștinismul, și în timpurile mai noi, au atașat naționalismului lor o dimensiune transcedentală. Pe temeliile de nezdruncinat ale credinței, ale muncii, ale onoarei, ale sfințeniei, viața își capătă adevăratele atribute: nădejdea și dragostea. "Țelul final al neamului nu este viața ci învierea!"

Sunt clipe când ne mândrim că nu am călcat în prădăciuni, pământul vecinilor noștri. Sunt clipe când ne simțim sufletul înălțat aflând că icoane, cioplituri, cusături sau triluri de nai românesc străbat fruntariile lumii. În orele noastre de liniște ne smerim cu inima înaintea lui Dumnezeu rugându-l să ne dea, și pe mai departe, bărbăție, înțelepciune și putere, căci neamul acesta supus atâtor încercări, mai are de îndurat, de vindecat; și noi nu suntem decât oameni.

Darul lui Dumnezeu fie mereu asupră-ne, căci tot darul de la Dumnezeu, de sus este.

II

A fost o vreme când existau împărați ce-și cârmuiau popoarele cu înțelepciune. În fruntea lor fiind, erau pildă de sârguință, de virtute, de vitejie.

A fost o vreme când hotarele erau păzite de buna credință, și împărățiile durau. Pravilele statornicite erau respectate nu prin strașnică strajă cât prin neostenita veghere a celor mari și încrezătoarea supunere a celor mulți. A fost o

vreme când împărații și oamenii de rând trăiau într-un cuget, și cugetul acela era al împăcării, căci era de la Dumnezeu.

Poate n-a fost niciodată o astfel de vreme, oricum, pe măsură ce trece timpul oamenii pierd, tot mai mult, credința c-a fost, și din ce în ce mai mult speranța că va mai fi.

Pe măsură ce vremea s-a scurs, lumea a evoluat de la legendar la prozaic, de la cugetul curat la gândul ascuns. De când între conducători și conduși au început să se interpună intermediarii, ca și când n-ar fi vorbit toți aceeași limbă, și ar fi fost nevoie de interpreți, pe măsură ce puterea a trecut din văzul tuturor în locuri de taină, de la un "uns al Domnului", știut, la conclavuri nevăzute și neștiute, pe măsură ce în interiorul statelor și peste state s-au întins, ca păienjenii, imperiile suprastatale, țările au părăsit căile drepte și popoarele s-au prefăcut în hoarde spre facerea de prădăciuni și războaie. Pe măsură ce a trecut timpul s-au împuținat împărățiile știute și s-au înmulțit, cele ascunse, nedemne să se arate între oameni. După cel de-al doilea război mondial au rămas doar două mari puteri. Ca să se distingă de celelalte, și de tot ce-a fost înainte, și-au luat numele de "supraputeri" și timp de aproape o jumătate de veac și-au disputat, sau au simulat că-și dispută, supremația mondială. Nu se va ști niciodată ce joc a fost. Un lucru însă e cert, fiecare avea să-i țină la respect pe cei ce-i avea în "zona lui de influență", strunindu-i, estorcându-i, muștruluindu-i, și, dacă era cazul, călcându-i puțin cu tancurile, ca să se pătrundă de adevăratul înțeles al cuvântului "real".

Dominantă, în această perioadă, a fost teoria "echilibrului de forțe", în baza căreia fiecare supraputere putea să dea vina pe cealaltă pentru cursa înarmărilor, din nevoia de apărare, de fapt pentru cheltuirea celei mai bune părți din truda oamenilor pentru uzul, pe cât de sterp pe atât de cabotin, al generalilor. Celelalte popoare, în special cele învinse, au putut, scutite de ambiții hegemonice, să-și refacă economiile, reclădindu-le din dărâmăturile la care fuseseră reduse, și-au plătit datoriile de război și prin îndârjită și

răbdătoare muncă să purceadă într-o eră nouă, nedeclarată ca atare, pentru că prin tratatele de pace au pierdut, în favoarea supraputerilor, dreptul de a scrie istoria.

Aşa s-a scurs o bună bucată de vreme; unii consumându-şi "partea leului" în ocupaţii "nobile" ca propaganda şi spionajul, alţii robotind mărunt ca să aibă cei mari cu ce-şi ţine faţa. Multe slăbiciuni, puţină învăţătură de minte. Cu toate că au fost destule semne, ce trebuiau să dea de gândit, ca din senin una din supraputeri, sigur cea cu vicii de construcţie mai eficiente, s-a prăbuşit lăsându-i pe susţinătorii teoriei "echilibrului terorii", cu totul dezechilibraţi. Ca după orice calamitate care se abate şi trece, despre colapsul sovietic a început să se vorbească mult, să se caute explicaţii şi scuze, să se "privească realitatea în faţă".

Fosta Uniune a Republicilor Socialiste Sovietice, timp de mai bine de şaptezeci de ani, şi-a irosit bogăţiile naturale, a sacrificat sănătatea şi viaţa chinuindu-i în inumane eforturi, pe cât de absurde, pe atât de inutile, a degradat până la a-l face nelocuibil pe imensul ei teritoriu şi asta doar ca să-şi satisfacă un precar, dovedit până la urmă ridicol, orgoliu de mare putere. Prăbuşindu-se Uniunea Sovietică, dintr-o dată, Statele Unite ale Americii s-au văzut lipsite de singurul lor adversar de anvergură şi prin asta de titlul de "apărător al lumii civilizate". A fost o frustrare, s-o recunoaştem.

Astfel, singura de fapt, mare câştigătoare a celui de al doilea război mondial, ţara al cărei teritoriu n-a fost nicicum afectat de lupte şi distrugeri, pare acum câştigătoarea şi a următoarei înfruntări militare, prin neprezentarea adversarului. Dar ţara a cărei economie în loc să fie distrusă de război, a fost stimulată de acesta încât s-a dezvoltat exponenţial şi a acumulat atâta putere încât a fost în stare să dicteze condiţiile sale în schimburile economice mondiale asigurându-şi, pentru o lungă perioadă, o comodă şi profitabilă poziţie privilegiată se trezeşte astăzi într-o situaţie, cel puţin, incomodă. La căderea comunismului, America reacţionează cu iritare căci fără cealaltă contra-supraputere se vede fără

paravan şi rămasă în rigiditatea ei militară se simte vulnerabilă în faţa noilor economii ridicate din cenuşa războiului, şi care din necesitate au căpătat agilitatea şi ferocitatea peştilor pyranha. Deficitul cronic al balanţei comerciale, datoria publică imensă sunt cifre, nici ele îmbucurătoare.

După o jumătate de secol de supraalimentaţie era normal ca să nu se mai simtă cea care a fost. Puterea care îl pusese la pământ, chiar în pământ, pe banditul de mare calibru care a fost Adolf Hitler şi să înfrângă "vântul zeilor" (kamikatze), nu mai era. E aproape înduioşător, de penibil, să asişti la neputinţa din exces de putere, să vezi cum, în lipsă de adversari onorabili, costisitori sateliţi de observaţie sunt folosiţi pentru a supraveghea nişte vulpi ale deşertului ca Saddam sau Kadhafi şi cum ultraarmata, înzestrată cu bombardiere invizibile şi portavioane atomice e utilizată doar ca să apere statul Israel de sâcâitoarele muşte arabe!

URSS s-a prăbuşit dar puzderia de state care a rezultat nu sunt cu nimic mai puţin şovine, stupide şi agresive ca împărăţia mamă, deci la fel de roase de morbul interior al degradării. Nici dincolo de oceanul planetar, în USA, situaţia nu pare să fie alta, căci boala necunoscută a supraputerilor apare instantaneu şi dă prăbuşiri spectaculoase. În acest sens ar trebui considerate izbucnirile de la Los Angeles, cu bogat palmares în morţi, răniţi şi distrugeri. Nu putem să nu rămânem pe gânduri.

Discordii şi secesiuni, lupte fratricide şi ilogice, calamităţi naturale şi de ambiţie, rezultate ale făţărniciei îndelung practicate, toate sunt semne rău prevestitoare, apocaliptice. Cu toată străduinţa în producerea industrială a minciunii, acoperirea adevărului se dovedeşte din ce în ce mai dificilă.

*

Să ne întoarcem la durerile noastre: multe, adânci, neostoite.

În anii 1941-1944, băiețan fiind, mă încerca un fior de invidie că nu sunt mai mare ca să pot merge împreună cu cei ce plecau. Îi urmăream cu privirea pe flăcăii din sat care se duceau la armată și cu ea la război. Mi-au rămas în minte așa cum arătau: rumeni, zdraveni, veseli, plini de viață, stângaci în tandrețe. I-am văzut și când s-au întors, cei care s-au mai întors: șchiopi, ciungi, îmbătrâniți, întunecați. Eram nevârstnic dar mi-a trecut prin cap întrebarea, de ce oare a trebuit să sângere, să moară atâta floare de tinerime românească, semănându-și mormintele din Stepa Clamucă până-n Pusta Maghiară? Întoarcerea armelor a scurtat războiul scutindu-i pe aliați de multe eforturi și sacrificii, cu toate astea românilor nu li s-a recunoscut cobeligeranța, ca și când n-ar fi luat parte la război! Un invalid, referindu-se la asta, spunea cu amar: "Noi am murit în plus!"

În momentele grele este omenesc să ne încerce îndoiala și pentru o clipă să credem că jertfele sunt inutile. Trece timpul însă și victimele, milioanele de victime ale războiului, pe care le-am socoti fără folos, își manifestă într-un anume moment prezența, ne dau un semn că sunt, că de acolo veghează, poate se roagă, poate ne plâng văzându-ne atât de neajutorați, de nestatornici, de rătăciți. Par întâmplătoare dar prea sunt cu adresă și prea în cea mai propice clipă.

Când urmașii celor care au semnat la Ialta actul prin care se legaliza dreptul fiarelor asiatice de a sfâșia popoare și civilizații întregi din inima Europei, au vrut să se întâlnească din nou la Malta, pentru încă un târg, s-a răzvrătit natura. Stihiile dezlănțuite au făcut debarcarea imposibilă, astfel că întâlnirea s-a făcut altfel decât fusese prevăzută și nu tocmai în liniște, căci afară fierbea și se zguduia văzduhul și marea.

În lume se fac semne și e timpul să luăm seama la ele, să le tâlcuim. Președintele Statelor Unite, George Bush, fiind în vizită în Japonia, participând la un banchet, de față fiind și împăratul, cu care puțin mai înainte făcuse o partidă de tenis, fără să dea semne că s-ar simți rău, din senin, într-o

clipă de pierdere a controlului, a căzut sub masă. Șeful suprem al unicei supraputeri, cel mai puternic om din lume, a fost adunat de pe jos ca ultimul bețiv sau damblagiu! Și asta în fața împăratului Japoniei, cel învins și umilit în război! "Vântul zeilor" adia probabil prin sala banchetului dar sigur n-o făcea ca să-l ajute pe urmașul celor ce au experimentat bomba atomică direct, în carne vie. Am mai spus-o, sunt semne care dau de gândit.

Edificiul comunist, zidire a minciunii e prăbușit dar minciuna însăși stă încă în picioare: nici azi nu ni se spune adevărul. Poate că inima rănită a lumii nu poate încă să-l suporte. Să ne pregătim deci sufletele.

III

În starea de apatie și confuzie ce pare să-i fi cuprins pe toți, se distinge cu ușurință grupul celor ce dau din gură în folos propriu, sporind inflația de vorbe și respectiv dezorientarea generală.

Cine încearcă să se informeze și reușește să nu se piardă în prea abundentele fapte nesemnificative, deversate în circulație de mass media, cel ce face efortul să surprindă, o parte măcar, din ce scapă la prima aruncătură de ochi, cel ce caută să zărească și ce se află în partea nerostită a cuvintelor, fiind atent și la cel ce vorbește: mieros, gălăgios sau aiurea, e surprins să constate că există o categorie de români care se disting de ceilalți prin aceea că sunt ciudat de reticenți, de rezervați, de tăcuți.

Oricine privește astăzi, cu interes, peisajul politic al țării: grupuri, partide, coaliții, în imobilitatea lor puțin prea exuberantă ca să cadreze cu deplorabilul situației, constată că există o categorie de români care se disting de ceilalți prin profunda lor îndurerare, fiind vizibil afectați de sărăcia materială și mintală existentă, de degradarea instituțiilor, de corupția atotprezentă, de decăderea valorilor, de insolenta

îndrăzneală a duşmanilor dinăuntrul şi din afara ţării. Aceşti oameni par apăsaţi de greutatea tuturor, hotărâţi, la nevoie, singuri s-o poarte.

Cel ce în perioada trecută n-a coborât prea jos, cel ce nu s-a amestecat în pestilenţa comunistă, cel al cărui suflet n-a fost prins în această cangrenă, astfel că a putut, după decembrie '89, să respire bucuros aerul împrospătat prin depăşirea abjecţiei, poate constata acum, cu oarecare uimire, că există o categorie de români neafectaţi de morbul comunist, unii pe care Dumnezeu, în marea lui înţelepciune şi prevedere, a îngăduit să fie ascunşi în temniţe pentru a-i feri de întinarea generală, pentru a păstra, dintre ei, un număr de suflete fără pată.

Trecerea prin infernul închisorilor a fost o probă grea şi pentru trup şi pentru suflet. O experienţă de viaţă; mai mult de moarte. Prin ea unii au trecut în picioare, alţii târâş, sau pe brânci, dar mulţi sunt cei care n-au mai ajuns la capăt, semănând drumul gulagului cu trupurile lor. Cei râmaşi în viaţă au acumulat ocări, lovituri, sângerări; răni peste răni.

În lungile lor claustrări, singuri în hrube, "la secret", sau în aglomerări promiscue, în gheaţa beciurilor de piatră sau supuşi căldurilor de etuvă ale supraaglomerărilor, aceşti oameni trecându-şi anii tinereţii sau maturităţii, în foame, ploaie de ciomege, potop de batjocură şi nedreptate, au avut, aplecaţi asupra vieţii lor trecute, revenind mereu la învinuirile nedrepte ce li se aduceau, lămuriri, descoperiri de adevăruri până atunci nebănuite. Muribunzii li s-au mărturisit, lăsându-i în posesia acelor cuvinte ultime, rostite cu faţa la Adevăr, ultime rugi murmurate, ultime suspine de iertare şi împăcare cu sine şi cu ceilalţi, ultime concluzii din pragul eternităţii. În lungii lor ani de temniţe aceşti oameni au simţit, în rare momente, străfulgerate, harul Duhului coborându-se asupră-le, luminându-i, însemnându-i. Şi toate, sau bună parte din aceste valori spirituale s-au păstrat, s-au acumulat ca o comoară pe care ei continuă s-o ducă, ascunsă, s-o poarte. Pedepsiţi fără vină, însetaţi şi flămânzi de adevăr,

distingând, de la o vreme, rând pe rând, sensuri nebănuite, tâlcuri grele, înţelesuri de taină, aceşti chinuiţi pe nedrept, rămân, fără întoarcere, până la ultima lor expirare, slujitori ai judecăţii cinstite, răzvrătiţi contra minciunii, nezdruncinat împătimiţi ai bunei-credinţe, robiţi ai dreptăţii. Şi câtă nevoie are azi ţara de ei!

Cine sunt aceste fiinţe ce stau izolate la marginea societăţii, stingherite parcă de preaplinul inimii lor, de insolita lor înzestrare?

Cine sunt aceşti îndelung-răbdători solitari, sârguincioşi în râvna pentru pământul în care vieţuiesc, pentru poporul din care se trag, pentru credinţa în care s-au născut ei, moşii şi strămoşilor lor, şi pe care vor s-o lase nestricată urmaşilor? Cine sunt aceşti oameni ce nu se dau duşi din ţară de frică să nu moară şi să le rămână oasele aiurea, considerând că odihna adevărată, la care au dreptul, după atâta osândă îndurată, nu o pot avea decât în pământul străbun, alături de toţi cei ce în el odihnesc întru Domnul? Cine sunt aceşti români care stau cuminţi în ţară, sfioşi ca în biserică?

Cine sunt aceşti fii ai calvarului ce par stânjeniţi în faţa atâtor morţi, de faptul că ei au continuat să trăiască? Mirarea lor mare nu e că se mai află în viaţă, după experienţele cumplite făcute cu ei şi pe ei, după suferinţele nespuse îndurate în nesfârşitele temniţe, ci vine din acea stranie luciditate căpătată de cei ajunşi la limita fizică a existenţei, în punctul de unde perspectiva lucrurilor, a oamenilor şi în special raportul lor cu adevărul, capătă o altă, surprinzător de limpede evidenţă.

Cine sunt cei care stau tăcuţi şi par a şti prea multe ca să le pese că ceilalţi îi ignoră?

Aceşti oameni retraşi, stingheri, ciudaţi şi ca înfăţişare, dar de trebuinţă, necesari ca sarea în bucate şi ca mana pentru cei rătăciţi în pustie, sunt foştii deţinuţi politici.

*

Cezarului trebuie să i se dea ce-i al cezarului. Pentru că forma legală trebuia îndeplinită, a fost nevoie să se înfiinţeze o organizaţie care să-i reprezinte şi astfel a luat naştere Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici din România. E forma organizatorică sub care s-au reunit cei ce au trecut prin lagărele, închisorile, beciurile securităţii, şi le-au supravieţuit. Asociaţia e formată de oameni în vârstă, mulţi dintre ei bolnavi, purtând în mod vizibil urmele vieţii trăite şi ducând cu ei o întreagă povară de trecut, o adevărată comoară de experienţă, de învăţăminte. Sunt, fără îndoială, amintiri dintr-o lume apusă, dar, în acelaşi timp, sunt o garanţie de viitor căci probează că răul poate fi învins prin răbdare şi credinţă, sunt o cutremurătoare formă de speranţă.

Asociaţia aceasta a foştilor deţinuţi deci, nu e cum s-ar părea doar adunarea persoanelor ce au supravieţuit temniţelor comuniste, ea e şi marele patrimoniu de adevărată tărie în credinţă, nădejde şi dragoste, de memorie şi de conştiinţă, păstrat, dus mai departe.

Atunci de ce stau deoparte aceşti oameni deşi prin trecutul lor, prin conduită morală, prin valoare umană, prin neclintirea în credinţă, prin rămânerea, cu tot riscul, în rostirea adevărului când totul în jur era minciună şi slujirea minciunii, s-ar cuveni să fie în frunte?

De ce tac cei mai îndreptăţiţi să vorbească? De ce stau cei ce sunt cei mai în drept să participe, să gireze cu viaţa, cu trecutul lor, viitorul cetăţii? Ce temeri sau îndoieli îl frământă?

Mulţi se întreabă de ce aceştia nu intră în jocul politic, de ce nu coboară în arenă? De ce nu se constituie într-un partid ca să poată lua parte la lupta electorală? Nu există unitate de vederi? De ce tot trecutul comun, cu toate suferinţele împreună îndurate, cu toate visele laolaltă făurite, cu toţi morţii şi schiloditii împreună plânşi, cu toate speranţele

în comun şi în secret înfiripate, foştii deţinuţi nu pot să formeze un partid al lor? De ce cu tot numărul lor relativ mare, cu toată "zona de influenţă" relativ întinsă, cu toate, foarte multele, ce le au în comun nu pot să elaboreze o platformă, un program, să se lanseze ca forţă politică? Poate nu vor! Poate nu pot!

Lucrul e greu de explicat şi cu deosebire greu de înţeles, căci noţiunile, sentimentele, criteriile cu care operează foştii deţinuţi aparţin altor coordonate. Adunarea unor oameni atât de diferiţi, din locuri atât de îndepărtate şi convieţuirea lor, atâţia ani, în condiţiile acelea dincolo de uman, părea să fie, întâmplătoare, dar s-a dovedit a nu fi. Cu trecerea timpului, din miraculoasa lor supravieţuire, au înţeles că Cel ce i-a strâns în acea mulţime a avut cu ei, cu fiecare în parte şi cu toţi la un loc, lucrarea Lui neştiută şi de minte omenească neînţeleasă. Se cade deci, nu pripeală şi îngâmfare, ci mai multă socotinţă faţă de cele ce sunt lucrările Lui, de înţelepciune şi...de taină. Cel ce i-a ales îi vrea, poate, ca stâlpi de hotar, criterii de referinţă etică, de comparaţie. Foştii deţinuţi politici, oricâte sudălmi le-ar arunca trecuţii sau actualii lor schingiuitori, sunt şi rămân singura mare instanţă morală a ţării. O instanţă, însă, este un tribunal! Martori ai ororilor, chinurilor şi căderilor văzute şi îndurate sunt cei ce au trăit înălţările spiritului, biruinţa asupra cărnii, sfidarea fricii de moarte. Cine mai bine ca ei poate să cumpănească şi să judece, astăzi, când atâtea sunt de regândit şi de judecat?

Trăind timp de jumătate de veac după perceptele marxist-leniniste, de fapt într-un biologism redus la animal prin alungarea din viaţă a tot ce e sacru, oamenii se văd astăzi prinşi între neînţelesul lucrurilor şi nevoia de adevăr pe care o simt acut, ca pe o sete. Şi totuşi celor mai mulţi le e greu să creadă, n-au cum să înţeleagă că cei ce au zăcut ani şi ani prin temniţe au adus cu ei ascunse în cutele minţilor şi sufletelor chinuite, adevărate comori adunate cu migală, purtând cu multă trudă, până afară, acest tezaur de înţelepciune; secret

și strălucitor, concret și transcendent, totodată. Din sufletele și trupurile strivite de ani de tortură ei au ales comori de frumusețe și înțelepciune, de cumințenie, de neclătinată dreaptă judecată. Și toate acestea zac azi nefolosite sub lespezile de sfiiciune ale supraviețuitorilor și sub cele de nepăsare ale celorlalți. Deci când ne referim la lumea foștilor deținuți politici nu trebuie s-o facem gândindu-ne numai la persoanele fizice în viață ci și la imensul patrimoniu de cunoaștere, la acel enigmatic spațiu unde se află puse bine marile gânduri, marile înțelesuri, trăirile, revelația, spațiul de taină al neamului.

Și mai e ceva, lumea celor de dincolo. Sunt cei care au răposat în închisori și lagăre, în timpul torturii la securitate, cei care au murit bărbătește în munți, luptând cu arma în mână, cei condamnați la moarte și executați sau numai scoși în noapte și împușcați mișelește, cei morți de foame și istovire pe marginile Canalului, cei ce zac în gropi comune, în tăinuite hrube. Și aceștia, marea armată a celor de dincolo, în cetele drepților și mucenicilor, cei ce stăruie în rugăciune înaintea Celui Preaînalt pentru ca cei rămași în viață să se întoarcă la căile cele drepte și neamul să dea "răspuns bun la înfricoșata judecată a lui Dumnezeu", și aceștia sunt foști deținuți politici, și aceștia stau nevăzuți, alături de ceilalți, la adunările generale ale AFDPR, că și ei sunt, fac parte din acest tot. Nimic nu pare nefiresc pentru cei trecuți prin închisorile comuniste unde viața era excepția, decesul fiind regula. Pentru ei lumea celor ce s-au desprins de pământ, continuându-și, pe alt plan, lupta dincolo, este tot atât de reală, tot atât de palpabilă, ca orice carne, ca orice durere.

Asociația Foștilor Deținuți Politici din România e organizată și are filiale în țară și în străinătate, dar cea mai mare "filială" a ei se află în lumea nevăzută. Pe lângă oameni, cei în ființă și cei în neființă, ea mai dispune de marele ei patrimoniu spiritual de suferință acceptată, de răbdătoare strădanie, de iluminare, de sfințenie. Ce de bogăție, ce comori ale Duhului!

Și când te gândești că unor politicieni, foștii deținuți le stârnesc doar "compătimire"!

*

Mari și multe sunt lipsurile ce se resimt azi în țară. Cei ce încearcă, sau își pun doar întrebarea cum s-ar putea rezolva situația se văd blocați, de la început, de imposibilitatea de a stabili o ordine a priorităților, căci toate nevoile sunt acute, toate stringente, toate presante. Nimeni nu știe ce ar fi mai întâi de făcut. Cercetând mai amănunțit cauzele ajungi la concluzia că totul se datorează neîncrederii generale în instituțiile statului, compromise în trecut datorită funcționării lor arbitrar-totalitare și în prezent proliferării, dincolo de orice limită, a corupției, inexistenței unei justiții, una care să merite acest nume. Operând cu legi nedrepte, inumane, aplicându-le "partinic", justiția la noi a fost și a rămas a puterii. Cui să se adreseze cetățeanul ofensat, ultragiat, păgubit? La cine să recurgă cel căruia i s-a cauzat un prejudiciu de o instituție sau de un puternic al zilei, când nedreptatea se menține intactă, toți călăii, de frica cărora omul simplu a tremurat patruzeci de ani, sunt la posturile lor? După o perioadă atât de lungă de domnie a bunului plac, de sfidare a legii, e firesc ca puterea judecătorească să fie privită, de cetățeanul de rând, tot ca înainte, adică o unealtă de represiune a puterii. Cum să-și schimbe peste noapte optica? În justiție nu s-a schimbat nimic, afară de ministru, care se dovedește identic cu precedenții.

În anii comunismului sute de mii de oameni au trecut prin lagăre și închisori. O parte din ei în baza noilor, pe atunci, legi "proletare" erau chemați, formal, în fața unei instanțe care consfințea niște condamnări stabilite de securitate, alții nu erau supuși nici măcar acestui simulacru de judecată ci erau ținuți, ani de zile, necondamnați. Cei astfel închiși era firesc să se intereseze de soarta lor, căutând să-și înțeleagă situația juridică. Dezbătând, pe toate fețele, cu

oameni de meserie, au ajuns să-i intereseze legile și aplicarea lor. Închiși alături de mulți licențiați, doctori în drept, magistrați, președinți de tribunale, procurori, avocați, miniștri ai justiției, au avut ocazia să asculte expuneri de pledoarii și rechizitorii, adevărate cursuri de drept, revenind mai des la ce-i interesa pe mai mulți, noile legiferări, sub incidența cărora căzuseră: "sabotaj", "crimă de război", "vinovat de dezastrul țării", "uneltire contra ordinii sociale", "omisiune de denunț", etc. E un mod de a căpăta cunoștințe juridice. Pe lângă interesul personal ce-l avea fiecare să-și cunoască situația, nevoia naturală de dreptate, expusă în formulări simple, anima atmosfera. Cu toate condițiile de iad în care își duceau viața, camerele, hrubele, deveneau adevărate universități, datorită valorii intelectuale a multor deținuți. Mulți din supraviețuitori își mai amintesc de expunerile unor corfei ai profesiei de juristconsult: Micescu, Bentoiu, Nedelescu și atâția mari avocați, maeștri ai cuvântului. Memeorie!

Într-o țară chinuită de atâtea lipsuri, dar în care nevoia de dreptate e de departe prima, având acest mare patrimoniu, acest capital educat în principiile adevăratei justiții și neclintit în slujirea a ce e drept, ar fi o crimă să fie ignorat, nefolosit, dacă țara ar fi liberă. Să nu condamnăm înainte de a judeca!

Oricum, marea adunare a foștilor deținuți este, și rămâne, o instanță. Deocamdată obturată, viciată de putere.

IV

"Bărbați israeliți, luați seama ce aveți de gând să faceți oamenilor acestora. Că nu de mult s-a sculat Teuda, care zicea că el este ceva, la care s-au alăturat aproape patru sute de bărbați, el a fost omorât și toți cei care îl urmaseră au fost risipiți și nu s-a ajuns la nimic. După el a apărut Iuda Galileanul, pe vremea înscrierii, și a atras după sine popor

mult, și el a pierit și toți câți îl urmaseră s-au împrăștiat. Și acum eu vă spun să stați departe de oamenii aceștia și lăsați-i în pace! Dacă încercarea sau lucrarea aceasta este de la oameni se va nimici; dar dacă este de la Dumnezeu n-o veți putea răsturna. Să nu vă pomeniți că luptați împotriva lui Dumnezeu." (Faptele Apostolilor 5, 35).

Acesta a fost sfatul pe care înțeleptul Gamaliel, fariseu, învățător de lege, în cinste la tot poporul, l-a dat conducătorilor obștii evreiești, în Sinedriu, când aceștia se sfătuiau să-i omoare și pe apostolii lui Hristos. Dar bătrânii și înțelepții lui Israel nu l-au ascultat. După ce îl răstigniseră pe Isus și cumpăraseră pe soldații romani ca să-i tăinuiască învierea, le era greu să se întoarcă de pe drumul minciunii. Și cu toate că învățătura blândului și bunului Nazarinean nu numai că nu s-a nimicit, dar s-a întins până la marginile pământului, ei tot se înverșunează împotriva Adevărului. Câtă dreptate a avut înțeleptul Gamaliel! Și ce cutremurător este să vezi cum fiii minciunii luptă neobosit, de două mii de ani, chiar împotriva lui Dumnezeu.

Eu abia împlinisem nouăsprezece. Eram ultima clasă și mai aveam două săptămâni până la terminarea liceului. La acea vârstă, la acea vreme, eram însetat de cunoaștere; s-o recunosc, și de afirmare. Mă stimulau profesorii arătându-mi mereu sporită considerație pe măsură ce obțineam succese. Citeam mult înghițind hulpav orice fel de cunoștințe. Acumulam. Nu mă tentau mișcările politice nu numai pentru că erau pro sovietice, deci antinaționale, dar îmi repugnau prin grosolănia comportării și disprețul pe care-l afișau, de pe poziții "proletare". Mă baricadasem în lumea cărților.

Totul s-a curmat brusc. La nouăsprezece mai 1948 am fost arestat din școală împreună cu un grup de elevi. Scoși din clase de către director, în hol, fiecare a fost luat în primire de către un domn cu pălărie și trenci. "Domnii" s-au dovedit a fi agenți ai siguranței statului. Unul brunet, cu nasul coroiat, m-a întrebat în șoaptă cum mă cheamă, probabil ca să verifice, și din acel moment nu s-a mai dezlipit de mine

pentru o bucată de vreme. M-a dus la sediul siguranței, unde mi-a întors buzunarele pe dos, mi-a luat toate obiectele personale, inclusiv batista, m-a scris într-un registru și, chemând încă un agent, m-a dus până la mine acasă, mi-a făcut la domiciliu o percheziție amănunțită, după care m-a adus înapoi și m-a pus la "regim", adică în picioare cu fața la perete și cu mâinile sus. Ceva mai încolo, la același perete, mai erau și unii dintre colegi, în aceeași poziție. Ceilalți se aflau în birourile vecine. Se auzeau gemetele, țipetele și zgomotul specific, ce mi-a devenit familiar, al ciomagului când lovește spinarea căci, în spatele tuturor stătea un om cu bâtă sau cravașă. Cine mișca, întorcea capul sau lăsa mâinile jos era lovit fără avertisment, unde se nimerea.

Omul care se ocupa de mine, am aflat mai târziu, era secretarul celulei de partid al instituției, cel care conducea de fapt totul, omul forte al siguranței statului român în localitatea noastră. Îl chema Schwartz Mendel și până la 23 august fusese un mic croitor. Cum a venit direct la mine, presupun că mă cunoștea, dar eu atunci îl vedeam pentru prima dată. Pe drum, de la liceu până la sediul siguranței, am încercat să-l întreb unde mergem, despre ce e vorba și mi s-a părut, deși răspunsurile îi erau monosilabice, destul de cumsecade. Dar de cum am intrat pe poarta temutei instituții, s-a răstit la mine și cum mă holbam nepricepând de ce, m-a înjurat de mamă și m-a lovit cu pumnul în obraz. La început am fost uluit, nu înțelegeam de unde i-a venit, dintr-o dată, furia, de ce m-a lovit cu atâta ură? Apoi, cu timpul am înțeles. Și după multe alte experiențe, i-am fost recunoscător că a ucis în mine, încă de la început, orice iluzie privind omenia celor pe mâna cărora încăpusem.

*

Mie, întrebarea despre adevăr, mi s-a pus cu deosebită acuitate abia în faza a doua, când am început să fiu "tocat mărunt". Schwartz mă tortura să-i spun "adevărul". Spusesem

tot ce știam dar el insista, voia mai mult, voia altceva. Atunci mi-a trecut prin cap că adevărul lui e altul și mă frământam să găsesc ceva ca să nu mă mai bată, dar nu-mi venea nimic în cap. În acele clipe cu timp dilatat, când între o lovitură și cea care o așteptam să urmeze părea că se scurge o veșnicie, deși trecea doar timpul de o respirație, cât un răsuflet de oboseală al "lucrătorului" cu ciomagul, atunci, pentru prima dată, mi-a trecut prin cap că trebuie să existe un adevăr al lui Mendel, dacă insistă atâta. În tot corpul mă seca o durere surdă, iar când cravașa mă ardea din nou, o usturime de foc pleca de la suprafața corpului și răspundea la creier unde se spărgea și de unde se revărsa ca niște așchii de sticlă, prin toate venele. N-apuca să se potolească arsura și venea alta, din altă parte.

Carnea câtă o aveam, tremura singura, ca o gelatină. Trăiam groaza că anchetatorul meu mă pândește, mă studiază, că-și alege pe corpul meu, despuiat, locul unde să lovească din nou. Avea variante, gândea. Între zgârieturi, unele infectate, între vânătăi, unele mai vechi, cu nuanță verzui și între plăgi care supurau, căuta pe cea mai vie, cea care șfichiuită să producă durerea cea mai crudă, cea care să-mi smulgă cel mai animalic urlet. Dar de la o vreme mă resimțeam. Începuse să se instaleze un fel de prostație, întrebarea despre adevăr să mă sâcâie mai puțin, să mă încerce ceva ca un leșin: aveam ochii năclăiți și reacțiile la izbituri mai lente cu toate că omul meu își trecea cu profesionalitate cravașa pe locurile cele mai sensibile. Ca printr-o ceață îl auzeam cum înjura, urla, turba, insista să spun, "să dau din mine". Acceptasem tot ce voise el dar nu-i era de ajuns.

Timpul în anchetă e un eufemism. Totuși, într-o astfel de fracțiune nemăsurabilă de vreme, printre lacrimi, stropi de sânge, șiroaie de sudoare, am reușit să strecor o privire și am zărit chipul omului meu. Barba nerasă îi crescuse țepos și ochii de oboseală, îi erau pe jumătate închiși ("e foarte obositor să fii rău", spusese Bertlot Brecht, probabil în cunoștință de cauză). În fracțiunea aceea de vreme am zărit

o înverşunare năpădită de îndoială. o ură cuprinsă de disperare. Privirea lui exprima teama că aş putea să rezist până la capăt, că aş putea muri înainte să spun de la mine, că aş putea duce dincolo ceva de care el se temea: un suflet întreg. Să recunoşti în timpul anchetei lucrul pe care cel ce te schingiuie doreşte să-l scoată de la tine, e un lucru firesc. Nici un om nu poate îndura tortura la nesfârşit. Dar să ţi se frângă coloana vertebrală a sufletului şi să începi să spui singur, să vii în întâmpinarea anchetatorului, să-ţi faci "autodemascarea" e o invenţie drăcească. Eu nu ştiam atunci nimic despre asta, dar Mendel ştia şi încerca să o aplice, fără să ştie cum, însă. Bătea şi se îngrozea că aş putea să-i scap prin moarte, iar eu zărind în ochii lui nesiguranţa am interpretat-o ca slăbiciune şi m-am întărit. Cravaşa m-a ars din nou peste ceafă, peste genunchiul rănit, pe sub nas, pe buza de sus unde aveam un herpes. Ştiu că urlam, dar mă auzeam mai slab, nu mai luam seama la tresăririle corpului meu, deşi loviturile erau mai îndrăcite rezonanţa lor era mai slabă, în loc să mă apropii de pragul unde voia să mă aducă anchetatorul, de unde se cade în prăpastie, eu evoluam în sens invers: de la carne spre suflet. Faptul că eram torturat să spun adevărul, însemna că există şi un alt adevăr, al torţionarului, de care însă eu aveam oroare, de la care, copil, mă retrăgeam. Îl auzeam pe cel ce se "ocupa" de mine gâfâind, îi simţeam duhoarea de sudoare acrită când se apleca să-mi strige la ureche: "Aşa, nu vrei să spui adevărul?... Lasă, spui tu...grijania şi parastasu' mă-ti de bandit!...". Era pe atunci la modă, printre marxişti, să înjure numai de cele sfinte ale creştinilor.

*

La un moment dat, în timp ce-l interoga, Pilat l-a întrebat pe Isus: "Ce este adevărul?" (Ioan 18, 38). Punea chestiunea cu titlu de curiozitate. Dregătorul roman intra în posesia adevărului pe cale oficială, îl primea de-a gata, nu-şi putea permite luxul unei alte păreri decât a superiorilor.

De aceea anchetatul nici nu i-a răspuns. El spusese simplu şi fără echivoc: "Eu sunt calea, adevărul şi viaţa". Pentru potentatul roman formularea era prea tranşantă, prea dură şi, cum se dovedea, greu de acceptat chiar şi pentru poporul evreu, pregătit cu sute de ani înainte de către proroci pentru asta. Reprezentantul Romei arăta celui adus în faţa lui, spre judecată, oarecare bunăvoinţă dar ca slujitor al imperiului, grijuliu cu propriul său scaun, nu putea face mai mult, mai ales că anchetatul nu se arăta cooperant, nu colabora, nu se apăra de acuzaţii turnându-i, la rândul lui, pe marii preoţi ca să-i ofere lui Pilat argumente contra lor şi, bineînţeles, satisfacţia de a-şi vedea supuşii mâncându-se între ei. Cazul adus în faţa lui era o controversă de religie iudaică. Nu-l privea, îşi declina competenţa. Ca să-l scape pe "regele iudeilor" i-ar fi trebuit o pâră contra conducătorilor religioşi, pe care Isus de atâtea ori îi demascase în public, şi Pilat o ştia, dar acum când trebuia să se apere prefera să tacă. "Mie nu-mi vorbeşti?" se minuna Pilat, "nu ştii că am puterea să te eliberez şi am puterea să te răstignesc?" Dar Isus tăcând, o făcea ca să ne arate că nu de salvarea trupului se cade să ne îngrijim cu deosebire, ci de cea a sufletului, ameninţat cu moartea de ispita vânzării. Tăcerea lui era un model şi o încurajare pentru toţi cei ce, în timp, urmau să fie cercetaţi.

La terminarea anchetei am fost trimis, împreună cu grupul de elevi, la tribunalul militar spre a fi judecaţi, nu l-am mai văzut pe Schwartz Mendel. După opt ani de închisoare, când m-am întors în oraşul în care făcusem şcoala, nu l-am mai găsit. Nu mă temeam de el, dar un fior mă străbătea la gândul că aş putea să-l întâlnesc. Voiam să-l văd, să-l mai privesc o dată în faţă. Dar nu mai era, emigrase în Israel unde se spunea că ducea o viaţă de pensionar liniştit, împăcat, cu conştiinţa datoriei împlinite. Au trecut anii, toate au rămas în urmă, dar întrebarea de unde avea atâta ură, de ce se îndârjea atâta împotriva mea, un copil, încă rămâne.

De multe ori mi-am pus întrebarea dacă iertându-l în gând, l-am iertat şi în adâncul sufletului, dacă nu cumva ura

lui a lăsat o urmă, o amprentă neştiută, periculoasă; căci sămânța răului nu poate da decât răutate. Şi dacă există undeva, cum s-o scoatem din străfunduri şi s-o facem inofensivă? Căci, mă tem că izbucnirea violentă a urilor în lume îşi are cauza în resentimente adunate, acumulate undeva în străfunduri. Astăzi se pune acut întrebarea dacă un om, un creştin, care iartă răul ce i s-a făcut lui, poate ierta răul făcut neamului său. Cine îşi ia răspundereá, om fiind, să ierte răul pe care cineva, om sau popor, l-a făcut altor popoare, altor neamuri? Lumea de azi ia de bun răspunsul dat de Procesul de la Nürnberg, care era negativ. Dar noi, românii, care am suferit atât, care am ales CALEA, ADEVĂRUL şi VIAȚA, putem să nu iertăm? Hristos a ridicat păcatele lumii pentru că nu era din lume, dar noi putem s-o facem, altfel decât în numele Lui? Sub puterea răului îndoiala ne încearcă. Isus Nazariteanul neabătându-se de la Adevăr a fost crucificat între doi tâlhari. Rabinul Moses Rosen, sub Antonescu Gheorghiu-Dej, Ceauşescu, Iliescu, închinându-se fiecăruia, a trăit şi a murit, venerat. Putem, ştiind toate astea, să nu ne întrebăm câte adevăruri sunt?

Pentru mine, din experiență pot să vă spun, că între adevărul lui Schwartz Mendel şi între cel al elevului torturat e o diferență: de nedescris!

V

Câțiva oameni mi-au spus durerea lor. Iată ce-mi mărturisea un tânăr clocotind de energie; şi indignare.

"Vreau să ştiu! Cred că este dreptul meu să ştiu. Şi nu numai al meu. E un drept pe care-l revendică o întreagă generație care-şi recunoaşte ignoranța, o simte ca pe o boală ruşinoasă, ca pe un blestem. Am fost născuți şi crescuți în minciună. O pală de aer curat ne taie respirația, ne ameţeşte. Îi privim pe cei crescuți în libertate şi ne simțim bicisnici. Ştim că adevărurile n-au fost niciodată uşor de suportat, dar

trebuie rostite. Aveți datoria să vorbiți şi noi să vă ascultăm. Cu ce drept pretindem asta? Cu cel al alergătorului la revoluție, al celui ce ştie gustul bastonului de cauciuc pe spinare, al celui gonit de scutieri dar ocolit de gloanțe. Astăzi nevoia de a şti ce e drept şi cinstit ne muşcă, ne arde, ne doare. Mă seacă la inimă că nu pot să-mi îndeplinesc datoria față de cunoscuții pe care gloanțele nu i-au ocolit ci străbătându-i, pe ei prin trup, pe cei rămaşi prin suflet, au făcut din noi nişte dependenți de drogul: **adevăr**. Am vrea să-l avem, să-l strigăm în gura mare, dar ar trebui, mai întâi, să-l ştim. Ne lipseşte ca aerul, fără el ne sufocăm. Suntem cu spatele la zid, zidul ruşinii, durat din imensele blocuri de tăcere cărate timp de patruzeci de ani de cei chinuiți. Înțelegem, dar... Prietenii mei sunt deja în Austria şi Germania, iar alții îşi fac calcule pentru Canada sau Australia. Şi țara asta, întreb?

Ştiu că ați fost închişi şi ați suferit mult. Dar în acele infernale condiții ați avut liberatae spirituală. În atmosfera de iad a temnițelor comuniste ați respirat, totuşi, liberi, pentru că acolo ați trăit într-o lume, într-un fel, privilegiată. Aveți alături pe oamenii înaltelor culmi intelectuale, pe cei ai sacrificiului suprem, pe cei ai harului şi frumuseții lăuntrice. I-ați avut lângă dumneavoastră zi de zi, clipă de clipă, în toată scurgerea vremii trăind cu demnitate în cele mai execrabile condiții; fără plecăciuni, fără compromisuri. Este enorm. Noi n-am avut, nu ne-am adăpat din aceste izvoare. Profesorii noştri, părinții noştri, ca să trăiască, a trebuit să se închine la idoli. Câteodată ne lăsau să înțelegem că nici nu cred ce spun. Atunci ce să luăm de bun de la ei? Sunteți singurii care ați trecut această perioadă practic neîntinați, ați reuşit să supraviețuiți cu demnitate. Am vrea să se revină la o viață normală, să putem trăi şi noi ca oamenii, într-o lume firească, cu respectul cuvenit dat cinstei şi omului care sfințeşte locul. Cine altcineva ne poate ajuta? De ce continuați să păstrați tăcerea?

Constatăm zilnic, la fiecare pas, cum înfloreşte furtul, mita, abuzul, corupția generalizată, toate organizate eficient,

în stil mafiot. Care e deci prima urgență? De ce ducem lipsă mai mult? Nu de adevăr și de dreptate? De ce avem azi, în primul rând, nevoie? Nu de o restructurare morală? Nu de reîntoarcerea cinstei și nepărtinirii? Nu de repunerea în drepturile lor a valorilor etice după care societatea să se conducă și la care să se raporteze? Decăderea morală a mai dus țara asta până în pragul prăbușirii, când dușmanii, profitând, au smuls bucăți din trupul țării și mult sânge s-a vărsat pentru ca ea să existe și astăzi. Dar atunci împotriva trădătorilor de neam se ridicase tinerimea curată a României care n-a ezitat să meargă la moarte ca țara să rămână neclintită în fruntarii și în credință.Cine ar mai putea să ridice azi o nouă elită a jertfei cum a fost atunci Legiunea Arhanghelului Mihail? Azi, mai mult ca oricând avem nevoie de ea. Noi tinerii o cerem, dar... Comuniștii au distrus-o, firul s-a rupt și...capătul lui e la dumneavoastră. Iar dumneavoastră stați de-o parte.

Vă rog să mă iertați pentru ton, pentru vehemență. Suntem aici în natură. Departe de zidurile care au urechi și de încăperile întesate cu microfoane. Eu, profitând de ocazie, mi-am deschis inima, v-am spus ce am pe suflet. Și aș vrea să vă aud vorbind, la rându-vă. După atâția ani de îndoctrinare imbecilă, de adevăruri contrafăcute, de minciună sfruntată, nu e normal să ne îndoim de orice? Nu e normal să așteptăm să auzim de la cei în care mai avem încredere, vorba cea dreaptă, ca să ne putem reconsidera sistemul de valori? Pe cine altcineva să întrebăm?

Ni s-a spus, cu suspectă insistență, că legionarii au fost niște brute, niște inculți, niște ucigași fanatici, deșeuri umane, nimic altceva. Ca să constatăm, urmărind, ba un caz, ba altul, că nu e deloc așa. Dimpotrivă, Legionarii, în marea lor majoritate studenți și tineri intelectuali, au fost arestații, schingiuiții, cei internați în lagăre și nu în puține cazuri cei uciși sau aduși pe pragul morții și aruncați așa, de vii, în crematoriu. Vucu, Nadoleanu, Micu, Bălău, Popovici sunt nume care se cunosc. Dacă îi socotim inculți pe Nae Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade, Petre Țuțea, ca având legături cu legionarii, atunci cine sunt intelectualii noștri? T. Neculuța, A. Toma, sau savanta Elena Ceaușescu?

Ni s-a spus și ni s-a repetat, cu fiecare ocazie, că marele savant Nicolae Iorga a fost asasinat de către legionari. Dar nu s-a spus deloc că el este asasinul laș, fiindcă a făcut-o cu mâna altuia, a lui Corneliu Codreanu. Aflăm adevărul cu picătura, din bucățele, din fapte disparate. De ce nu ne spuneți exact cum a fost? Doar știți. Pentru ce continuați și azi să păstrați tăcerea? Corneliu Codreanu a fost omul care a ridicat o generație oprind-o de pe drumul pierzării comuniste, cel care a întors țara cu fața către Dumnezeu. Iată că după șaptezeci de ani de jertfe și neîncetată prigoană, batjocorită, calomniată, strivită, în nenumărate rânduri și-n felurite feluri, desființată, astăzi tot mișcarea legionară e singura forță morală capabilă să se opună neocomunismului, singura care-i dă coșmare verzi domnului Iliescu. O astfel de organizație, cu o astfel de rezistență, n-ar fi putut să fie făcută de un om dacă n-ar fi avut putere de sus, dacă n-ar fi fost un trimis al cerului. Și dumneavoastră care l-ați văzut, care ați trăit, poate, cu el alături, păstrați tăcerea?"

*

Iată povestea altuia, un om fără vârstă, robust, parcă în exces.

"Când m-am născut, Legiunea Arhanghelului Mihail abia împlinise trei ani. Când generalul Antonescu, pierzând orice speranță de a mai fi numit șeful mișcării legionare, a desființat-o, eu aveam zece ani. Din acea perioadă nu am nici o amintire. La noi în sat n-au fost nici marșuri nici cămăși verzi. Ce se spunea despre legionari, se spunea numai pe șoptite, de către oameni mari. Dar, mai crescând ceva, și venind 23 august cu "Armata Roșie Eliberatoare", am început să văd singur cum stau lucrurile, și să le simt. Cum eram dintre tinerii care trăgeau nădejde că neamul românesc va

supraviețui, și mă manifestam ca atare, nu după mult m-am trezit a fi posesorul unui dosar de "legionar notoriu". Ce era să fac? Să mă dezic de neamul meu ca să scap de consecințele unui astfel de lest agățat? Sau să-l reneg pe Hristos care m-a învățat că nu poți sluji la doi domni? N-are rost să-ți mai explic cum am ajuns la închisoare. Atitudinea proromânească era de ajuns: eu am luat zece ani.

La început am crezut și eu, ca mai toți, că vor veni americanii să ne scoată. Cum eram tânăr însă, fără prea multe idei de-a gata, în stare să învăț din expeirență, dar și de la alții, curând am înțeles că salvarea nu poate veni decât din ajutorul de sus și din puterea rădăcinilor ce le-avem înfipte în sol. Și m-am învârtoșat pentru a rezista.

Era firesc ca, la optsprezece, nouăsprezece, douăzeci de ani, fiind declarat "legionar notoriu" să caut să aflu de la cei ce fuseseră, ce înseamnă asta, să știu și eu ce sunt. I-am urmărit deci, pe bătrânii legionari cu un ochi deosebit de atent. De la început mi s-au părut cei mai serioși, cei mai intransigenți luptători anticomuniști. Apoi, trecând o vreme, am înțeles că revolta lor e mai generală, că s-au răsculat împotriva oricărei nedreptăți, oricărei strâmbătăți, chiar, și cu deosebire, a celor ce se dovedeau a-și găsi loc în ei înșiși. Viața lor era lupta împotriva răului ce sălășluiește în fiecare om și începeau, fiecare, cu sine. Urmărindu-i, ascultându-i, văzându-le comportarea, în ani, am înțeles, în cele din urmă, că de fapt sunt niște soldați ai lui Hristos, slujindu-i fiecare după puterile lui, dar în această oaste care se cheamă Legiunea Arhanghelului Mihail. Atunci am înțeles de ce mișcarea aceasta nu poate fi un partid politic. Lupta cu puterea întunericului nu cunoaște tratative.

După revoluție au apărut sumedenie de publicații, multe ticăloase, dar ele conțin destule părți, fragmente, frânturi de adevăruri. Nimeni nu împiedică tânăra generație să le citească, să le judece și să discearnă. Oricine poate găsi, cu puțin efort, adevărul. Drept este că aceasta cere oarecare străduință pentru că minciunile sunt multe, mari, gălăgioase,

"multilateral dezvoltate", în timp ce adevărul e firav și discret. Dar dacă te apropii de el fără vicleșug, dacă ai inima curată, nu se poate să nu-l găsești. Adevărul e unic și inconfundabil.

S-a pomenit de Nicolae Iorga. Asta e ce i-a lipsit cu desăvârșire: cinstea sufletească. Încă din 1906 era în fruntea naționaliștilor români, cu care făcea destul zgomot răsturnând caleștile boierilor în fața teatrului, când aceștia veniseră să vadă, la Teatrul Național o piesă în franțuzește. La ora aceea nu avea rivali. Dar cum țara era prea mică pentru un orgoliu așa de mare, "înțelepții", pânditori, n-au scăpat ocazia. L-au cumpărat ușor cu un titlu de honoris causa la Sorbona. Bună prevedere. S-au schimbat timpurile. Rezultatele alegerilor parlamentare din decembrie 1937, când partidul lui Nicolae Iorga, Național-Democrat, obținea un număr nesemnificativ de voturi în timp ce partidul condus de Corneliu Codreanu ieșea pe locul trei, erau pentru profesor ca o insultă personală. Ș-a început să-i atace cu furie. Dar campania dusă de el contra comerțului legionar s-a dovedit de un ridicol care ucide. După ce el fusese cel ce sfătuise tineretul român să intre în comerț, dacă vrea să rezolve problema evreiască, acum tuna și fulgera împotriva acestui comerț. "Înțelepții" au știut să-și aleagă omul. Palatul, condus de evreica Elena Wolf, amanta regelui, îl încuraja. Când, scos din fire de mișelia atacurilor, Corneliu Codreanu a scris într-un articol: "...îți strig, și îti voi striga din adâncul gropii, ești un necinstit sufletește, care ți-ai bătut joc pe nedrept de sufletele noastre nevinovate", Iorga a alergat iute la Palat, care atât aștepta. Codreanu a fost arestat, condamnat pentru "ofensă" adusă unui demnitar, scos apoi din închisoare și strangulat împreună cu alți treisprezece legionari. După doi ani și Iorga cădea sub gloanțele celor care pretindeau că fac dreptate. Slujind de fapt interese străine; se pare ale NKVD-ului. Istoria își are ironiile ei. Nu-i iartă nici pe cei ce și-o aleg ca profesie. Iorga a fost u om înzestrat cu un intelect deosebit, dar s-a risipit pe un spațiu prea vast ca să creeze ceva duarbil. Și, măcinat de

ambiţii prea omeneşti, n-a fost în stare să descopere dimensiunea transcendentă a creaţiei. Corneliu Codreanu era din alt aluat. Ştiu asta, dar nu l-am cunoscut, să-l rugăm pe bădia Vasile să ne spună, i-a fost aproape".

*

Şi un al treilea, un bătrân alb, senin, ponderat în exces, un domn.

"Sunt momente în care mi se pare că lumea stă în cumpănă. Că e aşa, sau e numai iluzia noastră, n-o aflăm decât atunci când vedem că balanţa s-a înclinat, şi în ce parte. Sunt momente (stări mentale) ce ne impun convingerea că ceva anume e preponderent, sau de maximă stringenţă, ca să constatăm apoi că importanţa s-a dovedit iluzorie şi urgenţa doar alarmă a părerii noastre. Parafrazându-i pe romani, să spunem deci că putem să ne pripim, dar cu chibzuinţă".

Omul ca de aer se ridicase în picioare şi vorbea. Contrar înfăţişării lui vagi, avea un timbru puternic, grav. Era un bărbat înalt, cu păr ca argintul; un bătrân fără vârstă.

"În anii studenţiei mele aveam oarecare reţinere faţă de agitaţia politică a colegilor mei. Eram prea pasionat după ştiinţă, prea avid după cunoaştere, prea dependent de frumuseţea culturii. Făceam chimia industrială la Politehnică, urmam dreptul dar audiam şi cursurile lui Nae Ionescu, la Filozofie, care erau o adevărată încântare. Simpatizam mişcarea, dar nu eram fervent, un militant. Pentru prima dată am fost cu adevărat impresionat când am văzut, cu ochii, ce a putut să realiza Codreanu din tineretul României, în numai câţiva ani, la înmormântarea lui Moţa şi Marin: o manifestaţie uriaşă care s-a desfăşurat într-o ordine desăvârşită. Nu-mi imaginasem că ar fi posibil să schimbi prin educaţie, fie ea şi legionară, spiritul nostru balcanic băşcălios şi dezordonat ca să obţii o astfel de disciplină. Aveam în faţă o armată care se mişca într-o perfectă cadenţă nu din constrângere, ci din credinţă şi dragoste. Era ceva ce depăşea puterile omeneşti.

Pentru mine a fost o revelaţie; momentul de cumpănă. Priveam rândurile de oameni perfect aliniate, totul condus, parcă, de o putere extraumană. O aripă de arhanghel îi acoperea, îi transfigura, le-mprumuta o ţinută de îngeri. Ca simpli oameni n-ar fi fost în stare de atâta frumuseţe în solemnitate. Privindu-i, eu însumi mă simţeam ca desprins de lume, ca atins de-o aripă, de dincolo. Din acea clipă am devenit legionar.

Pe Corneliu Codreanu l-am cunoscut pe muntele Rarău. Era locul unde se urca să se roage, să se reculeagă. L-am găsit singur lângă stânca unde, cu o daltă, îşi săpase numele în piatră. Noi, un gup întreg, venind atunci de jos, cu rucsacurile încărcate i-am oferit bunătăţi. N-a luat decât o bucăţică de anafură de la un student teolog. Postea. Era un bărbat înalt, puternic, dar ceva diafan îi încadra faţa, parcă era înconjurat de o aură. De aproape l-am cunoscut în clipele grele ale pregătirii alegerilor din 1938, care nu s-au mai ţinut. Atmosfera era foarte tensionată. Se simţea cum toţi ticăloşii îşi dădeau mâna să distrugă mişcarea. Mi-e greu să vorbesc despre această perioadă; cuvintele, termenii, sunt improprii. Căpitanul trăia într-o rugă continuă. Ardea ca o torţă. Simţea, ştia ce vremuri vor veni. Într-o zi m-a chemat la el şi mi-a dat ordin să plec în Germania să-mi dau doctoratul. Am plecat...

În şase ani ajunsesem unul din specialiştii lui I.G.Farbenindustrie. În 1945, imediat după război, am avut oferte, în specialitatea mea, din Canada, din Statele Unite. Stăteam în dubiu. Când am aflat că evreii au aruncat în aer stânca de pe Rarău ce purta semnătura Căpitanului m-am hotărât pe loc: am revenit în ţară.

Prin 1953, la Jilava eram în aceeaşi cameră cu Monseniorul Ghika. La el am mai văzut, ca la Căpitan, acea stare continuă de rugăciune. Acolo, dezbateri pe teme politice se duceau zilnic, câteodată şi mai încinse. După o astfel de discuţie în care legionarii erau acuzaţi, din nou, pentru violenţe, m-am uitat către Monsenior. A ridicat capul şi a spus tare, ca să fie auzit de toţi: "Legionarii, i-am cunoscut.

Nicăieri n-am văzut mai multă curățenie sufletească". S-a lăsat o tăcere stânjenitoare. Erau vorbele unui preot, ale unui prinț, ale unui român".

Am ascultat, în trecut, sute de povești de acest gen, de la indivizi foarte diferiți. De ce relatările acestor oameni arată o Legiune altfel decât cea prezentată de istorici sau politicieni? Sunt subiectivi? Ce atât de mare, atât de grav separă conștiința unora de a altora? Cine greșește? Dacă n-ar fi prea multe evenimentele, datele, problemele pe care ''istoricii'' le ignoră, dacă n-ar fi surprinși, de atât de multe ori în poziții partizane, n-ar exista suspiciuni. De ce în cercetarea și redarea ''adevărului științific'' exactitatea și rigoarea lipsesc punându-se problema cinstei sufletești a cercetătorului, cea pe care Iorga n-a avut-o și, reproșându-i acest lucru, Corneliu Codreanu și-a găsit moartea?

Acesta este capitolul unde, cred eu, oamenii greșesc fundamental: se raportează numai la ei și la cei de-o seamă cu ei. Astfel ignoră nu numai infinitatea lumii, dar îl ignoră cu asta, voit, și pe Dumnezeu, în prosteasca, absurda, speranță că astfel vor fi și ei cineva. E suficient să privești bancnota de un dolar, însemnele imprimate pe ea, ca să-ți dai seama care e sursa infatuării, a orbirii: puterea banului, în ''noua ordine mondială''.

Sfidarea pe care omul i-o aruncă lui Dumnezeu e de o desăvârșită stupiditate, e mai mult decât un păcat, e moartea.

Capitolul 4.

I

De prea multe ori suntem tentați să-i scuzăm pe oameni motivând că n-au știut. Și-o facem cu ușurință chiar și atunci când suntem convinși de contrariul. Găsim că este elegant să ne arătăm înțelegători cu slăbiciunile altora. Cum nimeni nu ne-a pus judecători, și prin asta nu ne-am asumat vreo răspundere, cum în nici un fel nu suntem afectați personal, ce ne costă să ne arătăm generoși? Nu pierdem nimic, dimportivă. Creăm obligația de a fi tratați la fel, adică să ni se treacă și nouă cu vederea, când va fi cazul, micile noastre derogări de la adevăr sau cinste. Starea de complacere în situație este, oricum, profitabilă. Așa am ajuns să scuzăm, să acceptăm tacit, fără reacție, abdicarea guvernanților de la orice principii morale, corupția generalizată a administrației, păcălirea în masă a celor slabi de minte și de conștiință în jocuri de "întrajutorare". Deci, dacă degradarea pe toate planurile continuă, dacă decăderea s-a banalizat, înseamnă, după unii, că nici nu merită să-i acordăm atenție; cu atât mai puțin să-i cercetăm cauzele.

Mulți dintre cei ce ar trebui să vorbească, tac. Vorbesc în schimb cei ce ar trebui să tacă. Iau cuvântul în adunări, scriu în ziare, mulți trăgându-și colacul pe spuză proprie, acoperindu-și, cei mai mulți, ca mâța, creațiile originale din "anii lumină". Nu sunt puțini nici cei ce, cu bună știință produc cuvinte potrivite pentru extinderea și adâncirea confuziei. Se confecționează justificări, se execută întoarceri din condei, se emit explicații bune pentru toate relele, oricât

de mari, oricât de evidente. Cei prinşi în flagrant zâmbesc şi se scuză: "n-am ştiut". Şi pare cât se poate de plauzibil într-o ţară în care ministerul public (procuratura) nu ştie cine fură, armata nu ştie cine trage, iar dl. Iliescu nu ştie cine i-a chemat pe mineri, deşi le-a vorbit şi la venire şi la plecare. Nimeni nu ştie nimic. De-atâta neştiinţă asumată şi acumulată îmi vine să zic, parafrazându-l pe Gabriel Garcia Marquez, că trăiesc într-un veac de puţinătate... (mintală? de inimă? de memorie?)

Românii nu au scuza prostiei. Nu au nici izbucniri pasionale ca la popoarele cu năluciri mesianice. Nu sunt deloc deficitari la capitolul judecată, în vădit contrast cu conducătorii lor, eternii "tovarăşi", de-o jumătate de veac îndulciţi la pomana puterii, mereu aceiaşi, cei pe care i-a produs şi promovat, în anii de intensă funcţionare, maşina comunistă a inversselecţiei. Categoric, nu neştiinţa, nu slăbiciunea intelectuală e păcatul ce ne macină. Românii sunt informaţi, inteligenţi, avizi de muncă şi afirmare; când rentează. Cum după îndelungata înşelăciune a socialismului a urmat cacialmaua neo-comunistă, e firesc să-i vedem pe indivizi nesiguri, temători. Opăriţi cu ciorba vechiului regim, acum suflă discret, cu circumspecţie, în borşuleţul domnului Iliescu.

Pentru toţi oamenii, cu excepţia retardaţilor din guvern şi parlament, starea ţării e de-o gravitate ce impune alarma. Nici situaţia din ţările vecine nu este liniştitoare: conflicte deschise, tensiuni mocnite, dueluri diplomatice cu armele duplicităţii şi arme-arme. Apetitul de distrugere, de sânge, de violenţă, de senzaţie tare este cultivat pe sute de canale de televiziune, de emisiuni radio, de publicaţii. Trăim într-o lume bolnavă şi despre starea ei, deşi se vorbeşte enorm, nu se rosteşte o vorbă ca lumea. Nu ştiu, lipseşte curajul viril de a spune lucrurilor pe nume sau diagnosticul letal a stabilit; nu mai e nimic de făcut.

Ca fiecare om, fiecare popor îşi are păcatul lui preponderent, de la care i se va trage, până la urmă, şi dispariţia. Dacă unele neamuri s-au ameţit, o vreme, cu visuri

de mărire şi glorie, dacă foamea şi speranţa săturării au provocat migraţia popoarelor, noi românii am trăit împăcaţi cu mioriticul nostru spaţiu, cu sărăcia, mult-puţin, ce-am agonisit-o, iar glorie, dacă ne-am câştigat, am obţinut-o apărându-ne, nu cucerind teritorii şi bogăţii străine. Asta nu înseamnă că nu avem şi noi păcatele noastre. Nu în întregime, dar ceva tot e adevărat în povestea cu neexploziva mămăligă. Suntem în stare să suportăm batjocuri şi injurii mult peste nivelul omului cu demnitate. Avem slăbiciuni, neîmpliniri, laşităţi, dar peste ele, păcatul nostru real este, cred eu, convingerea, deloc confirmată de practică, nu-mi explic cum căpătată, că până la urmă "îi păcălim noi". Ne-am învăţat să ne prefacem a-i sluji cu credinţă pe cei ce ne stăpânesc, până în clipa când nu mai sunt în stare să ţină hăţurile. Atunci o-ntoarcem şi dăm pe ei, cu ce-apucăm. Imediat, după 23 august 1944 a apărut, din autentică sorginte populară, strigătura: "Uite aşa cum ne vedeţi,/I-am f... în cur pe nemţi/ Ş-uite, acuş, acuş/ O să-i f... şi pe ruşi." Umorul popular suculent, e una şi realitatea istorică alta; s-a dovedit. După cum unul este nivelul intelectual şi moral ce se poate cere masei de oameni de rând şi altul cel ce trebuie să se pretindă clasei conducătoare, categoriei răspunzătoare de starea unei naţiuni. Filozofia împăcării caprei cu varza, practica şmecheririi, ş-a unuia şi a celuilalt, e greşala cotidiană, care, pe termen lung devine însă eroarea noastră fundamentală, păcatul nostru de moarte.

Nu ştiu câtă dreptate are Alain Besancon când, luându-şi-l în sprijin şi pe sfântul Toma d`Aquino, susţine că prostia ar fi un păcat. Dar sunt sigur că practica diplomaţilor de a hotărî soarta mulţimilor într-o competiţie de "inteligenţă" în care argumente sunt minciuna, şantajul, ameninţarea, călcarea cuvântului dat, trădarea de frate, păcat este. Din toată sforţarea asta, până la urmă, singurul câştigător este marele maestru al înşelăciunii (diplomaţiei), Satan, duşmanul Omului.

*

Există temeri că acei conducători ai lumii, "înțelepții", au avut, și cum nu sunt genul să renunțe ușor, mai au încă, sumbre intenții privind soarta României și a românilor. Unele fapte, istoricește consumate, (Yalta, Malta) par să le confirme.

În anii premergători celui de-al doilea razboi mondial existența României, ca țară, a stat în cumpănă, căci erau mulți cei ce-i doreau dezmembrarea. Dumnezeu însă n-a ținut cont de părerile șefilor de guverne. Totdeauna, când a vrut să salveze un popor, a ridicat din el profeți, oameni drept stătători. La ceas de grea încercare, atunci, a dăruit și românilor bărbații de care aveau nevoie. S-au ridicat astfel, în fața poporului, Iuliu Maniu, conducătorul Partidului Național și Corneliu Codreanu, șeful Legiunii Arhanghelului Mihail, și trecând peste diferențele de vârstă și concepții dintre ei, în văzul lumii și-au dat mâna și astfel au reușit, pentru prima și ultima oară pe aceste meleaguri, să răstoarne, prin alegeri libere, guvernul de la putere. Grea și scump plătită victorie! Amândoi au sfârșit uciși de răzbunarea ocultei: Codreanu mai întâi, sugrumat, împreună cu alți treisprezece camarazi, și îngropat sub beton și sub acid sulfuric, la Jilava, Maniu murind singur în celulă la Sighet, ros de boală și viermi, de viu. Jertfa lor, și a altor sute de mii de români, n-a fost în zadar. Țara și românii, câți își mai spun azi pe nume, există încă.

. Nu i-am cunoscut. N-am avut ocazia să văd pe nici unul dintre acești doi titani. În închisorile prin care am trecut am auzit multe despre ei, de la cei care le-au fost aproape. Se povesteau lucruri obișnuite, dar și unele ieșite din comun, extraordinare. Ce am văzut eu însumi și m-a mirat, era emoția de care erau cuprinși povestitorii. Când Ghiță Pele pronunța cuvântul "Căpitanul" ochii i se aprindeau și fața lui bătucită de muncă și de securitate căpăta o aură, o strălucire din altă lume. Când nea Ionică Moldovan, din Constanța, ne

povestea întâmplări de pe vremea când lucra la Casa Verde, cot la cot cu Corneliu Codreanu, cum țineau vinerea post negru, până la apusul soarelui, se transfigura. Și vocea îi căpăta alt timbru, ceva străin, ca de dincolo. Observând asta atunci, mai târziu mă întrebam, cum a putut acest bărbat să-i marcheze în așa măsură pe cei din jur, încât și după ani, după multe suferințe îndurate pentru crezul lui, să-i rămână credincioși, să fie prinși de emoție, amintindu-și-l?

Mă uit în jur, văd pustiu și frigul înfiorării îmi dă frisoane. O întrebare mă chinuie: Unde sunt bărbații țării? Unde sunt legionarii, în rânduri compacte, gata să-l urmeze la moarte, și dincolo de ea, pe acest trimis al Arhanghelului? Ce-a mai rămas din nepământeasca frumusețe a Mișcării ridicate de Căpitan? Trăim, azi, în împărăția văcarilor. Țara-i o ciurdă în neorânduială, flămândă și murdară: comparația cu trecutul ne sfâșie sufletul. Cei ce au trăit acele timpuri, cei ce-au văzut cu ochii lor și sunt siliți să trăiască în continuare cu "urâciunea pustiirii", nu pot să nu se întrebe cum a fost posibil atunci acea splendidă disciplină legionară, bazată numai pe dragoste? Unde mai sunt taberele acelea de muncă unde tinerii dădeau năvală, de bună voie, și, ca să le stăvilească afluxul, conducerea masonică de atunci folosea trupele de jandarmi? Unde să fie comerțul acela legionar, care prin eficiență, corectitudine și mai ales strălucitoare curățenie a reușit să sperie plutocrația evreiască mai rău decât marșurile și cântecele legionare? Unde să se fi pierdut bărbații acestei credințe, cei care au înfruntat, mai bine de o jumătate de veac, serviciile secrete și pe maeștrii lor, de la Moruzov la Pacepa, și trădările, autohtone și străine, de la Stelescu la Filby? Să fi reușit, într-adevăr, dușmanii neamului românesc? Daca nu, cum se face că bătrânii legionari nu reușesc, după ani, să înjghebe un partid credibil? Să fi ajuns oare cei ce i-au sfidat pe Carol și pe Antonescu, pe esesiștii lui Hitler și pe enkavediștii lui Stalin, să se teamă acum de oamenii dlui. Măgureanu, mulți dintre ei cu dificultate spălați și deodorizați după cufureala din timpul revoluției?

Unde e tineretul de altă dată care în clipele grele a ştiut să ia, din mâinile tremurătoare ale bătrânilor, făclia nădejdii şi s-o ducă mai departe? Şi unde sunt bărbaţii, dreptstătători ai acestui neam, ce-au ştiut, la vreme de primejdie, să-şi dea mâna şi într-o singură voinţă să salveze ţara?

Nimeni nu-i obligat să ridice de jos, şi să poarte o povară ce-i depăşeşte puterile. Urmaşul lui Iuliu Maniu cel ce a înfruntat cu neclătinată cinste poliţia austro-ungară, pe regele dezaxat, camarila iudeo-masonică şi pe atotputernica metresă regală, Elena Wolf-Lupescu, ar trebui să cunoască dificultatea misiunii, să ştie la ce se angajează. Ştiu, e greu să duci pe umeri povara răspunderii moştenirii "Sfinxului de la Bădăcini", în vremi aşa tulburi. E greu numai, după atâţia ani de izolare în temniţă, să stai de vorbă cu schingiuitorii şi cu fiii schingiuitorilor de neam. Şi, mai ales, e greu, într-o lume a confuziei, labilităţii şi vânzării să te fereci în dârzenie, asemeni marelui tău înaintaş.

II

Toate ţările din răsăritul Europei au avut, în perioada interbelică, partide comuniste: cu excepţia României, unde grupusculul ce-şi dădea acest nume era format dintr-un număr nesemnificativ de persoane, în marea lor majoritate de origine străină. Legăturile lor erau la Viena, Harcov sau Moscova, unde îşi ţineau congresele şi unde greu puteau găsi un vorbitor de limba română, cât de cât convenabil, pentru a-l "alege" în fruntea grupării lor politice. (Köblös Elek, Vitali Holostenco, Alexander Stefanski-Gorn, sunt nume de foşti prim-secretari ai Partidului Comunist din România).

Cum am putea să explicăm puţinul impact avut de comunişti asupra românilor, până la sfârşitul celui de-al doilea razboi mondial, cu toată proximitatea apăsătoare a Rusiei, cu toată lipsa de scrupule a "ideologiei proletare"

privind alegerea metodelor? Există, desigur, oarecare adevăr în invocata incompatibilitate sufletească a românilor, firi realiste şi inteligente, dar opoziţia la această idee străină n-a fost doar individuală. Rezistenţa a fost organizată de către partidele naţionaliste, înainte de cel de al doilea război mondial, apoi de aproape întreaga suflare românească, după ocuparea ţării de către trupele sovietice. Lupta era inegală: zdrobirea rezistenţei, obţinută iniţial prin enorma presiune exercitată, s-a realizat definitiv prin trecerea timpului, datorită sentimentului de abandonare, resimţit, până la urmă, până şi de cei mai dârji. Lent, scufundarea în comunism s-a produs.

Sigur, pot fi găsite explicaţii şi scuze. Rezistenţa românilor la ideologia străină nu numai că n-a fost susţinută, dimpotrivă, a fost mereu sabotată, trădată. Această "insulă latină", supravieţuind, Dumnezeu ştie cum, în mijlocul mării de slavi ce-o înconjoară, acest "miracol al istoriei", s-a văzut prea cu uşurinţă abandonat, prea minimalizat, prea ieftin vândut, prea trecută sub tăcere eroica lui rezistenţă pentru apărarea pământului său, dar şi pentru protejarea civilizaţiei Europei.

Cu vorba meşteşugită se poate înceţoşa, se poate umbri, dar nu se poate şterge o realitate. Către sfârşitul domniei sale, Ceauşescu nu pierdea nici o ocazie de se lăuda că este conducătorul unui partid cu patru milioane de membri, o treime din populaţia adultă a ţării. Astăzi, mai ales dacă avem în vedere şi volatilizarea instantanee a PCR, de după revoluţie, lucrul ni se pare de necrezut. Au fost într-adevăr patru milioane de comunişti? Chiar s-au găsit patru milioane, dintre români, care să intre în aceste rânduri? Au putut fi ei convinşi? Dacă nu, pentru ce s-au înscris? Cei mai mulţi probabil, pentru avantajele materiale ce decurgeau din asta. E ştiut, nu se putea urca în ierarhia socială, nici măcar o treaptă, fără posesia carnetului roşu. Şi, deloc de neglijat, era asigurarea protecţiei. Intrat în rândurile partidului nu mai aveai frică, nu mai trăiai sentimentul de teroare pe care-l simţeau toţi ceilalţi, nemembrii. Totuşi, parcă tot nu e de

ajuns să explice convertirea în masă. Dacă n-ar fi urmările, l-am putea lua ca pe un vis urât.

Toată lumea e de acord că traversăm o gravă criză morală. Toți recunosc că există corupție, la toate nivelele, dar cauzele, ca și beneficiarii practicilor necinstite, sunt trecuți sub tăcere. Când, "pe vremea burgheziei", potentatul politic Constantinescu-Porcu declara cinic: "Ce fel de ministru sunt io, mă, dacă nu pot să calc legea?", expresia făcea înconjurul țării, constituind deliciul glumeților și stârnind indignarea oamenilor serioși. Astăzi, formulări mult mai grave, mai iresponsabile, nu mai produc nici un efect; dreptul celor mari de a sfida legea pare un bun câștigat, după cum, dacă tot nu-l ascultă nimeni, însuși președintele găsește normal să spună orice îi convine, indiferent cât de certat ar fi cu adevărul.

În mai puțin de o jumătate de veac, ceva în substanța sufletească a românului s-a schimbat. După frica, foamea și frigul, îndelung·îndurate, după oboseala sufletească și degradarea mintală a învățământului politic, după necontenita marginalizare a celor sârguincioși și de caracter și răsplătirea incompetenților și delatorilor, partea cea bună din conștiințe a început să decadă, s-au creat condiții de dezvoltare a slăbiciunii, a cedării. În nici o jumătate de veac, neamul românesc cel atât de imprenetabil la comunism, cel atât de ancorat în credința lui strămoșească, în tradițiile lui milenare, a devenit unul dintre cele mai deschise acestuia, dacă e să ne gândim la numărul membrilor PCR, raportat la numărul de locuitori. Românii au devenit unul dintre popoarele cele mai înrobite, mai covârșite de boala comunistă. Patru milioane de oameni s-au lăsat "convinși", au acceptat, sănătoși fiind, această patologică minciună. De ce? Cum a fost posibil?

Este demult dovedit că rezistența, oricât de mare, are și ea limite. După ce au slăbit trupurile prin înfometare, după ce au șubrezit sufletele prin răsplătirea trădării, după minuțioasa măcinare a speranței, drumul slăbiciunii sufletești era pregătit. Vechi slujitori ai nedreptății, dușmanii românilor

nu sunt niște amatori. Ei au știut, de prin alte locuri unde "au lucrat", că atunci când vrei să prăbușești un neam, mai întâi trebuie să-i tai stâlpul de susținere, care, pentru oricare neam, este sentimentul lui național, naționalismul său. Căci, oricât s-ar încerca ascunderea acestui adevăr, în chip firesc, sentimentul național îl au toate popoarele: câte popoare sunt, atâtea naționalisme sunt: conștiințe de sine.

Nu vreau să intru cu nimeni în polemică. Dacă Berdiaev afirmă că naționalismul înseamnă ură, atunci spun și eu, poate, la ruși. La noi, nu. Nici profesorul Paulescu, descoperitorul insulinei, unul din marii binefăcători ai omenirii, nici A.C.Cuza, nici Nicolae Iorga sau Octavian Goga nu urau pe nimeni, cu atât mai puțin Ionel Moța sau Corneliu Codreanu, care s-au dus la moarte din iubire de Dumnezeu. Naționalismul românilor este dragostea lor pentru neamul din care se trag, strădania lor pentru împlinirea, desăvârșirea lui, pentru înviere. "Nu pentru pătule, nu pentru pogoane", nici pentru televizoare color, automobile, crime și violuri la mia de locuitori, ci pentru iubire, pentru adevăr și dreptate, forma cea mai înaltă a slujirii lui Dumnezeu. Poate, celor deprinși să râvnească bunul altuia, celor obișnuiți să disprețuiască pe semenii lor, să-i invidieze, să-i urască pentru că sunt mai harnici, mai talentați, naționalismul să li se pară o formă de ură. E greu să le explici unor astfel de oameni, chiar dacă sunt teologi, ce este smerenia în duh. Mă ierte cei ce subscriu la părerea lui Berdiaev, le scapă esențialul. Creatorii naționalismului românesc au fost niște aleși. Lor le-a fost descoperită - și ne-au făcut-o cunoscută, nouă și multora - dimensiunea transcendentă a acestui sentiment. Dragostea de neam are o parte ce vine și trece dincolo de viață, se împlinește sau se destramă după cum învierea neamului va fi spre viață veșnică sau spre moarte veșnică. Și, dacă știm toate acestea, datori suntem. A fost o vreme - și pare că încă mai e -când înșelăciunea, îmbrăcată cu alte straie, cutreiera nestânjenită. Oricâte scuze am căuta, oricât am încerca să trecem cu vedrea anumite fapte, nu putem să

nu facem constatarea că în cei patruzeci şi ceva de ani de domnie comunistă răul a lucrat şi a lăsat urme. Românul a pierdut ceva din statura lui morală, din puritatea sufletului său mioritic, s-a chircit, s-a micit, s-a răsucit în inima lui. Altruismul, spiritul de sacrificiu au dispărut, nu se mai văd, nu se mai simt. Despre demnitate, despre onoare, n-are rost să mai vorbim, sunt noţiuni uitate. Starea de plâns în care se află naţiunea îi încurajează pe duşmani, le dă ghes, să încerce să distrugă şi ce a mai rămas, aruncând în luptă noi arme, şi mai perfide.

*

Când mi s-a vorbit, prima dată, despre "Caritas", n-am acordat celor auzite nici o importanţă. O escrocherie ca toate celelalte, nu se putea termina decât cu pagubă şi ruşine. Atunci m-a încercat doar un sentiment de tristeţe la gândul că mai există naivi ce pot fi păcăliţi cu trucuri atât de vechi. Dar trecând timpul am constatat că afacerea a luat amploare, a devenit "fenomen". Nu-l mai puteam ignora. Atunci m-am dus la Cluj să văd, cu ochii mei, ce se petrece, cum se desfăşoară, să-l surprind în cât mai multe din manifestările sale specifice. Am avut dreptate când am gândit că trebuie să mă grăbesc să merg. "Caritasul" merita să fie văzut şi nu mai putea fi văzut multă vreme. Spectacolul mulţimii aceleia a fost pentru mine edificator. Mii de oameni stând la cozi, zi şi noapte, ca să-şi depună banii, să-i dea cât mai repede, grăbindu-se, ştiind că numai astfel pot fi printre cei ce mai primesc, nu printre cei mulţi ce vor rămâne de pagubă. Cu toată naivitatea simulată, intenţia necinstită era străvezie. Din presă am aflat şi o cifră: participanţii la joc sunt în număr de patru milioane. Patru. Adică s-au găsit patru milioane, în această ţară, pe care gândul de a lua, nemuncit, banul altuia, nu-i supără nicicum. Aşa ceva, pe vremuri, ar fi fost de neconceput. Cazuri izolate au fost totdeauna, dar acum e vorba de patru milioane ce pot fi dovediţi cu acte, adeverinţă de la "Caritas";

măcar să fi fost aceiaşi, adică membrii PCR, ştiam o treabă!

Suntem nevoiţi să recunoaştem, astăzi, că nu bunurile, tezaurele de care a fost prădată ţara, nu asasinarea celor mai buni fii ai neamului a fost crima cea mai odioasă a comunismului, ci înceata, dar sigura, evidentă astăzi, demolare a suportului moral al naţiunii, pentru pierderea credinţei în ea însăşi, în ajutorul de sus.

Două sunt marile direcţii, căile prin care se încearcă discreditarea sentimentului naţional, a naţionalismului. Prima, cea directă, e cea a calomniei, minciunii sfruntate, confundare voită cu şovinismul şi rasismul şi a doua, cea indirectă, prin alegerea de persoane decăzute, amorale, ridicole, înălţarea lor la rangul de mari lideri naţionalişti, pentru ca apoi, făcându-se legătura, concluzia să se impună: "dacă aşa sunt şefii naţionalişti, tot aşa e şi doctrina lor..."

Oricâtă viclenie şi neadevăr ar folosi, viitorul nu poate să fie al celor ce propovăduiesc ştergerea graniţelor dintre ţări, în speranţa că ele vor putea şterge şi pe cele sufleteşti dintre naţiuni, că prin abrutizare alcoolică, cufundare în senzualitate, depersonalizare vor reuşi contopirea tuturor într-o singură trumă, bună numai de mânat de la spate. Marii noştri înaintaşi, naţionaliştii români, ne-au învăţat că fiecare neam trebuie să se dezvolte în sinele său, să-şi îndeplinească misiunea de slujire. N-avem cum să înţelegem marele plan al lui Dumnezeu, dar ştim bine că, oricâtă amăgire ar pune în circulaţie lucrătorii minciunii, există o instanţă finală: Judecata din Urmă, judecata neamurilor. Tot de la marii iubitori de neam am învăţat că desăvârşirea nu vine decât după grea străduinţă şi numai pe căile dragostei.

Porunca este să-ţi iubeşti aproapele ca pe tine însuţi. Şi cine este aproapele unui neam decât celelalte neamuri? Naţionalismul românesc e unul al dragostei, să ne iubim deci, în ce avem mai frumos. Şi să luăm aminte că răul lucrează în noi prin ce avem mai nedesăvârşit; puterea lui stă în slăbiciunea noastră.

III

Puţini, cred eu, sunt suspicioşi din fire. Cei mai mulţi oameni devin bănuitori cu timpul, după ce un şir de experienţe dezamăgitoare i-au făcut să ajungă la concluzia că nu poţi avea încredere în nimic şi în nimeni. Şi, ce poate fi mai păgubitor decât pierderea încrederii? Lunga perioadă de stăpânire comunistă, când injustiţia era omniprezentă şi atotputernică, când la fiecare pas întâlneai cazuri cutremurătoare de nedreptate şi necinste, a deformat sufletele trăitorilor în acele blestemate timpuri. Bine ar fi fost ca nedreptatea suportată să nu afecteze atât de profund, să nu strivească fiinţa interioară. Omul, după oricâte, amare, experienţe, să rămână cu sufletul întreg, neîntinat. Dar nu e posibil, legea slăbiciunii omeneşti nu îngăduie. Răul din afară se strecoară şi, de cele mai multe ori, copleşeşte dinăuntrul. Când n-a reuşit să acopere, să murdărească total, lasă răni. Cel ce şi-a păstrat nepătat un colţ de suflet, rămâne vulnerabil, sensibil (până la durere) la incertitudini, la îndoieli. Şi când reuşeşte să se învingă pe el şi să nu răspundă celui ce l-a agresat, tot nu scapă de întrebări sâcâitoare ca: "Oare îngăduinţa ce-am arătat-o nu este o scuză, un eufemism pentru laşitate?" Cum să rămâi drept-stătător în credinţă după atâta amarnică îndoială?

S-au scurs şase ani de când peste o mie de oameni au fost ucişi, în decembrie 1989. S-au acumulat mărturii cu miile în sute de dosare. Avem organe de anchetă, de procuratură, de justiţie şi nici un criminal condamnat. Ucigaşii de tineri, de copii, se plimbă liberi, sfidând societatea şi sfinţenia dreptăţii. E firesc deci ca până şi cei mai îngăduitori dintre oameni să devină bănuitori, să vadă în şirul de victime nu cazuri izolate, ci o mâna "mafiotă", o "politică". Prin neputinţa justiţiei, probată, prin proliferarea, în destrăbălare, a corupţiei, prin sfidarea publică a oricărei morale, nu se urmăreşte oare destrămarea întregii societăţi româneşti? Şi dacă-i aşa, în ce scop? Ce grup sau categorie socială poate să

aibă un astfel de interes? Sau o astfel de nebunie? Să fie comuniştii care, după ce, pe o bună parte a lumii, în mai mult de o jumătate de veac, au înşelat, mutilat, asasinat, prădat după bunul plac, văzându-se aspiraţi de necruţătorul sorb al istoriei, cu tot efortul lor disperat de a se menţine să urmărească acum antrenarea în geună a lumii întregi? După ani de întrebări fără răspuns un scop măcar pare atins: ne îndoim de tot şi de toate. Şi astfel ne cufundăm, tot mai mult, în lumea fărăcredinţei. Încăpător, abisul ne primeşte.

De la început am avut serioase îndoieli privind posibilitatea unor alegeri corecte, ţinute sub comunişti, oricare ar fi fost firma sub care-şi ascundeau identitatea. Aveam 17 ani, în 1946, şi-mi amintesc bine cum s-a desfăşurat acel scrutin, primele "alegeri libere". Fiecare a putut să voteze cum a vrut, dar accesul la despuierea urnelor, respectiv la consemnarea rezultatelor, l-au avut numai reprezentanţii guvernului, care erau ai Moscovei. "Nu contează cine şi cum votează, contează cine numără voturile", ar fi spus marele Stalin. Indicaţia s-a dovedit preţioasă, că şi acolo unde alianţa comunistă, Frontul Naţional Democrat, nu a avut nici măcar un vot, tot a ieşit pe primul loc, cu minimum 96 de procente!

Cunoscând toate acestea, dintru-nceput, adică de la alegerile din mai 1990, mi s-a părut de-a dreptul absurdă, sinucigaşă, acceptarea de către opoziţie a prevederii din legea electorală care stabilea că posturile de preşedinţi şi vicepreşedinţi a circumscripţiilor, secţiilor, birourilor electorale să fie ocupate de jurişti, când, se ştia prea bine că aceştia, exercitându-şi profesia, judecând, unii zeci de ani, după legi scelerate, fiind obligaţi să se supună "indicaţiilor" venite de la partid, adică să accepte, zilnic, imixtiunea puterii în actul de justiţie, erau de fapt cea mai compromisă categorie profesională, cea mai improprie, inaptă să deţină poziţia de arbitru, după ce fusese, ani la rând, "braţul răzbunător al partidului", instrument al luptei de clasă. Obedienţa întregului aparat juridic, de la preşedintele Tribunalului Suprem şi

până la ultimul aprod, față de "șefi", începând cu stupizii conducători ai partidului și până la ucigașii de profesie ai aparatului represiv, era notorie. Era de-a dreptul ridicol să li se încredințeze acestor oameni misiunea de-a arbitra, de a veghea la desfășurarea corectă a alegerilor, când se știa, nu puteau fi altfel decât viciați până-n măduva oaselor de îndelunga practică a nedreptății. Cum a putut să accepte opoziția anticomunistă o astfel de lege electorală? Nu trebuia să fii jurist, nici măcar știutor de carte, ca să-ți dai seama că aici ceva nu e în ordine. Până și ultimul cioban, cel mai desprins de lume și politică, știe ce se întâmplă dacă pui lupul să păzească stâna. Reinstalarea în fotolii a vechii nomenclaturi, ca și perpetuarea stării de decădere a țării, e consecința acestei prime greseli; unii îi spun orbire, alții conivență la trădarea interesului național.

Sigur, cumpănindu-le pe toate, alăturându-mă lașității generale, am stat de-o parte, ca să observ.

*

Bănuielile mele inițiale, pe măsură ce confruntările electorale veneau și treceau, au început să devină certitudini. Secretul spectaculoaselor rezultate obținute, la urne, de către domnul Ion Iliescu a început să mi se pară cât se poate de limpede, era aplicarea locală a formulei celebrului tătuc de la Kremlin și consta din "aranjarea" "prin părțile esențiale" a rezultatelor. La majoritatea secțiilor de votare, cei ce ar fi trebuit să vegheze, din partea opoziției, erau oameni cu activitate în PCR sau foști "ciripitori" ai Securității, și unii și alții transformați peste noapte, înscriși în partidele de opoziție pe care le reprezentau la alegeri. Având pe președintele și vicepreședintele biroului electoral "juriști", numiți, iar pe ceilalți membrii tot "băieți de-ai noștri", nu e nici o mirare cum de rezultatele erau exact cele prevăzute de București.

Pentru ca să am confirmarea celor văzute stând doar pe margine, la ultimele alegeri parlamentare și prezidențiale,

ținute în septembrie 1992, am cerut să fac și eu parte din biroul electoral al unei secții de votare, să pot astfel vedea, direct, cum se desfășoară scrutinul. Mi-am exprimat dorința să fiu repartizat la una din secțiile orașului nostru, unde, la alegerile anterioare, proguvernamentalii obținuseră rezultate din cele mai bune. Cererea mi-a fost satisfăcută și astfel am ajuns delegat, din partea Convenției Democratice, la Secția de votare nr.98, prima în ordine numerică din Mediaș, având-și sediul la Clubul Tineretului, în plin centrul orașului, acolo unde locuiesc un număr mare de foști nomenclaturiști locali, respectiv unde densitatea simpatiilor proguvernamentale era deosebit de mare.

Mi-am luat rolul în serios. Am citit atent legea electorală, am subliniat părțile ce se cereau reținute și cu ea sub braț, m-am prezentat la datorie, exact la ora prevăzută de lege. Am fost primul sosit. Au venit apoi președintele și ceilalți membrii. Am constatat că toți erau cunoștințe vechi; participaseră în aceeași formație, la confruntările electorale anterioare. Ba, mai târziu, din povestirile lor, am desprins că se cunoșteau și de la alte "acțiuni" ale defunctului PCR. Numai eu eram nou. Dar nu numai din această cauză, sau pentru că pretindeam să aplicăm riguros litera legii, eram privit cu suspiciune. Eram, evident, un "corp străin", cu toate că se făceau eforturi, de ambele părți, ca lucrul să nu fie prea vizibil. După îndeplinirea tuturor celor prevăzute de lege, la ora indicată, am deschis secția de vot, și totul a decurs corect, fără cel mai mic incident.

Pe măsură ce scrutinul se desfășura, membrii biroului electoral ieșeau, pe rând, la o cafea, la o țigară, mergeau la masă sau numai să facă puțină mișcare, numai eu nu mă dădeam dus de acolo. E drept că m-au invitat și pe mine, de mai multe ori, dar, politicos, i-am refuzat. Toți, și "oamenii guvernului" și cei ce, chipurile, reprezentau opoziția, erau vizibil deranjați de neclintirea mea. Mă făceam că nu observ, că nu înțeleg micile lor ironii și rămâneam pe loc, atent la orice mișcare. Trebuie să spun că mă pregătisem, adică nu

am mâncat nici băut nimic, din după-amiaza zilei precedente, îmi făcusem de dimineață toate treburile la toaletă, așa că nu mai aveam de ce să ies. În ce privește foamea, setea, oboseala din nemișcare încordată, ore în șir, erau lucruri prea îndelung exersate în anii de temniță. În aceste condiții, supravegherea unei urne, era pentru mine, mai mult decât ușoară, devenea distractiv, văzând reacția colegilor care nu mai înțelegeau nimic și se enervau, plecau să mai ia o gură de ceva, să mai prindă putere. În funcție de temperament și poate, ce pot să știu, de misiunea ce-o aveau și pe care nu și-o puteau îndeplini, din cauză că nu mă duceam de acolo, cei din biroul electoral se manifestau, față de mine, destul de diferit. Unii înceracu o timidă apropiere, cei temători, în ochii lor se putea citi întrebarea: "Pe cine o fi având ăsta, în spate?". Ceilalți încercau să pară degajați, se angajau în discuții, emițând judecăți contradictorii, urmărind să mă atragă în dispută. Preferam să păstrez tăcerea. Din când în când le atrăgeam atenția că nu e admisă nici o propagandă electorală în incinta localului de vot.

A venit ora închiderii, am încuiat ușa, dar n-am trecut la despuierea urnei până nu am terminat toate operațiile ce se cereau a fi făcute în prealabil: anularea buletinelor rămase nefolosite, strângerea, numărarea și închiderea sub sigiliu a ștampilelor cu "votat", pregătirea deschiderii urnei de față cu toți membrii biroului electoral al secției. Se făceau propuneri. Majoritatea erau de părere să facem mai multe grupe de numărat, "să meargă mai repede". M-am opus cu vehemență. Era contrar legii: fiecare buletin trebuia văzut de toată lumea. "Dar, ne-apucă dimineața!". Am rămas neclintit și n-au avut încotro. Președintele desfăcea buletinele și, cel văzut, era pus la grămada opțiunii respective. Nimic echivoc, nici o pripeală. E drept că s-a făcut ora șapte dimineața, a zilei următoare, când scriam procesele verbale, dar totul a fost fără incident, cu respectarea strictă a legii. Rezultatele? Dezamăgitoare pentru guvern și președinte. Reprezentanta partidului de guvernământ (FDSN), văzând situația, a plecat

furioasă, fără să mai semneze procesul-verbal, trântind ușa. Avea și de ce: FDSN obținuse doar 7,2% din voturi, față de cele 35,2 procente ale Convenției Democratice. În competiția pentru președinție, domnul Iliescu, nici în primul, nici apoi în al doilea tur de scrutin, n-a reușit să obțină măcar jumătate din numărul de voturi acordate lui Emil Constantinescu. Și totuși e președinte...

Sigur experiența făcută de mine, la o singură secție de votare, poate fi considerată ca nesemnificativă. Se putea, din întâmplare, într-un anume loc, guvernul să-și fi pierdut, brusc, simpatizanții. Dar tot acolo să se înregistreze și un număr surprinzător de mic de buletine anulate, un număr, de asemenea, foarte redus de oameni care au votat fiind în deplasare, în totală contradicție cu ce s-a întâmplat pe ansamblul țării? Să admitem că totul a fost datorat coincidenței, unei singulare întâmplări, dar tocmai la o secție de vot unde urna a fost cu strășnicie păzită?

După ceva ani de la consumarea evenimentelor, faptele relatate n-ar mai avea nici o relevanță, n-ar mai prezenta nici un interes, dacă unele voci nu s-ar face auzite pronunțând cuvintele: "noi alegeri", iar altele, mai pițigăiate, că vin de sus, n-ar scanda în cor: "reconciliere"! Dar cine cu cine? Hoții cu vardiștii?

IV

Teoretic, oricine poate să-și lase mustață; sau invers; dacă o are, poate pune briciul pe ea. Oricui i se poate întâmpla să-și iasă din fire, într-o anume situație, să se simtă depășit, să nu mai țină cont de rutina pe care până atunci o luase drept convingere și să facă astfel ceva de neimaginat până cu puțință vreme în urmă. Smulgerile din obișnuință sunt rare, dar se pot întâmpla și celui mai conformist om, celui mai temător de opinia celor din jur. Oricine poate să fie, într-o anume clipă, excedat, aruncat pur și simplu în aer, de

propria-i mediocritate acumulată, sau de obtuzitatea sâcâietoare a celor din jur, situație în care îi trăznește să ia o hotărâre extremă. Dar este el prin asta un extremist? Evident nu. Poate însă fi calificat ca atare dacă revolta lui e cu adresă, dacă cei vizați sunt persoane "alese". Când răzvrătirea ia forme scrise, lucrul devine și mai grav. Cu toată știuta drămuire a expresiei, cu toată parcimonia de lucru spus pe cinstite, obișnuit celor ce se ocupă profesional cu scrisul, calificativul de "extremist" se obține fără dificultate, pentru că un scriitor revoltat poate fi un om ieșit din pepeni pe o suprafață mult mai mare.

Lumea trăiește, în mod obișnuit, cufundată în conformism. Preferă să uite, ca să nu gândească, să se mintă, ca să nu simtă. Dintr-o mie, unul se-ntâmplă s-ajungă la limită, să realizeze că e insultat de banal, de lașitatea comună, îndelung și împreună cu ceilalți, până atunci, suportată. Unul dintr-o mie ajunge să-și dea seama că este pălmuit, agresat de mediocritate. Până și răbdătorul om de rând ajunge să-și dea sufletul, să se simtă sufocat de aglomerarea, pe capul lui, a lucrului comun făcându-l să izbucnească, să se revolte, să nu mai suporte acest extremism al mediocrității paroxiste.

Nu cred că sunt singurul care m-am întrebat ce-ar zice poetul latin Horațiu dacă ar vedea pe ce culmi a reușit să se cațere aurita lui cale de mijloc: "Aurea mediocritas!" Când spunea el asta, învăluind-o într-o bonomă și ironică înțelegere n-avea cum să-și închipuie că va veni o vreme când refuzul de a te închina nesemnificativului se va pedepsi cu moartea în gulag. N-avea cum. Pe timpul lui nu existau pușcării și se mai găseau valori certe, criterii de judecată. Mucius Scanevola, spartanul rege Leonida și mulți alții aveau nume de eroi. Poetului, oricât de înclinat era spre hedonism, i-ar fi totuși greu să înțeleagă răsturnarea criteriilor de apreciere, decăderea valorilor din zilele noastre, când cei mai de sus citați ar cădea din înălțimi, ar fi striviți sub oprobiul, bine dirijat, al mass-mediei. Scaevola ar fi prezentat ca un huligan, un legionar fanatic, ce-a omorât un om

încercând să-l ucidă pe regele etrusc Porsenna, pentru gestul acestuia, obișnuit în practica diplomatică (războiul fiind diplomație cu alte mijloace) de a asedia Roma. Leonida ar fi fost tratat și el, ca un extremist exaltat, care a preferat să moară, împreună cu toată trupa lui, decât să se lase "civilizat" de cei ce veneau din Asia.

Astăzi "oamenii serioși" condamnă și individual și, în cor organizat, extremismul. Și-o fac sârguincios, pe toate tonurile (pentru toate urechile), folosind varii instrumente, de la semi-vocea persuasivă, suavă, până la amenințarea directă, patriotică sau partinică, după circumstanțe. Dar cine sunt extremiștii? Cine sunt cei ce se bucură de atenția spurcătorilor de înaltă calificare, oficială și academică? Ce-i, de fapt, extremismul?

Definiția din dicționare nu ne poate fi de folos. Ea diferă în funcție de autori și epocă. Din felul în care ne e prezentat, extremismul pare a fi astăzi cel mai îngrozitor lucru, cel mai reprobabil. A fi în extremă însă înseamnă să te plasezi undeva la o bună distanță de centru. Deci trebuie să existe acel reper la care să te poți raporta. Plecând de la acel punct de referință, extremiștii sunt deci cei ce duc până la capăt, până la ultima consecință, o acțiune, o idee, o credință, un sentiment, o nebunie. Dar cine sunt cei care stabilesc ce e normal? Cine fixează, cu reală autoritate, etalonul? Urmărind cazurile particulare, văzând cum se fac aprecierile, cum se dau calificativele de extremist, nu se poate să nu ai serioase dubii privind calitatea judecății celor ce se instituie în judecători. De exemplu, palestinianul care aruncă cu pietre într-un soldat israelian este întotdeauna un extremist. Soldatul israelitean care îl împușcă e doar apărător al ordinii! Mulțimea exemplelor de felul acesta duce la concluzia că extremismul nu depinde oricât ar indica-o cuvântul, de o poziție, de o atitudine, ci de, o să vi se pară ciudat, să-i spunem "capacitatea de deranjare". Dar nu a oricui. Nimănui nu-i pasă dacă-i superi pe cei mici. Extremist devii dacă-i superi pe cei ce dețin puterea.

Bâlbâiala, agramatismul dar și disprețul pentru orice

lucru cinstit, au făcut ca vorba să nu mai fie vorbă şi s-a ajuns, paradoxal, ca marile diferenţe de înţeles să fie exprimate nu de cuvintele golite de sensul propriu, ci de nuanţe, de subînţelesuri. Astfel tot terorist e socotit şi arabul care la volanul unei maşini încărcate cu explozibil se repede cu ea în mijlocul celor pe care-i socoteşte duşmanii neamului şi credinţei sale şi detonând sare în aer împreună cu ei, dar şi "trăgătorul de elită" sârb, cel care aşezat într-un loc ferit, ocheşte prin lunetă şi ucide bătrâni, femei, copii, tot ce-i cade în bătaia armei. În epoca noastră, nediscriminatorie, nimeni nu se oboseşte să facă diferenţa dintre cei doi: fanaticul ce-şi sacrifică viaţa pentru ce crede el că e lupta legitimă a neamului său şi celălalt, ucigaşul cu sânge rece, cel ce găseşte satisfacţie în crimă. Tot extremiştii sunt socotiţi cei ce luptă în Armata republicană irlandeză. Nu se face nici o diferenţă între cei ce plasează încărcături explozive şi apoi le detonează de la distanţă şi cei ce declară greva foamei, o ţin până la moarte, până duc cu ei, dorinţa, visul lor de eliberare a pământului strămoşesc.

Prea multă confuzie este în lume pentru ca să fie întâmplătoare. Ceva, evident, nu e bine. Şi, deşi se vede de la mare depărtare că se ignoră faptele şi se dă prioritate interpretărilor, se continuă, cu sporită insistenţă, în acelaşi mod ca şi când minciuna s-ar putea substitui, ar putea triumfa, până la urmă, asupra adevărului.

Ceva în puterea de judecată a lumii s-a alterat. Ceva ce nu pare să vină de la intelect, încă funcţional, dacă avem în vedere progresul ştiinţei, ci de la suflet. Acolo s-a cuibărit viermele. Se condamnă aparent justificat, extremismul de orice fel, şi nu se face nici o distincţie între bine şi rău, ca şi când asta n-ar avea nici o importanţă. Astfel, sfinţii ajung în aceeaşi categorie cu teroriştii şi torţionarii; căci din categoria asta, a celor ce au înţeles să meargă până la capăt, urmând cuvântul celui ce a spus că cine îşi va pierde viaţa pentru adevăr, acela o va câştiga, fac parte toţi drepţii, de la primii creştini ce se lăsau sfâşiaţi de fiare în arene, spre desfătarea

prostimii romane, şi până la trecătorii prin gulagurile comuniste, unde au răbdat şi au murit cu milioanele, ca să nu-şi vândă sufletul, să nu devină "colaboratori" ai kagebeului din ţara respectivă.

Dar nu sunt numai ei. Mai sunt şi alte categorii de extremişti, dacă e să-i luăm numai după faptele lor cele ieşite din comun, după spiritul de renunţare ce-i caracterizează. Aşa sunt eruditii, savanţii, cărturarii, truditorii de zi şi noapte întru cunoaştere, cei ce se străduiesc să-mbogăţească zestrea de cunoştinţe a lumii şi pentru asta sunt în stare să renunţe la tihna şi comoditatea statului la televizor, cu paharul de băutură alături. Mai sunt şi călugării, schimnicii,cei ce se ostenesc în post şi rugăciune pentru ca Dumnezeu să ierte păcatele lumii să n-o piardă ca odinioară pe Sodoma. Toţi aceştia, ducându-şi povara până la capătul puterilor, şi dincolo de ele, raportaţi la oamenii obişnuiţi, pot fi socotiţi extremişti. Dar poate un om cu inima curată să-i condamne?

Nediferenţierea între diferitele categorii de oameni ce se comportă altfel decât marea masă, veştejirea, subînţeleasă, a efortului şi sacrificiului convine celor ce, în mediocritatea lor, nu pot să exceleze în nici un domeniu. Pe aceştia îi vedem ades la televiziune, spunând ce nu ştiu şi explicând ce n-au înţeles. Dimensiunea de înălţime a eticii au convertit-o pe orizontală şi astfel, ajunsă pe mâna conducătorilor de ciurdă, e redusă la hăis şi cea. Şi ca şi când stupidităţile noastre ministeriale nu ne-ar fi de ajuns, îl auzim pe criticul literar ajuns comentator politic la Europa Liberă, declarând: "Extremismul de dreapta sau de stânga trebuie să intre sub incidenţa legii". (15 iulie 1993). Ce-i dreapta? Ce-i stânga? Ce-i lege în România?

Condamnare fără discriminare, a extremismului pare să aparţină unei acţiuni bine susţinute de creere şi menţinere a confuziei. Nu se mai condamnă faptele, ci doar excesul, adică maniera. La fel sunt legaţi la stâlpul infamiei bunii şi răii, înţelepţii şi nebunii, sfinţii şi sceleraţii. Toţi sunt extremişti. Condamnând toate excesele, dispare diferenţa

dintre ele. Acesta e şi scopul care nu pare nici neînsemnat, nici întâmplător. Astfel, zeci de milioane de victime, hăuri fără fund de suferinţe, rămân neştiute, necondamnate, nepedepsite. De aceea se stăruieşte, cât mai e timp să se şteargă urmele, să dispară diferenţa dintre călău şi victimă. Cu mare consum de mijloace se încearcă inocularea ideii responsabilităţii colective. Dacă nu ne-am sinucis, dacă am acceptat să trăim în comunism, toţi suntem vinovaţi de existenţa lui, deci de excesele lui. Călăii au exagerat cu tortura şi crima, se recunoaşte, dar şi victimele au exagerat cu răbdarea, nu? Să ştergem deci cu buretele. Să ne facem că nu observăm că în lume, şi din această cauză, proliferează tortura, abuzul, violul, purificarea etnică, crima. Râuri de ură sunt întreţinute, sporite, canalizate, ca să rodească. Cum urmele de sânge nu se pot şterge, se proiectează acoperirea cu sânge a lumii întregi.

Doamne, ai milă de noi!

Capitolul 5.

I

"Anaharsis, fiind de faţă în eclesia, a spus că se mai minunează de un lucru, şi anume că la greci vorbesc înţelepţii şi hotărăsc proştii".

(Plutarh, *Vieţi paralele*, Solon, Ed.Ştiinţifică, 1960, Vol.I. p.205)

Obişnuit, oamenii nu se pot abţine să nu-şi pună întrebări, mai ales când realităţile aproape că-i silesc. Cum să nu se întrebe de ce oare, într-o ţară ca România, binecuvântată de Dumnezeu cu de toate, cetăţenii trebuie să îndure atâtea lipsuri, să trăiască atât de strâmtoraţi? Şi de-ar fi numai sărăcia!

Starea materială precară a românilor e depăşită, cu mult, de incalificabila lor stare morală. Vechile incorectitudini, micile pungăşii, sunt cu mult depăşite de tâlhăria în văzul lumii, de crima organizată ştiinţific, de corupţia sfidător generalizată. Oamenii de rând îşi pierd, pe zi ce trece, respectul faţă de conducători, faţă de instituţiile Statului, faţă de nedreptul aparat judecătoresc. Roşi de suspiciune şi năclăiţi în lehamite, ei pierd până şi încrederea în omenia vecinului, în cinstea fratelui. Cum să nu-ţi pui întrebarea: Unde vom ajunge?

Ştiinţa şi tehnologia au progresat spectaculos şi ele au dus, în ţările dezvoltate, la supraproducţie, la abundenţă.

Astfel, pusă în evidență de decalaje, mizeria, îndurată de populația de pe largi suprafețe ale globului, devine de nesuportat. După atâtea eforturi, suferințe, sacrificii, lumea, astăzi, nu e totuși mai prosperă mai sigură sau mai fericită. Dimpotrivă. Prea multe sunt fenomenele care ne îndreptățesc să afirmăm asta. Nebunia prezentă a unor războaie locale ne avertizează: o demență generală e posibilă, ar putea izbucni oricând. Rapida și totala prăbușire a comunismului, din grandomania mondialistă în ridicolul dezarticulării, ne dovedește că o prăbușire totală, un colaps planetar, e consecința logică.

De la luarea în serios a ciberneticii mi-a rămas ideea că buna sau reaua funcționare a întregului depinde de acea parte a lui care le coordonează pe celelalte, de aparatul conducător. Lucrul acesta îl înțelegeau perfect și bătrânii noștri când spuneau că totul pleacă de la cap, că dacă nu lucrează bine capul restul n-are cum merge sănătos. Drept că nu se inventaseră încă "situațiile complexe" și "stările de tranziție"...

Epoca în care trăim își face un merit din rapiditatea schimbărilor, din modificarea situațiilor, numind toate astea "progres", când, de fapt, e vorba doar de nestatornicie. Timpul nostru are o singură permanență, slăbiciunea: și o singură preocupare: comoditatea. Până și revoluțiile au ajuns să fie numite "de catifea", fără să mai deranjeze pe nimeni ridicolul metaforei. Zicem că "de la Râm ne tragem" dar am pierdut deprinderile bărbăției, efortul și asprimea. "Per aspera ad astra". Bătrânii nu evitau asprimile. Acestea îi țineau în vigoare. Făcut cu efort, cu chin, cu sudoare, lucrul lor ieșea trainic, păstra în el ceva din sufletul truditorului: amprenta duratei.

Suntem înconjurați, invadați, de obiecte a căror caracteristică e perisabilitatea; lucruri de unică folosință. Paharul din plastic, farfuria de carton, șervețelul de hârtie, le folosim fără să le privim, pentru că sunt asemănătoare între ele, fără expresie, bune doar să fie întrebuințate și aruncate.

Să dăm vina pe ele, să spunem că din cauza lor, nu numai ce e în jur, dar ce e și înăuntrul nostru pare bun de aruncat la coș? Cum să nu simțim așa când în presă, la radio și la televiziune se spune că în țară e din ce în ce mai bine, iar noi vedem că e din ce în ce mai prost! Dacă există o bubă, aceea e la cap.

O societate nu funcționează singură, fie și haotic; totdeauna e condusă. Și conducerea, știe oricine, constă într-o succesiune de hotărâri pe care le iau cei ce conduc, după legi, regulamente, scopuri, dar, mai ales, mijloace. După modul cum se aleg soluțiile, avem o politică de guvernare sau alta, depinzând de cei ce-o fac. Dar cine sunt aceștia? Cine-s cei aflați în situația de a lua decizii care-i privesc pe toți ceilalți? Parlamentarii care fac legile, miniștrii și prefecții care le aplică, judecătorii care veghează ca interpretarea prevederilor legale să fie cea corectă.

Cine sunt cei care gândesc și hotărăsc pentru noi? Politicienii, cei ce fac politica.

Dar ce este politica? O meserie, o artă? Cum au ajuns la ea cei ce-o practică?

Orice meserie trebuie învățată. Întâi, cel ce vrea să o deprindă, trebuie să facă dovada că are calitățile cerute; astfel se întâmplă ca în comunism, când oricine putea să aibă orice talent; dacă partidul hotăra că îl are. O meserie are tehnici, practici, dexterități care se capătă prin inițiere, prin exercițiu. Arta mai pretinde, în plus, și talent, dar cum și acesta este într-o infimă măsură inspirație, restul fiind sudoare, concluzia e una singură: artă sau meserie, ceea ce determină calitatea rezultatelor este munca. Să fie asta adevărat și când e vorba de politică?

Dacă această calificare nu este dată de nici o școală, nu e precedată de nici un test, dacă în domeniul politicii vine cine vrea, fără dovada aptitudinilor, a bunei sale credințe, fără proba de rezistență la tentație, atunci nu trebuie să ne mirăm de performanțele modeste, ca să nu spunem altfel, ale celor ce s-au instalat, la noi, în politică.

Tinerii, grăbiți ca întotdeauna, evaluându-și

posibilităţile, se îndreaptă către profesiunile preferate, în care speră să se realizeze. Rămân cei fără chemare specială, care acceptând posturi de secretari particulari ai unor personaje importante, fac implicit, primii paşi în politică. Să fie aceasta domeniul celor fără aptitudini precise, fără o anume vocaţie? Să fie politica locul de adunare a excluşilor de la competiţia celor dotaţi, locul de consolare a netalentaţilor, neînzestraţilor? Să fie adevărată afirmaţia aceea a unui personaj al lui G.B.Shaw: "Nu ştie nimic, dar crede că ştie totul. Asta îl îndreaptă hotărât spre politică"?

Avem o viziune politică deformată de televiziune. Ea lasă la discreţia unui cameraman să ne arate nu numai pe inepuizabilii vorbitori, ci şi pe cei din sală, pe cei "obosiţi", cu limba încleiată, scoşi în relief şi de spaţiile goale din jurul lor, probabil pentru că duhnesc. Şi nu sunt singurii. Sincer, cu frică mă gândesc la vremea când, datorită insolentelor progrese tehnice, ce se insinuează peste tot şi fără voia noastră, televiziunea va ajunge să transmită nu numai imaginea şi sunetul, ci şi celelalte elemente de atmosferă, mirosurile de exemplu! Sigur că s-ar câştiga în redarea fidelă a realului, dar mărturiile prezente de la faţa locului sunt de natură să ne tempereze eventualul entuziasm. Căci iată ce scrie dl.Adrian Popescu-Necşeşti: "Dumitraşcu pute de nespălare, ca şi Popa Tatu de altfel, de sub toate anteriile alea ale lui venind o duhoare care chiar influenţează lucrările Parlamentului, de te scoate din sală când nu protestezi politic". ("Dilema", nr.121, pag.8). Aşa se pare.

Parlamentarii dezbat, televiziunea transmite imagini. Pelicula nu poate surprinde însă relaţia dintre politician şi politică. Unii o sesizează, cei cu nasul mai bun. Viaţa merge înainte. Partidele se nasc şi evoluează, politicienii procură şi ajustează, pe talia lor, concepţii şi principii, accelerează sau sunt în pierdere de viteză.

Totuşi, cu toate că pare publică, relaţia politician-politică e una de intimitate. Sub un aspect, e un fel de mariaj, cu durată variabilă, dar totdeauna cu scadenţă. Îmbrăţişând

politica, nici unul din partenerii de cuplu nu va şti care pe care. Există reguli ale jocului, dar... Da, politica este, pentru politician, soţie legitimă; dar şi un produs al epocii de consum, o nevastă de unică folosinţă. Ciudăţenia constă în aceea că poate să fie şi invers, adică politicianul să fie obiectul de consum, şerveţelul cu care s-a tamponat (pe ici, pe colo) politica, înainte de a-l arunca la coş...

Prilej de reflecţie; pentru oricine.

II

"*-Crezi tu, femeie, că Omar ştie sărăcia ta?*
Şi a răspuns femeia:
-Dacă Omar nu cunoaşte sărăcia supuşilor lui, de ce mai e Calif?"

("O mie şi una de nopţi")

Oricare ar fi relaţia dintre politician şi politică, astăzi atât de neclară, nu ştiu câtă vreme mai avem la dispoziţie ca s-o lămurim, să tragem învăţătura ce se cuvine, astfel ca, din multele nenorociri îndurate, să avem un folos în viitor printr-o mai cinstită aşezare a lucrurilor. Dacă ne-a mai rămas ceva din el, ar fi timpul, în cele din urmă, s-o spunem şi pe-a dreaptă: că lumea se află pe marginea unei prăpăstii, în fundul căreia se poate citi (ce ironie) chiar titlul piesei jucate de Adolf Hitler în compania evreimii internaţionale: "Soluţia finală". Aici am ajuns! Acorduri internaţionale, tratate de pace, planuri pe termen lung, declaraţii solemne?... Butaforie, maculatură, hârtie stricată. Nesimţiţi, cum am devenit, nici nu ne-am sesiza, poate, dacă ţara noastră n-ar avea, la acest spectacol, un loc în faţă. Butoiul cu pulbere al Balcanilor, bine amorsat de sangvinara demenţă sârbă, de fixaţia iredenistă maghiară şi de nostalgia de mare putere pierdută (se ştie a cui) nu aşteaptă decât să acumuleze

suficientă vodcă jirinovskaia în capetele comandanților, până să atingă masa critică; și totul va sări în aer.

E limpede, că lucrul devine din ce în ce mai tulbure. Ca într-o întrecere contra cronometru toți se preocupă doar de afacerile imediate ca și când n-ar interesa ce poate aduce ziua de mâine. În ce privește aspectul moral al procedeelor folosite, întrebări privind corectitudinea, n-are rost să ne punem. Etica-i o disciplină depășită, etichetată drept extremism. Așa s-a ajuns la înmulțirea lor, prin amânarea rezolvării conflictelor, la degradarea mediului prin vicierea iresponsabilă a apei,aerului, pământului, la stricarea regulilor de conviețuire prin imposibilitatea înțelegerii dintre oameni din cauza înlocuirii cu altele, de lemn, a limbilor. Așa s-a ajuns la demențiala acumulare de arme cât mai distructive, la proliferarea, metastazică, a serviciilor "speciale"; orice țară, mare, mijlocie sau mică, face orice sacrificiu pentru ca să aibă propria sa "rețea", propriul său K.G.B., prorpiul său cancer. Ciudate gusturi manifestă popoarele, prin conducătorii lor.

Primul război mondial a început la Sarajevo, după ce s-a primit de la Moscova, pe atunci albă, lumina verde pentru asasinatul ce se punea la cale. Țarul tuturor rușilor, Nicolae al doilea, a încuviințat fapta. Cu asta însă a semnat condamnarea la moarte nu numai a sa și a familiei sale, ci a ideii de autoritate legitimă. Căci după el, a venit la putere conspiratorul Lenin, cel ce a pus în practică banditismul de stat, invenție internațional patentată de Marx și Engels.

Al doilea război mondial, spun istoricii (și istoria o scriu totdeauna cei care înving) a început prin invadarea Poloniei de către trupele germane. Dar, ciudată coincidență, cu o săptămână mai înainte se semnase pactul cunoscut sub numele de Ribbentrop-Molotov, o înțelegere fără de care declanșarea ostilităților ar fi fost foarte puțin probabilă. Consecințele se cunosc: milioane de morți, de schiloditi, de înfometați, de surghiuniți. Ce-o fi fost în capul conducătorilor lumii de au pus America să ajute Asia să ajungă în mijlocul

Europei și să-și impună "modul de viață" (asiatic), e greu de spus. După cincizeci de ani de materialistă mutilare a spiritului împăcările țin de dorință, conflictele de tristele realități.

Al treilea război mondial, încă nedeclarat, dar intrat de-acum în toate blestematele sale deprinderi, își are originea și susținerea, tot în experimentata conivență Sarajevo-Moscova. Războiul parcurge, deocamdată, încă, fazele clasice: cu tancuri și elicoptere blindate, cu violarea femeilor și alungarea localnicilor, numite mai nou purificări etnice, cu trupe ONU în penibilul rol de ostateci și cu jalnicul spectacol al unei supraputeri ce-și pune mintea cu un grup de comando. Toate se plătesc de oamenii simpli, cu scăderea nivelului lor de trai, cu împuținarea cuvintelor ce ar fi putut să le mai spună, cu nesiguranța zilei de mâine. Toți tac obosiți și îngrijorați. Doar cei de la putere au și motivele și inconștiența să jubileze. Optimismul, astăzi, e o formă de nesimțire.

Lumea devine extrem de fragilă. Nu e vorba de o degradare naturală ci de una provocată. Se datorește neprevederii, incompetenței, iresponsabilitățăii, venalității conducătorilor, lipsei lor de elementară cinste sufletească. Astfel suntem în situația să spunem că nu inteligența, spontaneitatea, capacitatea de a seduce un public sunt calitățile ce se cer probate ci, mai întâi, un conducător trebuie să dovedească prevedere, puterea de a cumpăni judicios lucrurile, răbdarea de a-i asculta pe alții, modestia, simțul dreptei măsuri. Dacă la toate acestea se adaugă o bună instrucție științifică și managerială, rezultatele activității lui cresc exponențial. Dar cum pot fi găsiți astfel de oameni? Cum să-i alegi din marea masă a interesaților, a veleitarilor?

E marea datorie a oricărei societăți responsabile. Dar poate fi astfel, o societate ai cărei conducători excelează prin incompetență? Și de-ar fi numai asta.

Considerăm că un conducător are o dublă datorie. În afară de aceea de a-și îndeplini atribuțiile, de a asigura funcționarea, pe cât posibil optimă, a sectorului sau ansamblului ce-i este subordonat, o mai are și pe aceea de a

rămâne tot timpul, el şi acţiunile lui, într-o cât mai străvezie transparenţă, adică să se expună privirilor celor ce i-au acordat încrederea, ca să poată fi observat, judecat. Conducătorul trebuie să fie pildă de sobrietate. Soluţiile lui pot fi apreciate ca bune, mulţumitoare sau rele, pot fi contestate dacă sunt privite dintr-o perspectivă sau alta, purtarea lui, însă, ca om, trebuie să fie fără reproş. Din viaţa şi activitatea fiecărui conducător trebuie să se obţină învăţătură; cei ce vin după el să rămână cu ceva. Acumulând doar, drumul societăţii e unul ascendent, treaptă cu treaptă.

În locul acestei stări dorite, presa e plină, zilnic de cele mai inimaginabile infracţiuni în care corupţia la cele mai înalte nivele e mereu prezentă. Explicaţia nu trebuie căutată departe. O sumară trecere în revistă a trecutului actualilor demnitari dovedeşte că mulţi dintre ei se făceau, şi în trecut, vinovaţi de grave abateri de la comportarea cinstită, de la normele de morală. Dosarele lor, penale, au fost, la timpul lor, întocmite. Chiar dacă prin intervenţia PCR, ai cărui membri marcanţi erau, nu au suferit rigorile legii, nu înseamnă că li s-a diminuat, în vreun fel, vina. Aducerea unor astfel de oameni în parlament, unde se bucură de imunitate, e o eroare ale cărei consecinţe se constată şi indirect, în generalizata stare de decădere a ţării, dar şi direct în creşterea indicelui de infracţionalitate.

Se ştie, omul nu vine pe lume simplu, ca un obiect ieşit de pe banda de producţie. El aduce cu sine zestrea-i genetică, o sumă de potenţialităţi, valori sau tare, talente sau neîndemânări, câştiguri sau defecte moştenite de la înaintaşi. Astăzi cercetătorii o fac în laboratoare, dar pe atunci cercetarea asta o urmăreau vârstnicii, generaţie după generaţie. La vechii greci, bătrânii cetăţii se adunau să privească jocul copiilor, din comportarea cărora deduceau care va fi caracterul fiecăruia. Nu ar fi deci incorect, cu atât mai puţin lipsit de sens, ca un om care vrea să promoveze în rândul conducătorilor, să fie cercetat împreună cu trecutul său, cu antecesorii săi. Drept, asta nu e-n interesul celor ce au ceva

de ascuns şi nici plăcut celor aduşi de vânt de pe neştiute meleaguri, descendenţi ai unor necunoscute stirpe. Dar, în interesul societăţii, este. Dacă fiecare om are o sumă de virtualităţi, care nebănuite, se pot manifesta în împrejurări extreme, cu consecinţe incalculabile, nu e normal ca o societate, înţelept condusă, să-şi ia măsurile pentru ca astfel de riscuri să nu apară?

Gândindu-te, azi, la conducători, parlamentari, miniştri etc. nu ai un sentiment stenic, de siguranţă, ci dimpotrivă, unul de neîncredere. Sondajele de opinie o confirmă, ca şi datele statistice dacă le dai jos machiajul.

Starea precară a unor întregi categorii de oameni, aspectul lor mizer, dar mai presus de toate obtuza, insolenta birocraţie, sunt cauzele istovirii naţiunii, aducerea ei în pragul disperării. Dar cum să se îndrepte ceva dacă adevărul, de ani de zile, nu e nici măcar spus?

Nimeni nu e fără păcat, dar a accepta, în parlamentul ţării oameni din specia lui Adrian Păunescu, care viciază orice, mediu sau spirit, doar prin apropiere, e o mare iresponsabilitate. Părerile despre o persoană pot fi, evident, diferite dar când e vorba de acest personaj ele nu diferă prea mult în esenţă. Iată cum vorbeşte despre el un fost deţinut politic, scriitorul I.D.Sârbu: “Acest dromader al iresponsabilei tămâieri a bătut toate recordurile - calitative şi cantitative -de prostie pe cap de vită furajată!!!” Nici felul cum e prezentat de prietenul şi mentorul său nu diferă în esenţă. Scriitorul Eugen Barbu: “În vremea lui Balzac un individ de genul lui Adrian Păunescu nu ar fi surprins pe nimeni; biografia poetului seamănă vădit cu aceea a marilor ambiţioşi din Comedia Umană. Un Rastignac sosit de la Bârca în tenişi şi cu basc pe frunte, abia scăpat din urma oilor pe care le-a dus la câmp îşi propune, aşa cum o declară mai încoace, că doreşte şi va fi (ba crede că deja a şi ajuns) cel mai mare poet al românilor, cuvânt enorm care oripilează...” Dacă pretenţia formulată e de natură să orpileze până şi pe un Eugen Barbu, unsul cu toate alifiile, absolvent al şcolii de jandarmi, ajuns

membru al Comitetului Central PCR, înseamnă că pericolul social ce-l reprezintă personajul e o realitate. Cine, român sau neromân, dar cu bune sentimente pentru acest popor, va suporta cu uşurinţă ca un astfel de specimen să vorbească în numele românilor, să-i reprezinte peste hotare? Sfidându-i pe cei ce nu s-au bălăcit în mocirla comunistă, pe victime şi pe urmaşii lor, cu barbă şi plete ca să amintească de "marii dascăli ai proletariatului" (Marx şi Engels) burtos şi unsuros, se crede îndreptăţit să tune de la tribuna parlamentului împotriva ungurilor care şi-au ţinut congresul la Cluj. Ce-l îndreptăţeşte să vorbească în numele acestui popor blajin şi de bun-simţ?

Dacă lumea e plină de răutate şi neînţelegere e pentru că-i lipseşte înţelepciunea. Azi există destui români, şi deloc mai puţin unguri, ale căror sentimente naţionale sunt mult mai dezvoltate decât capacitatea intelectuală necesară înţelegerii fenomenelor politice în evoluţie. Dacă maghearimea de pretutindeni îşi estimează greşit influenţa şi puterea, e o eroare pe care n-ar plăti-o pentru prima dată, dacă nu greşesc deloc atunci când apreciază ca grav pericolul deznaţionalizării ce-i pândeşte, e o estimare la care subscriu. Eu, ca român, urmărind gradul de depărtare al românilor din stânga Prutului de fraţii lor de-o limbă şi-un sânge, în nici jumătate de veac de stăpânire rusească, îi înţeleg pe unguri, temându-mă pentru viitorul neamului meu. Astfel că, iertată fie-mi bănuiala, pe cei dintre români, prea vehemenţi împotriva ungurilor ce-şi doresc perpetuarea limbii şi culturii în şcoli proprii, ca şi pe ungurii ce se plâng de lipsă de drepturi nu numai când nu e cazul dar şi când îşi iau mai multe decât majoritarii, îl suspectez a se afla sub "influenţa" unor servicii secrete, bune plasatoare de opinii fabricate de "centru". Mare noroc ar fi dacă ungurii ar înţelege, înainte de a fi prea târziu, că numai alături de români îşi pot apăra fiinţa naţională. În ce ne priveşte, înţelepciunea acumulată, nu atât cu mintea cât cu pielea tăbăcită de gulaguri, şi gândurile de cuminţenie şi sfinţenie ce ne vin, poate, de la oasele fraţilor,

taţilor, bunicilor, îngropate în îndepărtatele stepe şi tundre ale nenorocirii noastre, acestea trebuie să ne fie călăuze în convieţuirea cu vecinii, în buna învoire cu toţi oamenii.

E greu, dar e urgent.

Politicii trebuie să i se redea demnitatea şi politicienilor statura. Asta însă nu e posibil atâta timp cât între conducători şi conduşi stăruie o prăpastie, o străinătate.

Nu cunosc decât o singură metodă de propagandă cinstită: exemplul. Mântuitorul lumii n-a pregetat să spele picioarele ucenicilor săi pentru că trebuia să le fie pildă. Şi dacă Dumnezeu s-a coborât şi l-a slujit pe om ca să-l înveţe măreţia slujirii, atunci nu suntem noi obligaţi să facem asta, unii altora?

Legea creştină a iubirii aproapelui trebuie extinsă la neamuri. De la cea sclavagistă până la cea socialistă au existat, de-a lungul istoriei, un număr de forme de conducere politică a societăţii ce s-au intitulat "democraţie". Dificultatea în precizarea conţinutului noţiunii se va menţine, pentru că ţine de buna-credinţă. Ne aflăm şi azi în preajma unui nou sens, amplificat, în profunzime. Noul înţeles al democraţiei este străin de agenţi electorali şi de politicianism. Presupune slujirea celorlalţi, dăruire, sacrificiu. E o nouă formă, o nouă practică, ce nu vrea să amăgească mulţimea pentru ca să-i dea puterea, ci vrea s-o ridice, pe ea, de la vulg la elită. Vechile criterii de ierarhizare a societăţii, bazată pe materie, se estompează; puterea de jertfă devine criteriu. "Dacă vrea cineva să fie cel dintâi trebuie să fie cel de pe urmă dintre toţi şi slujitorul tuturor" (Marcu 9,35). E vorba de o nouă democraţie, DEMOCRAŢIA care pretinde: muncă, stăruinţă, simplitate, credinţă. Pornind de jos, de la modestie şi asceză, tinde foarte sus, se osteneşte pentru ca neamul românesc să aibă un loc, de-a dreapta, la picioarele tronului lui Dumnezeu, la marea judecată a mielului.

III

Pe măsură ce aprofundezi un domeniu, normal e ca să fii în stare să-i explici mai bine funcționarea, să-i cunoști reacțiile, să-i prevezi evoluția viitoare. Așa pare să se întâmple în mai toate domeniile supuse studiului, cu excepția unuia: politica. În acest unic sector, cu cât te apleci mai mult asupra materialului, cu cât insiști în cunoașterea detaliilor, cu cât cauți să pui ordine în ideile adunate, pe aceeași măsură îți sporesc îndoielile că poți ajunge la teren solid, că ai să știi ceva cu precizie. Efortul de clarificare îți micșorează certitudinile. Dacă ceri părerea celor ce se declară "specialiști", nedumeririle îți sporesc. De ce sunt atâtea lucruri nesigure în acest domeniu, când toate partidele politice își publică programele, oamenii politici își fac cunoscute concepțiile, platformele, promit să remedieze relele, să îmbunătățească performanțele aparatului de guvernare, "să facă totul"? Rezultatele guvernărilor, oricât s-ar machia și contraface, după un timp, ies la iveală, devin cunoscute.

Lupta partidelor e aprigă până parvin la putere. După aceea reușita este asigurată. Întâi prin lungi tăceri tehnice, puse pe seama necesităților de tranziție, apoi corupția devenind prea vizibilă, se cer și se obțin răgazuri cu ajutorul "comisiilor parlamentare de anchetă" care, la noi cel puțin, s-au dovedit de-o eficacitate desăvârșită: n-au lămurit niciodată nimic. Intervine, în continuare, aparatul de dezinformare, însărcinat să producă și să plaseze cât mai multe, oricât de sfruntate minciuni astfel încât nimeni să nu mai creadă, să nu mai priceapă nimic. Cu largă îngăduință din sferele de sus, versatilitatea, purtarea incorectă, neseriozitatea, parvin să fie considerate părți constitutive ale politicii. Așa s-a ajuns la neechivoca vorbă populară: "Politica-i curvă!".

De ce se alfă ea, politica, în conștiința unui număr atât de mare de oameni, plasată atât de aproape de necinste?

Este obiectul ei de activitate unul nedemn, de e comparat cu vidanjarea sau prostituția? Evident că nu, dar suportă consecințele unor practici mult diferite de cele declarate, dovedindu-se astfel, pe puțin, neonestă. S-a încetățenit ideea că în activitatea politică vorba spusă cinstit nu e decât o naivitate. Nimic nu i se pare mai natural politicianului decât una să creadă și alta să afirme. Deci, dacă acceptăm că duplicitatea face parte din specificul acestei activități nu e normal să ne punem serioase întrebări în legătură cu cei care activează în acest domeniu? Poate cineva, care vrea să-și păstreze o inimă neîntinată și un cuget curat, să practice o astfel de meserie? Mulți au căutat și găsit diferite justificări. Dintre ei, cel mai celebru, cel mai des citat, e florentinul Nicolo Machiavelli, cel care afirmă: "Când e vorba de apărarea patriei nu trebuie să ții seama de ce e just sau nejust, de milos sau de crud, de..."etc., etc. Dar cine e cel capabil să deosebească primejdia reală de cea invocată, cine, om fiind, poate hotărî, pentru ceilalți, care e patria când, pentru tot mai mulți, "ubi bene, ibi patria?"

Starea de ansamblu a lumii de astăzi nu îndreptățește la optimism căci rea, pe mari suprafețe ale globului e, pe alocuri, de-a dreptul înspăimântătoare.

Sunt toate acestea lucruri noi? Deloc. Poate cineva să scuze politica și să-i exonereze de răspundere pe politicieni? Bineînțeles: clasa, echipa, mafia conducătoare, ajutată de aparatul de propagandă, mașina de omagii, cooperativa alaiul, plus ochitorii izolați de nemeritate. Așa s-a ajuns la contestarea politicii însăși.

Împotriva acestor stări de fapt, împotriva practicilor politicianiste, presimțind nenorocirile ce nu au întârziat să vină, s-a ridicat, imediat după primul război mondial, tineretul României. Și cum acea tânără generație nu avea nici averi, nici titluri nobiliare ca să le sacrifice pe altarul patriei, și-a sacrificat singurul lucru ce-l avea: viața. Așa s-a întâmplat că tinerii aceia au sfârșit în fața plutoanelor de execuție, în beciurile diferitelor poliții politice, cu un glonț în ceafă, arși

de vii în crematoriu sau dispărând în imensitatea împărăției gulagurilor.

Tineretul României s-a sacrificat dar răul, astăzi, se dovedește mai prezent ca oricând. A fost jertfa lor în zadar? Nu. Cine sacrifică e răsplătit înzecit, înmiit. Planurile lui Dumnezeu sunt, pentru om, taine. Suferim că nu înțelegem, e o încercare pentru credință, dar iată, ici, colo, semne încep să se arate. Cine ar fi bănuit, numai cu zece ani în urmă, prăbușirea ca un castel de cărți de joc, a "sistemului mondial socialist"? Cine, după umilirea lumii arabe, zdrobită în războiul de șase zile, și-ar mai fi închipuit resurecția de azi a islamului? Cine și-ar fi imaginat că va trăi să vadă panica nevăzuților înțelepți ai Sionului, văzându-se părăsiți de fiii lui Israel, pentru ca să cadă la picioarele lui Cristos?

Puțini din cei ce participă la o bătălie își pot face o idee despre încrâncenarea, întinderea și adâncimea luptei cu atât mai puțin pot înțelege viziunea de viitor a comandantului suprem. Naționalistul Corneliu Codreanu, și comandanții Bunei-Vestiri, ridicându-se pentru salvarea neamului românesc, n-au îndrăznit, nici să gândească măcar, că sunt, de fapt, primul detașament al Internaționalei lui Isus Cristos, că rolul lor de a ridica un neam era, de fapt, începutul trezirii la Adevăr a tuturor neamurilor.

Primii adversari care le-au stat în cale au fost politicienii. Atunci, ca și astăzi, cei ce au acces la dulciurile, la sarsanaua puterii, indiferent unde se plasează politic, la stânga, la dreapta, sau la centru, au, fără nuanțe, aceleași "realizări": Aceleași afaceri oneroase, făcute pe seama statului, aceleași furturi nerușinate, din averea colectivă, același trafic de influență, aceeași purtare de parvenit: insolentă, ineptă, răutăcioasă, venală. E motivul pentru care oamenii de rând se dezinteresează de politică. Nu s-a schimbat nimic încă de pe vremea lui Caragiale. Brânzoveneștii, farfurizii, tipăteștii, cu pristandalele lor, sunt în posturi. Atât doar că românului i-a pierit cheful de râs.

*

Una din marile preocupări a comunismului, încă de când s-a instalat la conducerea statelor, devenită cu timpul obsesie, a fost frica de a pierde puterea. Din acest "nobil sentiment", și din banii obținuți din munca milioanelor de sclavi au rezultat resursele cu care a pus la punct cea mai mare poliție politică a tuturor timpurilor, cea mai vastă rețea de informatori. E motivul pentru care cei ce au în păstrare dosarele fostelor securități le țin cu atâta strășnicie sub cheie, nu ca să ascundă numele turnătorilor dedus din logica sistemului, cât numărul enorm al foștilor "colaboratori", cifră care ar pune pe gânduri, ar speria, ar îngrozi lumea.

S-a făcut oarecare caz de apartenența la KGB a dlui Iliescu. Discuție evident inutilă. Cine, având și o vagă idee de practicile serviciilor speciale rusești poate avea dubii? Ar fi o naivitate să se creadă că respectivele servicii, cunoscute prin abilitatea și perseverența lor, care și-au infiltrat agenții până în cele mai înalte sfere de putere ale adversarului, cele care au reușit să impună șefi de guverne în state mult mai mari și importante, ar fi lăsat prin preajmă pe cineva care să nu-și fi dovedit "atașamentul" cu vechi și solide state de serviciu?

Poate n-ar fi rău să reamintim cele petrecute în Marea Britanie în 1976 când Harold Wilson, de două ori prim-ministru, a fost nevoit să-și dea demisia din toate funcțiile de partid și de stat, dovedit fiind a fi fost în solda serviciilor secrete sovietice. Încă de tânăr, ajutat de acestea, de-a lungul anilor, a urcat treptele în ierarhia partidului său, laburist, ajungând al doilea, după lider. Cum se apropiau alegerile și laburiștii aveau cele mai mari șanse să le câștige, șeful, Hugh Gaitskell a fost invitat la Moscova pentru "tratative"; și l-au tratat. Imediat după întoarcere a fost lovit de o boală rarisimă, dar fulgerătoare (Lupus diseminat) care i-a fost fatală. Și astfel Harold Wilson, omul KGB-ului devine liderul partidului

laburist şi, câştigând alegerile, de două ori prim-ministru al Angliei. Tot cam pe atunci, şi tot după o vizită la Moscova, Gh. Gheorghiu-Dej s-a îmbolnăvit subit făcând şi el o boală, alta, dar la fel de galopantă şi cu un sfârşit la fel de definitiv ca cel al lui Gaitskell.

Iată deci că politica nu e numai minciună, escrocherie şi viclenie. Când există "raţiuni superioare", când "o cer interesele partidului", nici trădarea, nici crima nu rămân nefolosite. Bineînţeles că totul trebuie să se facă discret, cu maniere, ca între gentelmani, şi de un aparat competent, ultrasofisticat dotat, ca să nu existe rateuri, să nu rămână nici o urmă. Cumpărarea unui individ venal, promovarea interesată a unui ambiţios, îndepărtarea, fără putinţă de întoarcere a unui incomod au devenit practici curente ale serviciilor speciale.

Iată ce mărturiseşte Contele de Marenches, fost şef al serviciilor de contraspionaj franceze în perioada 1970-1981: "Din păcate câţiva francezi iluştri prin trecutul lor, exemplari luptători în Rezistenţă au fost în realitate agenţi ai Gestapoului sau ai serviciilor secrete italiene". (Consilier de taină al Puterii, Humanitas, 1992, Pag.75) Ori, dacă unii dintre oamenii ajunşi mai târziu celebri au fost în tinereţea lor agenţii unor puteri străine şi duşmane, ce putem să-i cerem actualului preşedinte al României, fiul unui comunist fugit în URSS? S-a simţit el vreodată dator faţă de o patrie? Şi dacă da, de care anume?

Vorbe mari, discursuri patetice, angajamente emoţionant de promiţătoare. În practică însă, şi în politica internă şi în diplomaţia internaţională lipsa oricărei morale e notorie. Cel mai puternic, cel mai şiret, cel mai feroce, cel mai fără scrupule, câştigă. Minciuna, viclenia şi crima, toate trei cu înalte studii academice, în ţinută de gală, evoluează, se bucură de consideraţie în saloane, la întâlnirile internaţionale. E mult de când s-a încetăţenit ideea că în politică, la fel ca în diplomaţie, orice metodă e bună dacă duce la atingerea scopului, la "realizarea planului". În acest scop,

intelectualii furnizează "argumente", mai mult sub forma zâmbetelor ironice, de câte ori se pronunţă expresii "învechite" ca: dreptate, corectitudine, "cinste sufletească"... Blazarea, cândva doar o poză, a devenit o boală, cu un spectru foarte larg de răspândire de la liceeni la preşedintele ţării. (Dacă cineva face o legătură cu mintea copiilor, n-am nici un amestec.)

Intelectualii, când nu dau de la ei, sunt întotdeauna toleranţi. Ori, dacă "inteligheţia" adoptă această atitudine, ce să facă ceilalţi? Cum să rezişti tentaţiei de-a deveni, fără nici un efort, deştept şi bun? Marea majoritate se resemnează uşor pentru că, dealtfel, nu urmează decât linia propriei sale comodităţi. Cei ce se revoltă sunt puţini şi o fac fie pentru că nu mai pot să suporte, văzând cum de la mediul ambiant până la nivelul de trai, totul se surpă, fie că, dotaţi fiind cu o ireductibilă credinţă, îşi închipuie că mai pot face ceva ca să oprească dezastrul. Aceasta din urmă e cea mai condamnată, cea mai hulită categorie. Indiferent ce ar face sau ar spune aceşti oameni, li se atribuie toate păcatele capitale ale lumii, sunt însemnaţi de fierul roşu al atotputernicei propagande, cu stigmatul de neiertat şi de neşters de "extremist". Omul de rând, al zilelor noastre, când nu e stupid, e năuc. Ce să aleagă între nesimţire şi disperare?

IV

Piatra de încercare a oricărui politician a devenit, astăzi, economia. Cum să hrăneşti o mare mulţime cu cinci pâini şi doi peşti este problema problemelor. Toate ştiinţele şi surogatele lor nu sunt în stare să şteargă din dicţionare cuvântul: FOAME. Comunismul a promis-o. Aşa şi-a justificat preluarea puterii''. Trecerea de la capitalism la socialism s-a făcut prin violenţă. Cu forţa tancurilor s-a preluat puterea, silnic au fost deposedate de bunurile lor clasele avute, abuziv scoase din averi şi drepturi, câteodată seculare, prin tot felul

de ilegalităţi s-a creat şi consolidat noua clasă. Morala burgheză a fost înlocuită cu "morala proletară". În noua scară de valori am văzut instalată apartenenţa la Partid în locul competenţei, mediocritatea slugarnică în locul talentului, delaţiunea în locul probităţii. Noua lume şi-a intrat în drepturi şi în huzur.

Timpul însă, trădătorul tuturor trădătorilor a erodat încet, dar inexorabil, puterea şi s-a ajuns la situaţia din decembrie 1989. Copiii s-au aruncat în ploaia de gloanţe şi dintr-o dată toată lumea s-a văzut golită în faţa adevărului. Lozincile, textele inestimabile, patruzeci de ani de învăţământ politic, n-au mai valorat nici cât echivalentul lor în hârtie igienică folosită. Decalajul dintre nivelul de viaţă, de civilizaţie, de demnitate şi de libertate, dar mai ales de asigurare socială, între ce se numise până atunci "capitalism" şi "socialism" s-a arătat aşa cum era: enorm. Şi pentru din ce în ce mai multă lume a devenit limpede că întârzierea în vechea "orânduire" e generatoare de pagube, unele ireparabile. Schimbarea sistemului economic ultracentralizat, planic şi cleptocratic, cu altul care să funcţioneze în avantajul întregii societăţi a devenit un imperativ, dar până la găsirea metodelor, resurselor şi oamenilor care s-o facă, oricât de imperios s-ar impune, rămâne un deziderat. Imediat după decembrie 1989 o seamă de economişti improvizaţi, în frunte cu primul ministru, s-au repezit la economie hotărâţi s-o facă "de piaţă". Educaţia lor "comunist-ştiinţifică" nu le-a permis să observe că legile economiei adevărate nu pot fi nici promulgate, nici abrogate ca în socialism, că dacă "legi ale dezvoltării planice proporţionale...", poţi da şi schimba oricâte, în funcţie de timp şi meridian, la legea cererii şi-a ofertei nu poţi adăuga o iotă. Eşecul, un "chix", în exprimare prezidenţială, este o realitate. Uşurinţa, până la inconştienţă şi inabilitatea semănând leit cu damblageala, au dus din rău în mai rău. Eroarea electoratului român de a lăsa, în momente atât de grave, în funcţii ce pretindeau supercompetenţă şi devotament neclintit pentru ţară, pe nişte oameni ce s-au

dovedit de mult a nu avea nici una nici alta, o plătim astăzi scump şi o vom plăti, probabil, încă multă vreme."

Acestea le scriam într-un articol apărut în Puncte Cardinale (nr. 4, aprilie 1991). Că previziunile au fost depăşite, în rău, e un lucru ce nu mai trebuie arătat, se află la vedere, pentru oricine. Acelaşi lucru putem să-l spunem şi relativ la privatizare, operaţiune ce ar fi trebuit să transforme "economia socialistă" într-una demnă de acest nume, adică nu doar să producă şi să consume ci să şi satisfacă, care s-a blocat din cauză că preocupările preponderent cleptocratice, ale găştilor guvernamentale, au trecut cu mult înaintea celor de interes general, astfel încât din operaţiunea cunoscută sub numele de "cuponiadă" va rămâne doar literatura, ceva de genul "Soldatului fanfaron", a lui Plaut sau a Ţiganiadei lui Budai-Deleanu.

Ce era trist a devenit grav.

Iată ce se scrie în Adevărul nr. 1779, din 30 ianuarie 1996, sub semnătura lui Liviu Avram: "În ultima decadă a lunii ianuarie, doi copii din judeţul Bacău au murit din cauza subnutriţiei. Lidia-Daniela Carabeţ a fost internată în spitalul din Moineşti în dimineaţa zilei de 19 ianuarie, în jurul orei 9.00 şi a murit trei ore mai târziu. In vârstă de un an şi şapte luni, Lidia cântărea doar 3,7 kg., în condiţiile în care se născuse cu o greutate de 3,3 kg. Ea era al unsprezecelea copil al unei familii de şomeri.

Al doilea caz s-a petrecut în comuna Poduri. Elena Enea, de doi ani şi opt luni, a murit de foame la domiciliu, în ziua de 25 ianuarie. Ea cântărea 4,2 kg., când la vârsta ei greutatea normală este 13-14 kg. Elena era al şaptelea copil al unei familii de asemenea extrem de sărace".

Mai sunt necesare comentarii? Suntem nevoiţi să recunoaştem că Irod, ucigaşul de prunci, era mai uman, îi tăia cu sabia, nu-i lăsa să moară de foame. Un specific al epocii, ierarhizarea în crimă?

Capitolul 6.

I

Canal. La şantierul Taşaul săpam şi încărcam pământ în vagoane. Toată ziua, toată săptămâna, de luni până luni. Duminica? Cine îndrăznea s-o ceară noului comandant? Acesta era Lazăr, un evreu; legionarii, dar şi ceilalţi "bandiţi", trebuia să o simtă. Teroare, e puţin spus. Istovire fizică, de asemeni. Era toamna şi iarna lui 1951. Ieşeam pe poartă la ora cinci, pe întuneric, şi reveneam în colonie pe la ora opt seara, tot pe întuneric. S-a făcut reorganizarea pe categorii de pedepse. Am fost mutat la brigada A2, condamnări mari. În primire m-a luat "pontatorul", Bordeianu, student reeducat la Piteşti, ulterior condamnat în procesul Ţurcanu, şi m-a dat în grija şefului de dormitor, un oarecare Davidescu, fost ceferist, fost membru de partid, rămas credincios, şi-n închisoare, ''liniei partidului''. Ca să nu pot face nici o mişcare, din dosar reieşea că sunt un element foarte periculos, mi-a dat un loc pe priciul de jos, chiar în cap, lângă şef. Davidescu dormea într-un pat singur, patul fiind instalat la capătul priciului. Ne despărţea doar scândura din margine. De cealaltă parte îl aveam, împărţind cu el aceeaşi saltea, pe comandorul Micu, un om tăcut cu care mă înţelegeam bine, prin semne. Vorbitul, oricare, în acea vreme era cu mare risc.

Iarnă cu crivăţ de stepă; foame, teroare, istovire, tensiune nervoasă. Până şi turnătorii ajungeau la limita de rezistenţă. De la un timp am observat că Davidescu, şeful

meu direct, (mă luase la el în grupă), începe să piardă din zel. Zilnic trebuia să vorbească, să le spună civililor, tot ceferiști, unde și cum să bage vagoanele la încărcat. Aceștia îi șopteau, probabil, și alte lucruri, poate mesaje de acasă. La un moment dat "șeful" a lăsat-o mai moale cu teoriile comuniste, cu discursurile ce ni le ținea în timpul lucrului (el vorbea și noi încărcam). Ce a început să-l roadă nu știu. Oricum, marșul triumfal al socialismului slăbise cadența, iar prăbușirea "iminentă" a capitalismului se lăsa așteptată.

Seara, ajunși în colonie, ne spălam sumar, sorbeam "mâncarea" de morcov, varză și păstârnac, abia așteptând să ne trântim "ca vitele", să ne odihnim. Dar odihna noastră nu era nici măcar ca a dobitoacelor pentru că ele dorm sau rumegă fără grijă. La noi însă, deși nu se discuta, nici măcar nu se șoptea, din priviri, prin semne, se transmitea. Noaptea, unii erau chemați, sculați din somn și duși. Dar nu la administrație, cum li se spunea, ci la brigăzile de studenți, unde erau bătuți, "reeducați". Somnul nostru era în permanență vegheat - de primejdii.

Într-o noapte m-am trezit. Eram perfect lucid. Așa mi se părea. Stăteam în mijlocul dormitorului, în picioare, și-i priveam pe cei ce dormeau. Îi vedeam pe toți bine, până și pe cei de pe priciul de sus. Erau cufundați în somn, fiecare pe locul lui, unul lângă altul. M-am uitat atent la cei de jos. Întâi era șeful, apoi eu, comandorul ținea o mână sub cap, dormea ca un copil, eu stăteam pe-o coastă, învelit strâns în pătură, ca o mumie. Davidescu dormea chircit, cu geunchii la gură. În timp ce îl priveam mă cuprindea frica. Știam, nu știu cum, dar știam că șeful are un coșmar. Îl vedeam cum tremură sub mițoasa cu care era învelit, vedeam că se zbate în ghearele unei spaime de moarte și la rândul meu începeam să fiu îngrozit de cele ce vor urma. Încercam să mă mișc din loc, dar nu reușeam. Îmi vedeam corpul inert, neajutorat, la discreția omului înnebunit de groază. Eram singurul om de lângă el. Ce va face în disperare? Mă va lovi? Mă va strânge de gât? Și în momentul acela de încordare am văzut cum își scoate

un braț de sub pătură, cum întinde mâna către mine, cu degetele răsfirate, îndoite, gata să mă apuce. În clipa aceea ca ars, ca electrocutat, am sărit drept în picioare, cu pumnii strânși, să mă apăr. Davidescu însă stătea pe marginea patului său, cu picioarele goale pe podea, cu mâinile apăsându-și pieptul, cu gura căscată, n-avea aer, nu putea să-și recapete respirația. Am stat, l-am urmărit să văd ce face, poate e nevoie să-l ajut. În cele din urmă, cu greu, și-a luat galeții în picioare, s-a sculat și s-a dus la spălător. Am auzit robinetul. M-am culcat la loc și am adormit imediat, că nu l-am mai auzit când s-a reîntors în dormitor.

La cele petrecute în timpul nopții m-am gândit abia a doua zi, în timp ce încărcam pământul și trăgeam cu coada ochiului la șef. Era palid și foarte tăcut. Referitor la cele întâmplate n-a scos un cuvânt. Mai târziu am reflectat la acel vis. Era limpede că nu Davidescu mă trezise. Atunci de unde am știut că are un coșmar? Cum am putut să stau la oarecare distanță și să privesc, ca un străin, corpurile întinse, adormite, printre care și pe al meu? Prin dedublare?

S-au scurs câteva zile în care, contar purtării de până atunci, șeful mai mult tăcea. Așteptam să abordeze într-un fel subiectul, că-l vedeam frământându-se, în ciuda tăcerii. Într-o zi mi s-a adresat: "Ți-am făcut raport. Ești pedepsit cu trei ore de carceră". Aștepta să reacționez, să cer explicații, să protestez. Dar poziția ce-o luase proțăpindu-se în fața mea mi s-a părut așa de caraghioasă, de ridicolă încât, să nu mă dau de gol, am plecat capul, am tăcut. Șeful a interpretat-o ca pe o recunoaștere a superiorității, a puterii lui și satisfăcut mi-a întors spatele, plin de sine. Până la următorul coșmar.

Era o perioadă când, în colonie, pedeapse cu carcera se dădeau multe. Cele trei, patru cutii de scânduri negeluite, construite în acest scop, erau insuficiente. Un brigadier avea sarcina să țină evidența executării pedepselor. Aproape că uitasem de amenințarea șefului când, după mai bine de o săptămână, într-o noapte, pe la ora unsprezece și jumătate, plantonul m-a sculat din somn să mă duc la carceră, în

schimbul de la doisprezece la trei dimineața. Erau și alții. Ne-am dus. Carcerile erau în partea de jos a coloniei, lângă bucătării. Era pe la sfârșitul lui octombrie, sosiseră câteva vagoane cu morcovi și o echipă lucra toată noaptea spălâand și curățind morcovii, punându-i la murat în niște butoaie mari, aflate în preajma carcerelor.

Până să mă bage la cutie și să mă închidă pe dinafară, dintr-un butoi mare, aflat alături, am luat o mână bună de tocătură de morcovi pe care i-am ronțăit apoi în liniște. Vecinătatea butoiului mă tenta. Scândurile carcerei nu erau prea groase și aveau spații între ele. Am împins-o pe una, am tras-o pe alta, le-am fixat așa cu niște pietricele, mi-am desprins dintr-o crăpătură o așchie și cu ea, una câte una, am început să trec la mine feliile de morcov și să le savurez pe îndelete. Mi-am umplut și buzunarele, să-i duc și comandorului Micu. Când m-a întrebat cum a fost nu i-am spus decât: ''Am făcut o burtă de vitamine''. Și i-am făcut dovada.

*

Suferințele îndurate, oricât de mari, de nedrepte, de chinuitoare, cu timpul plătesc. Ele revin în amintire micșorate de mereu accentuata scădere a memoriei și de intenționata trecere sub tăcere a durerilor ce nu se cuvine a mai fi răscolite. E firesc deci ca și eu, în povestirile mele despre deținuți și închisori, să las în umbră părțile cele mai dure, să trec peste descrierea amănunțită a violențelor suporate, cu deosebire a celor verbale (greu de reprodus, într-o exprimare cu respect de sine) într-o aparentă conviețuire pașnică, împăcată, cu propria-mi aducere aminte. Îmi spun mereu că, dacă i-am iertat pe cei ce ne-au schingiuit, ar trebui s-o facem până la capăt, să nu le mai pomenim nici numele, nici "faptele". Povestindu-le, repetându-le, nu facem decât să sporim cu ele urâciunea, și așa ajunsă aproape de nesuportat. Exhibarea diferitelor feluri de suferințe, facerea lor publică

cu zgomot și reclamă televizată, în muzee speciale, tematice, mie unuia, care am trecut pe acolo, îmi provoacă o stare de dezgust, un sentiment de rușine. Obținerea unor câștiguri materiale prin comercializarea suferințelor îndurate de ființe umane, decedate sau numai schilodite, mi se pare a fi ceva cu deosebire degradant; un record de josnicie. E batjocorirea celor ce prin moarte sau mutilare, au fost aduși în starea de a nu se mai putea apăra singuri. În ultimul timp, la noi, dar și pe alte meleaguri, se publică memorii din lagăre și închisori; fiecare cu subiectivitatea și cantitatea de bună credință ce-i e proprie. Un frison mă prinde la gândul că sunt mulți cei ce se delectează citindu-le. Călăilor de profesie, vechi și noi, astfel de texte le oferă momente de "înălțare sufletească", amintiri dragi din vremurile când, atotputernici fiind, puteau să-i facă pe mulți să simtă "cine sunt ei". Parcurgând paginile ce descriu cum mulțimi, milioane de oameni, au fost nedreptățiți, torturați, animalizați, uciși, mulți se simt bine, excitați de senzațiile tari, bucuroși că au scăpat, tura asta. Întrebarea dacă n-ar trebui să renunțăm să povestim ororile din închisori pare justificată dar, suferințele îndelung îndurate au pătruns atât de adânc încât sunt parte din carnea noastră. E imposibil să le ignorăm, să le dăm uitării. Și s-ar putea să persiste, indiferent de noi, să fie imprimate nu numai în memorie ci și într-o altă substanță, exterioară nouă, în însăși sensibilitatea lumii.

Să nu vi se pară curios deci, dacă veți constata că în scrisul meu mă las furat, că fără să o doresc, în el se strecoară o undă de duioșie pentru acele abominabile vremuri și locuri: temnițele comuniste. Mă tem că dacă nu m-aș controla, ar putea, în anume pasaje, să-mi scape, să apară expresii de felul: "aș vrea să mai fiu la Jilava", "mă visez câteodată în groapa de la Tașaul", sau chiar: "mi-e dor de Aiud". Nu cred că am nostalgia închisorilor prin care am trecut; dar dacă veți sesiza că ceva de genul acesta se strecoară, totuși, în cele ce scriu, vă rog să aveți înțelegere: închisorile sunt tinerețea mea, "universitățile mele"; fac parte din mine și, în anume

clipe, ignorându-mă, vorbesc în numele meu. Temnițele, da, temnițele!

II

Cine străbate țara pe jos, ascultând ce-și spun oamenii între ei, când se întâlnesc sau așteaptă pe la cozi, cel ce calcă drumurile fără grabă ca sa poată privi bine în jur, cel ce nu cedează emoției, adică nu se revoltă nici văzând abuzurile întâlnite la tot pasul, nici nu se-ndepărtează scârbit de la corupția pe care o constată pretutindeni, acela, ajungând să cunoască bine realitatea, nu se poate să nu se întrebe la un moment dat, cum se face că o țară așa bogată ca a noastră a putut fi adusă într-o astfel de stare de sărăcie, de murdărie, de decădere? Ce fel de oameni au fost cei care au condus-o, ce fel de inimi au putut avea ca s-o năpăstuiască în halul ăsta? Situația e de-o gravitate ce nu mai trebuie scoasă-n evidență. Se vede singură și de la distanță. Pare de-a dreptul paradoxal ca în vreme de pace și "libertate", un popor având mari resurse materiale și umane să fie adus de foame până-n pragul degradării biologice. Și starea materială proastă e doar partea aflată la vedere. Putreziciunea mare e pe dinăuntru. După ani de îndoctrinare imbecilă, prin repetarea obligatorie, până la absurd, a inepțiilor oficiale, după descurajarea oricărei atitudini demne și încurajarea în schimb a servilismului și delațiunii, după o atât de lungă domnie a arbitrarului, constatarea degradării întregului eșafodaj moral ce trebuie să susțină o societate, pare firească, dar asta nu micșorează, dimpotrivă, mărește îngrijorarea pentru ce ne poate aduce viitorul. Cei ce speră într-o redresare numai prin puteri proprii sunt nerealiști. Fiecare țară își are problemele ei. Cine crede în ajutor dezinteresat, gândindu-se că există și filantropie la nivelul de stat, se dovedește, politicos vorbind, un naiv.

Cei ce n-au trecut grăbiți pe lângă situații și oameni, știu că răul e mare și adânc. Și nu e numai la noi, unde e doar

mai acut datorită lipsurilor materiale flagrante. Golul spiritual ne înconjoară, se întinde cât vedem cu ochii și ne temem să ne gândim la adâncimea lui. Penuria de mijloace de existență e luată în considerare datorită faptului că e presantă dar nu e, nici pe departe, singura. Lipsa de suflet e infinit mai mare. Marele dezastru spiritual, trecut cu vederea, cultivat chiar, e "marea realizarea" a secolului.

Cu dezarmantă sinceritate, din prima frază a cărții sale "Cunoașterea inutilă", Jean-Francois Revel ne anunță: "Cea dintâi dintre forțele care conduc lumea este minciuna". Am toate motivele să subscriu la părerea autorului, dar nu pot fi atât de liniștit ca el (eu am trecut prin ce-am trecut). Dacă minciuna într-adevăr conduce, dacă este instalată la cârma lumii, înseamnă c-a alungat adevărul, înseamnă că trăim în epoca opusului său, adică a lui Anticrist. Și dacă e așa, lipsa de reacție, a noastră și a celorlalți, cum s-ar putea numi: nevolnicie, complicitate sau nemernicie? Se potrivește orice. Conducătorii statelor (să ne referim numai la cei ce ne conduc, nu și la cei ce le comandă celor ce ne conduc) au asistat netulburați, gravi și aferați, la campionatul mondial al violului și nebuniei criminale ce s-a desfășurat foarte aproape de granițele noastre, în Jugoslavia. A fost un spectacol care depășește toate limitele, unul ce-i degradează moral nu numai pe participanți ci, în egală măsură, pe cei ce trăiesc, oriunde, pe toți cei ce sunt conștienți că aparțin speciei ce poartă toată responsabilitatea. "Homo sapiens", ce sarcasm!

În astfel de situații întrebările, singure, par să amenințe. Care să fie cauza stării dezastruoase? Unde trebuie căutată rădăcina răului? De ce se trec astea sub tăcere într-o lume suprasolicitată de zgomot? Pentru noi, cei trecuți prin închisori, chestiunea e retorică. Răspunsul îl știm de mult. L-am căpătat în timp, după amare reflecții, experiențe, mărturisiri, frământări, iluminări și-nnegurări succesive. Am trăit ani în care nici o clipă n-a avut caracter ludic, n-a fost irosită în superficialitate. Vreme lungă am ascultat poveștile spuse de mii și mii de oameni, viețile lor, trăite sau imaginate,

întâmplări istorisite de participanți, în diferitele lor variante, apoi păreri, gânduri, citate din cărți, vorbe înțelepte; am ascultat șoptite, cu ultima suflare, mărturisirile celor ce se epuizau și treceau dincolo. Viață în pragul transcendenței. Cu timpul toate ni s-au decantat, s-au așternut în straturi: fapte incontestabile, semiadevăruri, autoamăgiri, minciuni sfruntate, iluzii, dar și, limpezi sau încifrate viziuni. Concluziile s-au concentrat lămurind cauza răului: **închinarea la materie**. Ahtiată după senzații din ce în ce mai tari, lumea a încetat să mai simtă, căci roabă a acumulării de "bunuri și servicii", lipsită de răgazul și obișnuința reculegerii, se amăgește c-o libertate ce n-a avut-o niciodată. Lumea în care trăim a pierdut legătura cu cerul, s-a rupt de rădăcinile ce-o legau de tradiție, ca să pluteacsă într-o vagă amețeală a inconștienței. Încotro? Spre ce? Sunt unii care știu, sunt conștienți. De aceea "păcatul lor rămâne".

Prea ușor s-au lăsat oamenii înșelați, furați de comoditatea ce i-a lipsit, rând pe rând, de virtuți, prea au interpretat darurile lăsate de Dumnezeu drept invitație la delăsare. Ca pe niște lucruri fără importanță au dat de-o parte, odată cu trecutul, strădaniile spirituale, marile revelații, câștigurile de sfințenie, cu râvnă și în singurătate adunate. Zgârie norii, autostrăzile, marile baraje, construcțiile metalice impozante, le cunosc toți, de copii, căci le-am văzut în poze, la televizor, milioane de oameni le știu. Dar sunt sute de milioane de oameni, poate miliarde, care nu știu nimic despre giganticele monumente ale spiritului uman: "Vedele", Epopeile homerice, Biblia, Coranul, Filocalia... Care să fie cauza trecerii lor discrete sub tăcere? Aceeași! Atotputernicia materiei brute. Dar cum au lăsat cei ce au avut, de-a lungul timpului, responsabilitatea guvernării, a asigurării viitorului, a creșterii în sporită omenie a tinerelor generații, ca minciuna să devină stăpânitoare? Pe cine au slujit când au învățat tineretul să trăiască doar clipa, la nivel epidermic, căci asta ar fi totul, viața la atât se reduce. Astfel oamenii l-au uitat pe Dumnezeu în goana lor ahtiată după lucruri care să-i sature,

să-i încânte, să le provoace senzații. De aici insațietatea, fuga după acumularea de frigidere cât mai pline, de automobile cât mai moderne, de televizoare cât mai color-parabolice, de case, de curți, de grădini, de piscine. Acest cult al obiectelor dorite, adorate până la obținerea lor, înlocuirea cu altele, mereu altele, mai bune, mai performante, mai luxoase, mai altele, este religia societății de consum: **o idolatrie**. Puținii cărora le-a mai rămas un gram de înțelepciune își amintesc, îngrijorați, de potop, de Sadoma. Mai e oare mult până Dumnezeu să se mânie?

Nouă, foștilor deținuți politici, cunoscătorii lucrurilor și păstrătorii tainelor, nu ne e îngăduit să rămânem pasivi. Trecerea noastră prin împărăția chinurilor nu ne scutește ci dimpotrivă, ne obligă. Iată ce spune poetul și profetul libanez Kahlil Gibran:

''Cel ucis nu rămâne nevinovat față de propria-i moarte,
La fel cel prădat nu-i nevinovat că a fost jefuit,
Și cel drept nu-i neștiutor de fărădelegile celui rău,
Iar cel ce are mâinile curate nu rămâne nepătat de fapta trădătorului.''

(*PROFETUL*, Ed. Orion, Buc. 1991, Pg. 33)

Deci să nu ne facem iluzii. Noi, foștii deținuț politici, oricât de chinuite, de stoarse, de veștejite ar fi trupurile și sufletele noastre, după trecerea prin încercările temnițelor, prigoanelor, nu suntem absolviți; mai mult ca alții, înaintea lui Dumnezeu, **datori suntem**.

Oare nu e și păcatul nostru că am lăsat, că am acceptat ideea, astăzi evident greșită, după evaluarea rezultatelor, că lumea poate, trebuie să fie condusă de specialiști: ''politicieni'', ''economiști'', ''ingineri'', ''revoluționari de profesie'', când, este limpede mai presus de orice, mai înainte de toate, că trebuie să fie oameni ai lui Dumnezeu.

Suntem vinovați c-am acceptat. Urmele sacrului au fost spălate cu detergent. Nu deranjează pe nimeni că adevărul e, vorba lui Shakespeare, ''vorbă de netot''. Statele au devenit laice și indivizii ''libercugetători''. Evoluția din rău

în mai rău, nu surprinde pe nimeni, nici nu îngrijorează deși îndepărtarea dezastrului nu poate fi așteptată nici de la vicleșugurile diplomaților, nici de la minciunile politicienilor și cu atât mai puțin de la "lichidările", profesionist executaate, de "serviciile de informații". Aceasta e practica curentă. Că e generatoare de tensiuni, de ură, de nedreptate strigătoare la cer, generatoare de disperare, de răzbunări prin atentate sinicigașe, nu contează. Adevărul se fabrică la agențiile de presă; de către patronii acestora.

III

Aproape că nu există act politic care, cu trecerea timpului, să nu ridice întrebări privind corectitudinea lui. Slăbiciunea (parțialitatea) judecăților omenești a fost dovedită. Deciziile luate, totdeauna după "matură chibzuință", după consultarea "experților", au condus la ce se vede, o lume urâtă, necinstită, în continuă degradare.

Era firesc să se întâmple așa: Prea multe neadevăruri evidente se află în circulație nestingherite, necontrazise. Prea multe contrafaceri grosolane poartă giruri de autenticitate, prea multe falsuri trec drept valori, prea mulți neoameni se bucură de onorabilitate. Concluzia? Lumea s-a pierdut, nu face nici un efort real de a-și reveni în sine; rătăcirea ei e departe de-a fi întâmplătoare. Are și unele nume: infatuare, "căutarea fericirii", nepăsare de altul (nesimțire), etc.

Din cei ce nu se lasă în voia valului sunt și unii ce au curiozitatea de a privi în jur: văd deci potrivelile suspecte, "coincidențele", întâmplările aranjate. Cei curajoși dintre ei, merg mai departe, se apleacă peste buza prăpastiei, unii chiar de mai multe ori. Dar, dintr-o astfel de experiență, un om nu poate ieși decât transfigurat. Privirea adevărului în față traumatizează. O consecință a traumatismelor repetate e, de cele mai multe ori, cancerul; un privilegiu, mai rar, înțelepciunea.

Sub pretextul tranziției, către o economie de piață, se schimbă, se înalță, se revopsesc fațadele; mereu ca să se ascundă ceva. Cei simpli nu-și pun probleme de imagine, viața lor poate decurge, oricât ar fi de întunecată, în plină lumină, dar cei a căror "activitate" se desfășoară în culise, în loji, în conclavuri tainice, unde se hotărăște soarta, bunăstarea, viața chiar, a altora, aceștia, "nevăzuți", n-au nevoie de transparență, din contra; activitățile lor nu prea au multe în comun cu legalul și deloc cu cinstea. Se știe, când se invocă rațiuni, comandamente superioare, conștiințele sunt decuplate.

In practică, tot mai puține lucruri importante se hotărăsc în văzul tuturor, la lumina zilei. A trecut destulă vreme de când principalele eforturi ale conducătorilor se consumă pentru ascunderea prostiilor comise în prezent și a celor făcute anterior. Sume enorme se cheltuiesc, din bugetul public, binențeles, pentru păstrarea aparențelor. Reflectoare, blițuri, surâsuri, toate conlucrează, pe față, ca să nu se vadă ce trebuie ascuns, adică aranjarea, dirijarea, manipularea treburilor publice cu implicita vânzare-cumpărare a sufletelor. Evoluând, toate statele lumii și-au organizat servicii "speciale", cu birouri de informații (interne și externe), secții pe probleme, cu laboratoare unde cercetătorii, savanți serioși, inventează "bijuterii tehnice" pentru utilizarea lor în furtul de date tehnologice, pentru influențarea opiniei publice, pentru arta informației (spionajului), pentru, în ultimă instanță, expulzarea în neființă, a incomozilor. Au, toate astea, ceva în legătură cu cinstea? Nu, dar nu deranjează pe nimeni. Acestea sunt uzanțele în conducerea statelor, în diplomație, în politică... Poate fi acesta drumul cel bun?

Cu riscul de a-i scandaliza pe politologi voi răspunde negativ. Discursul de azi nu poate fi decât cel al lui Iona, strigând, cale de o zi, împotriva cetății Ninive.

E limpede că noi, foștii deținuți politici, gândim cu totul altfel decât "colegii" noștri, politicieni. Gulagul, marele nostru învățător, cel ce ne-a dat ideile despre lume și lumi, ne-a oferit cadrul (amfiteatrul) de dezbatere și asimilare a

experienţei altora, mulţi, ba ne-a mai pus la dispoziţie şi răgazul să reflectăm, să contemplăm lumea asta din adâncul îndoielilor, prăbuşirilor, căinţelor, şi încă într-o altă lumină, văzută ca de dincolo, când trupurile ne erau frânte şi sufletele răsucite cu ciomege, izolări şi reeducări. Cine n-a trecut pe acolo n-are cum să ştie cum se câştigă, din întemniţarea trupului, libertatea de spirit. Acolo, am putut cântări, una câte una, întrebările filozofilor, am recurs la rigorile matematicii ca să surprind materia şi mişcarea, şi m-am amăgit, o vreme, căutând echivalenţe şi corelaţii pe spaţii sferice sau hiperbolice, lucrând cu variabile complexe sau aleatoare, rezolvând ecuaţii diferenţiale sau congruenţiale. Câştigul a fost minim, totuşi enorm: simţul dimensiunilor.

Nici o situaţie, nici o perioadă, mai mult ca închisoarea politică, nu l-a putut face pe om mai participant la istorie. Niciunde, nicicând n-au existat fiinţe umane mai avide de evenimentul semnificativ, mai interesate de ce-a fost, în speranţa că vor putea deduce ce va fi. Încercând s-o ghicească din puţinele elemente avute (coşcoveala zidurilor, duhoarea gardienilor) cei ce au stat şi zeci de ani cu ochii pe ea nu pot să aibă un sentiment de bunăvoinţă pentru istorie. Cu ce sentimente atunci să-i privească, azi, pe cei ce la televizor o măsluiesc, o contrafac. Acolo, în obscuritatea beciurilor au căzut văluri, s-au făcut mărturisiri, s-au dezvăluit taine. Acolo au fost întrezărite alte lumi; alte tărâmuri, alte măsuri, alte coordonate.

Acolo, în gulag, dimensiunea transcendentă a lumii a devenit vădită.

*

Dar lumile (ştiute-neştiute) nu doar există, se şi succed; După o viaţă, urmează o alta. Dacă e aşa, şi este, înseamnă că multe din raţionamentele, opţiunile uzuale, sunt eronate, sau superflue. Atunci înseamnă că tot pozitivismul, pragmatismul nostru e gratuit. Înseamnă că nu savanţii,

doctorii în ştiinţe, eruditii sunt cei ce se cuvine să stea pe treapta de sus a ierarhiei, ci vizionarii, profeţii. Dacă oamnenii de ştiinţă n-ar fi depus atâta inutilă stăruinţă ca să şteargă, să alunge numele lui Dumnezeu în lume, poate că ar fi avut răgazul să reflecteze la cele ce sunt scrise la Luca 16 cu 15: "...că ce este înălţat între oameni este o urâciune înaintea lui Dumnezeu" şi nu s-ar fi lăsat atât de mediatizaţi, lăudaţi, omagiaţi, asemeni starurilor, îmbogăţiţilor, fetelor a căror singură podoabă este goliciunea, politicienilor ce n-au ce etala, decât stupiditatea. Deci nu cei care apar frecvent la mitinguri şi pe ecranul televizoarelor, nu marii debitatori de vorbe goale, nu doctorii docenţi în oareşcare ştiinţă s-au dovedit a fi avut dreptate, ci umilii, neştiuţii, necunoscuţii călugări şi pustnici, slujitorii Adevărului, cei ce vieţuind şi murind departe de lume au lăsat trupuri necuprinse de putreziciune, făcătoare de semne şi miraculoase vindecări în faţa cărora logica, psihologia, fiziologia, fizica şi chimia rămân nişte biete ştiinţe nevolnice.

"De ce te miri că s'a păstrat aşa de bine, domnule general? Nu e nici o mirare, fiindcă a fost un om sfânt, un marabú." Această explicaţie i-o dădea un localnic generalului francez Laperrine, când acesta, dezhumându-l din locul unde a fost îngropat, la un loc şi cu alţii, împuşcaţi de tuaregi, pe părintele Charles de Foucald, ca să-l pună singur într-un mormânt, se minuna că se păstrase intact în timp ce ceilalţi erau doar oase şi ţărână. (Rene Bazin, Pustnicul din Sahara, F.P.L.A.R.C.II, 1934, Pg.234) Cei ce se depărtează de materie, căpătând putere în duh, te fac să te îndoieşti de toate legile fizicii. Sfântul Iosif din Copertino, canonizat de papa Clement VIII, la 1767, de câte ori se ruga cu mai multă tărie se ridica de la pământ plutind, de multe ori, deasupra capetelor celor ce se aflau în biserică. Asta s-a întâmplat de peste o sută de ori, în faţa a sute de oameni, mereu alţii. De ce, despre lucruri minunate ca acesta, se vorbeşte atât de rar?

Aparţinem categoriei celora ce cred că rostul politicii este acela de a face educaţie maselor. Politica fără credinţă e

o stupiditate: sau, şi mai rău, minciună.

Strămoşii noştri, dacii, cei ce mergeau la luptă, respectiv la moarte, râzând, credeau neclintit într-o altă lume unde drepţii şi vitejii erau răsplătiţi pentru faptele, pentru comportarea lor: aşa învăţau, aşa se purtau. Aşa şi-au câştigat numele de "cei mai cinstiţi şi viteji". Dacă oamenii de azi şi-ar însuşi, încă din copilărie, din şcoli, din exemplul părinţilor şi al profesorilor, adevăratele virtuţi, adevăratele valori, n-am asista la această continuă creştere a delincvenţei, a infracţionalităţii. Cu totul alta ar fi starea naţiunii, a lumii în ansamblu, dacă, de tineri, oamenii ar învăţa că în lume nimic nu e întâmplător, că fiecare act, fiecare gând, fiecare gest chiar, îşi are corespondentul într-un alt plan, o urmă ce rămâne şi se păstrează, spre o apreciere, o judecată ulterioară: aşa poate ar fi mai atenţi la ce fac cu viaţa lor, a semenilor, a neamului căruia aparţin. Căci, la judecata din urmă, în faţa lui Dumnezeu, vor veni neamurile, "cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor".

Neamurile sunt entităţi reale în spaţiu şi în timp, cu manifestări în planul fizic şi-n cel spiritual, dar sunt, în acelaşi timp, entităţi transecendente, adică există şi dincolo, rămânând şi aici. Oricât s-au străduit, şi o mai fac încă, să le convingă că sunt doar mulţimi de oameni, populaţii mânate de instinctele biologice, a căror singur scop este saţietatea, neamurile rămân ceea ce sunt, entităţi create să îndeplinească, în lume, un scop neştiut al lui Dumnezeu. Lupta ocultei, a slujitorilor lui Satan, s-a înteţit în condiţiile acestei imense confuzii de valori încât a fost nevoie ca însuşi sfântul părinte Papa Ioan-Paul al doilea, să intervină de la înălţimea tribunei Naţiunilor Unite, la 5 octombrie 1995, vorbind despre "dreptul naţiunilor". În marea încrâncenare în care e încleştată lumea astăzi, materia şi spiritul stau faţă în faţă. Ofensiva materialismului nu a încetat cu prăbuşirea sistemului comunist. Forţele răului au încă multe şi disimulate forme de agresare, manipulare şi înşelare. Veghea neîncetată e obligatorie. Nimănui nu-i poate fi indiferent cui slujeşte.

Ofensiva coordonată împotriva naţionalismului, pe care-l falsifică ponegrindu-l în fel şi chip, pune în evidenţă o caracteristică a denigratorilor: necinstea sufletească. Naţionalismul este o revoluţie neliniştitoare, total opusă îngâmfării şi neomeniei şovine, care, fals şi necinstit, i se atribuie. Resurecţia naţionalismului, a cărui moarte au prezis-o generaţii de politologi marxişti sau masonoizi, îşi are şi prevăzătorii clarvăzători. Iată ce scria Horia Sima, în 1951: "Naţionalismul e mult mai umil în atitudini şi aprecieri. El tinde la o disciplinare a naţiunilor, sub scutul realităţilor transcendente. Spiritualitatea naţionalistă este inseparabilă de misterele ultime ale existenţei noastre, aşa cum au fost revelate lumii de Christos." (Horia Sima. Menirea naţionalismului, Ed. Vremea 1993, Pg.31).

Dacă în faţa vechilor doctrine şi metode politice, ale falsităţii şi duplicităţii, toate eşuate în lamentabilul situaţiei de astăzi, încep să se impună, ca singurele salvatoare, principiile de viaţă ale lui Christos, prin ridicarea naţionalismelor sincere şi cinstite, a elitelor politice înalte prin smerenia slujirii, curate prin asceză, soarta comunitarismului, dizolvat de naţiuni, va fi aceea a "internaţionalismului proletar". Nimic din ce se întemeiază pe neadevăr nu rezistă; dar nu numai. "Dacă n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce-o zidesc. De n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar veghea-o paznicul". (Psalmi 127,1).

E timpul să luăm aminte la semnele vremii care se înmulţesc. Zilnic aflăm de calamităţi naturale, de catastrofe, de lucruri inexplicabile. Semnale de alarmă s-au tras şi se trag mereu. La întâlnirea mondială a climatologilor, care a avut loc la Roma, în decembrie 1995, aceştia au avertizat că o serie de fenomene meteorologice stranii au loc. Au opinat că ar putea fi începutul unor evoluţii funeste. Nu urmează decât să auzim, anunţându-se la radio şi televiziune, începutul Apocalipsei.

Nu aruncăm cu piatra în nimeni, dar ce considerăm

că e datoria noastră, vom face vom duce la bun sfârşit ce ne-am asumat. Nu ne-am propus, asemeni Adriannei von Speyr, să sondăm necunoscutul lumii de dincolo. Nu suntem în măsură să cercetăm nefiinţa. Darul de a şti ce urmează după moarte şi îngăduinţa de a o face cunoscută e de sus, vine de dincolo. Ne temem, oameni obişnuiţi fiind, să ne apropiem, prea mult, de tainele misterului ultim. Dar ca unii care am trăit o parte din viaţă în vecinătatea dimensiunilor ce depăşesc realul şi le recunoaştem semnele, simţindu-le, şi azi, apăsarea, în anumite ceasuri, le facem cunoscute, prin nedumeririle pe care le exprimăm.

Suntem intrigaţi. Ne întrebăm de ce oamenii politici, măcar cei ce afirmă, cu mâna pe inimă, că sunt cinstiţi, nu fac să apară, în expunerile lor, în planurile de perspectivă, în platformele program, luarea în calcul a acestei ipostaze, a acestei iminenţe, păşirea, în cele din urmă, a individului, dar şi a colectivităţii în etern? Această iniţială deschidere ar schimba, cu totul, perspectiva lucrurilor în spaţiul înţelegerii şi simţirii, pe cele două coordonate ale sale: orizontala judecării faptelor şi verticala nădejdii în mila Domnului.

De ce problema e trecută sub tăcerre? Pe cine sperie existenţa în lume a speranţei? De ce atâta zgomot pentru limitarea preocupărilor omului, dacă e posibil, doar la satisfacerea nevoilor trupului, la senzorial? S-a reuşit, vreodată, eludarea legii decesului? S-a putut cineva sustrage acestei scadenţe? De ce moartea e mereu prezentată ca un sfârşit când, sunt atâtea probe că e doar o trecere, un alt început? Şi dacă perspectiva vieţii de dincolo depinde, e o consecinţă a celei de aici, nu e normal să intre mai mult în preocupăările oamenilor politici? Drept este, ridicând această problemă, Corneliu Codreanu, cel ce a afirmat că: "ţelul final al neamului nu este viaţa ci învierea", a plătit îndrăzneala aceasta cu sângele lui. Nici astăzi o astfel de afirmaţie nu se face fără primejdie, dar timpul apropiindu-se, perspectiva e alta.

Încercăm să facem cunoscută prezenţa transcendentului

în cotidian, acceptarea lui ca firească; e, de fapt, dovada prezenţei lui Dumnezeu în preajma omului, continua veghe a harului Său.

Înşelăciunea începe cu suficienţa, când credem că suntem mari prin noi înşine, când ne lăudăm cu "realizărilii", când ne îngânfăm, dispreţuindu-i pe cei ce afirmă, ca Sfântul Siluan Athonitul, că "prin el însuşi, omul nu e decât pământ şi păcat". Simţul măsurii, aparent neînsemnaat, e unul din marile daruri ce le putem căpăta prin smerită aplecare asupra adevărului de cercetat: lumea perceptibilă.

Asistăm la pregătirea a tot mai multe, tot mai grave, conflicte armate. Alerta, nervozitatea şi tot mai frecventele întâlniri ale conducătorilor de state sunt dovada că aceştia abia reuşesc să mai amâne, cu un număr de zile, iminenţa dezastrului. Mai putem avea încredere în înţelepciunea oamenilor? Aceiaşi care, după ce timp de jumătate de secol au vorbit despre pace, ne pun acum în faţa acumulărilor de ură, gata să se dezlănţuie. A cui slujitori se dovedesc a fi fost? Confuzia generală e doar începutul.

Ce se cuvine să facem?

Deschid Patericul Sinaitic, la pag. 57 şi citesc:

"Un bătrân oarecare a venit la Muntele Sinai şi, cum a ieşit de aici, l-a întâlnit pe drum un frate care suspinând zicea bătrânului: "Suntem strâmtoraţi, părinte, de neploaie". Şi zice bătrânul: "Pentru ce nu vă rugaţi şi chemaţi pe Dumnezeu"? I-a zis fratele: "Şi rugăciuni facem şi litanii, şi nu plouă". Atunci îi zice bătrânul: "Sigur nu vă rugaţi intens. Vrei să cunoşti că aşa este? Să stăm la rugăciune". Şi şi-a întins mâinile spre cer şi s-a rugat şi îndată a căzut ploaia. Şi văzând fratele s-a înspăimântat şi căzând s-a închinat lui, iar bătrânul îndată a fugit de acolo."

Să-ncepem prin a îngenunchia. Fiecare fiinţă umană în cugetul său, fiecare neam, cu toţi ai săi, să se plece. Înţelepciunea are chipul smereniei.

Lui Dumnezeu, omul şi toată firea, metanie.

Şi ne va lumina!

Editura PUNCTE CARDINALE
I.S.B.N. 973-95932-3-2